

Kuuden suurimman kaupungin **varhaiskasvatuksen palvelut ja kustannukset** vuonna 2018

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) aikuissosiaalityötä ja toimeentulotukea, lastensuojelua, päihde- ja mielenterveyspalveluja, työllistämispalveluja, vammaisten palveluja, vanhusten palveluja sekä varhaiskasvatusta. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutostyö alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailu-raportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuusikko-yhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi varhaiskasvatuksen, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panna esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitettut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuusikko-raporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoisiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuusikko-yhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuusikko-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimuksiin tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin
varhaiskasvatuksen
palvelut ja kustannukset
vuonna 2018

Kuusikko-työryhmä
Varhaiskasvatus
Marianne Forsell
12.8.2019

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Marianne Forsell

ISSN 1457-5078

Edita Prima Oy 2019, Helsinki

Tekijä(t)		
Varhaiskasvatuksen Kuusikko-työryhmä, kirjoittanut Marianne Forsell		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin varhaiskasvatuksen palvelut ja kustannukset vuonna 2018		
Julkaisija (toimiala tai laitos)	Julkaisu-aika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Espoon sivistystoimi, Vantaan sivistystoimi, Turun kasvatusta- ja opetustoimi, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut.	8/2019	46 s. + 69 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	6/2019	
ISSN-numero	Kieli	
1457-5078	Suomi	
Tiivistelmä		
Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 118 619 varhaiskasvatusikäistä lasta. Lasten lukumäärä väheni edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 79,2 prosenttia oli varhaiskasvatuksessa ja kerhotoiminnassa vuonna 2018. Elokuusta 2016 alkaen varhaiskasvatusoikeutta muutettiin lainsäädännöllisesti siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Kuutoskaupungeista Vantaa ja Oulu ottivat käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusoikeuden, mutta Vantaa laajensi subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta 1.8.2018 alkaen. Lisäksi päiväkodin hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavan henkilöstön ja kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten välinen suhdeluku muutettiin 1:7:stä 1:8:aan. Oulussa otettiin käyttöön henkilöstömitoitusta koskeva muutos. Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 69 808 lasta eli 2,5 % edellisvuotta enemmän. Sen sijaan kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään. Kunnallisessa perhepäivähoidossa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 2 278 lasta (1,9 % varhaiskasvatusikäisistä lapsista) eli 11,3 % edellisvuotta vähemmän. Kunnallisen perhepäivähoidon piirissä olevaista lapsista 54,8 % oli ryhmäperhepäivähoidossa. Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 2 325 lasta eli 3,7 % enemmän kuin edellisvuonna. Espoossa ostopalvelun osuus on muita kaupunkeja suurempi. Varhaiskasvatuksen palveluseteli on käytössä Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa ja se on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella tuettua ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta näissä kaupungeissa. Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 8 356 lasta eli 13,3 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa oli 7 748 lasta eli 2,0 % edellisvuotta enemmän. Kotihoidon tuella hoidettiin 22 240 lasta (18,7 % varhaiskasvatusikäisistä lapsista), mikä on 5,4 % vähemmän kuin edellisvuonna. Lapsimäärä väheni edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset olivat yli 1,1 miljardia euroa. Kokonaiskustannukset kasvoivat Vantaalla 6,5 prosenttia, Turussa 3,7 prosenttia, Helsingissä, Tampereella ja Oulussa 3,6 prosenttia ja Espoossa 2,6 prosenttia.		
Asiasanat		
Kuusikko, kuutoskaupungit, kaupunkivertailu, kustannukset, varhaiskasvatus		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 4	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	14
1.1 Varhaiskasvatuksen muutokset lainsäädännön valossa.....	15
2 VARHAISKASVATUSIKÄINEN VÄESTÖ KUUTOSKAUPUNGEISSA	17
3 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUJÄRJESTELMÄ	20
3.1 Varhaiskasvatusikäisten sijoittuminen varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmään.....	20
3.1.1 Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus	22
3.1.2 Osapäiväinen varhaiskasvatus.....	23
3.1.3 Esiopetus.....	23
3.1.4 Avoin varhaiskasvatustoiminta	24
3.1.5 Lasten kotihoidon tuki	25
3.2 Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset	25
4 KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS	27
4.1 Varhaiskasvatus kunnallisessa päiväkodissa.....	27
4.1.1 Lapset.....	27
4.1.2 Henkilöstö	27
4.1.3 Kustannukset.....	29
4.2 Varhaiskasvatus kunnallisessa perhepäivähoidossa	31
4.3 Lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa.....	33
5 YKSITYINEN VARHAISKASVATUS.....	35
5.1 Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus.....	36
5.2 Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli.....	36
5.3 Yksityisen hoidon tuki.....	37
6 LASTEN KOTIHOIDON TUKI	39
7 YHTEENVETO	41
LÄHTEET	46
Liite 1 Lasten varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2018 tietojen keruulle.....	47
Liite 2 Taulukoita ja kuvioita varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista.....	56
Liite 3 Varhaiskasvatuksen toiminta- ja kustannustietoja vuosilta 2014–2018	71
1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2014–2018 (31.12.).....	71
JATKUU: 1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2014–2018 (31.12.)	72

1A/2 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) äidinkielen mukaan vuosina 2014–2018 (31.12.)	73
1B/1 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Helsingissä 31.12.2018	74
1B/2 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Espoossa 31.12.2018	75
1B/3 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Vantaalla 31.12.2018.....	76
1B/4 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Turussa 31.12.2018	77
1B/5 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Tampereella 31.12.2018.....	78
1B/6 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Oulussa 31.12.2018.....	79
1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2014–2018 ²	80
JATKUU: 1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2014–2018 ²	81
1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodot vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.) ²	82
JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodot vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.) ²	83
JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodot vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.) ²	84
JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodot vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.) ²	85
1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.) ²	86
JATKUU: 1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.) ²	87
1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.)	88
JATKUU: 1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.)	89
2A/1 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannukset vuonna 2018	90
2B Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten tarkastelua vuosina 2018 ja 2017. Vuoden 2017 kustannukset on defloitu. ¹	92
2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2014–2018.....	93

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2014–2018.....	94
JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2014–2018.....	95
2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2014–2018	96
JATKUU: 2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2014–2018	97
2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2014–2018	98
JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2014–2018	99
JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2014–2018	100
2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2014–2018	101
JATKUU: 2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon 2014–2018	102
2E Laskennalliset lapset.....	103
3A Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö 31.12.2018	105
3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2014–2018 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö) ¹	106
JATKUU: 3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2014–2018 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö) ¹	107
3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2014–2018 ¹	108
JATKUU: 3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2014–2018	109
3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2014–2018	110
JATKUU: 3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2014–2018	111

3B/4 Kunnallisen varhaiskasvatuksen koko henkilöstö vuosina 2014–2018 ¹	112
Liite 4 Varhaiskasvatuksen asiantuntijatyöryhmän jäsenet	113

KUVIOT

Kuvio 1. Vieraskielisten ¹ varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten lukumäärä vuosien 2015–2018 lopussa	18
Kuvio 2. Vieraskielisten ¹ osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista vuosien 2003–2018 lopussa.....	19
Kuvio 3. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin (kunnallinen päiväkotitoi ja perhepäivähoito, ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus sekä palvelusetelillä järjestetty ja yksityisen hoidon tuella tuettu varhaiskasvatus) ja kotihoidon tuelle joulukuussa 2018 ¹	21
Kuvio 4. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin (kunnallinen päiväkotitoi ja perhepäivähoito, ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus sekä palvelusetelillä järjestetty ja yksityisen hoidon tuella tuettu varhaiskasvatus) ja kotihoidon tuelle Kuusikossa vuosina 2002–2018 ¹	21
Kuvio 5. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan joulukuussa 2018 ¹	22
Kuvio 6. Eri tehtävien osuudet päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä joulukuussa 2018	28
Kuvio 7. Kunnallisten päiväkotien deflatoitujen ¹ vuosikustannusten kehitys laskennallista lasta kohden vuosina 2005–2018 suhteutettuna Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2005=1) ^{2 3}	31
Kuvio 8. Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista vuosina 2015–2018 ¹	32
Kuvio 9. Tukea tarvitsevien lasten osuus kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista ¹ joulukuussa 2018.....	34
Kuvio 10. Kotihoidontuella olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista joulukuussa 2016–2018.....	39
Kuvio 11. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoitujen ¹ vuosikustannusten kehitys varhaiskasvatusikäistä lasta kohden vuosina 2014–2018 suhteutettuna aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2014=1).....	45

TAULUKOT

Taulukko 1. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten osuus koko Suomen varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuosina 2002–2018	17
Taulukko 2. Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) ikäryhmittäin 31.12.2018 sekä muutos vuodesta 2017.....	17
Taulukko 3. Esiopetukseen osallistuneiden lasten lukumäärä 20.9.2018, osuus 6-vuotiaasta väestöstä sekä esiopetuksen osallistumisasteen muutos vuodesta 2017	24
Taulukko 4. Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneet lapset ¹ vuonna 2018 sekä muutos vuodesta 2017.....	24
Taulukko 5. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset sekä kunnallisen kerhotoiminnan ja avoimen varhaiskasvatustoiminnan kustannukset vuonna 2018 ja muutos vuodesta 2017	26
Taulukko 6. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen vuosikustannukset laskennallista lasta (kahden vuoden keskiarvo) kohden vuonna 2018	29
Taulukko 7. Eri kustannuslajien osuudet kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksista vuonna 2018.....	30
Taulukko 8. Lapsia yksityisen hoidon tuella tuetussa, palvelusetelillä järjestetyssä sekä ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2018	36
Taulukko 9. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa tai kunnallisessa kerhotoiminnassa olleiden 4–6-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2018	42
Taulukko 10. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olleiden 4–6-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2018	42
Taulukko 11. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisen keskeisimpiä kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä vuonna 2018.....	44

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatuksen kuutosvertailua on tehty vuodesta 1993 alkaen. Aluksi vertailussa olivat mukana ainoastaan pääkaupunkiseudun kaupungit. Vuonna 1995 mukaan tulivat Turku ja Tampere ja vuonna 2002 Oulu. Raportit syntyvät varhaiskasvatuksen asiantuntijaryhmän tiiviin yhteistyön tuloksena. Vuoden 2019 aikana työryhmän puheenjohtajana on toiminut Satu Järvenkallas Helsingistä. Tarkemmat tiedot työryhmän kokoonpanosta löytyvät liitteestä 4.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat: päiväkotitoiminta, jota järjestetään päiväkodissa; perhepäivähoito, jota järjestetään perhepäiväkodissa, sekä avoin varhaiskasvatustoiminta, jota järjestetään toimintaan soveltuvassa paikassa. Lain mukaan varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Lakiuudistusten myötä varhaiskasvatus on tullut entistä vahvemmin osaksi kasvatus- ja koulutuspalveluja.

Tässä raportissa tarkastellaan varhaiskasvatuksen palvelujen käyttöä ja kustannuksia lain ohjaamassa viitekehyksessä. Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat kunnallisesta ja kunnan hankkimasta varhaiskasvatuksesta sekä palvelusetelillä järjestetystä ja yksityisen hoidon tuella tuetusta varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuspalveluihin sisältyy myös esiopetus. Lisäksi avoimeen varhaiskasvatukseen sisältyvä kunnallinen kerhotoiminta on sisällytetty Kuusikko-raportoinnissa samoihin taulukoihin ja kuvioihin vuodesta 2017 eteenpäin.

Varhaiskasvatuksen palveluihin liittyy kerhotoiminnan lisäksi kiinteästi myös muu avoin varhaiskasvatustoiminta, johon sisältyy muun muassa leikkipuisto- ja avoin päiväkotitoiminta. Nämä eivät ole mukana raportin taulukoissa ja kuvioissa. Lisäksi raportissa on tietoja myös lasten kotihoidon tuesta.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus on vuosien myötä noussut Kuusikko-kunnissa valtakunnallisen suuntauksen mukaisesti. EU:n asettaman varhaiskasvatukseen osallistumisen tavoitearvon (ET 2020 -ohjelma) mukaan päämääränä on, että EU-maissa 95 prosenttia lapsista osallistuisi varhaiskasvatukseen (European Commission 2014). Tavoitearvossa tarkastellaan osallistumista varhaiskasvatukseen 4 ikävuodesta oppivelvollisuuden alkuun. Kuusikko-raportin tiedonkeruussa on vuoden 2017 raportista lähtien huomioitu kyseinen tavoite ja raportissa kuvataan varhaiskasvatuspalveluihin osallistumista EU:n asettamien kriteerien mukaisesti.

Elokuusta 2016 alkaen varhaiskasvatusoikeutta muutettiin lainsäädännössä siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Lisäksi päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden lasten kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivan henkilöstön välistä mitoitusta muutettiin siten, että päiväkodissa tulee olla yksi kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimiva henkilö kahdeksaa lasta kohden aiemman seitsemän lapsen sijaan. Kunnissa on tehty erilaisia päätöksiä ja ratkaisuja näiden lakimuutosten suhteen. Kuutoskaupungeista Vantaa ja Oulu ottivat käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusoikeuden (36/1973 § 11a), mutta Vantaa laajensi subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta 1.8.2018 alkaen. Lisäksi Oulussa otettiin käyttöön henkilöstömitoitusta koskeva

muutos. Tästä johtuen Oulun laskennallisen lapsen kustannuksia on tarkasteltu tässä raportissa erillisinä, eikä niitä voi verrata muiden kuntien laskennallisen lapsen kustannuksiin.

Varhaiskasvatuksen Kuusikko-raportissa lapsimääränä käytetään vuoden viimeisen päivän poikkileikkaustietoa, mikä mahdollistaa palvelujen käyttäjien suhteuttamisen vastaavan ikäiseen väestöön. Todellisuudessa varhaiskasvatuksen palveluissa ja kotihoidon tuella olevien lasten määrä vaihtelee vuoden aikana kuukausittain. Raportissa käytetyt varhaiskasvatuksen määritelmät sekä perusteet tiedonkeruulle ovat liitteessä 1. Liitteessä 2 on raportitekstiä täydentäviä kuvioita ja taulukoita varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista. Liitteessä 3 on tilastotietoa varhaiskasvatuksen toiminnasta, henkilöstöstä ja kustannuksista vuosilta 2014–2018.

1.1 Varhaiskasvatuksen muutokset lainsäädännön valossa

Varhaiskasvatus siirtyi sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudesta opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen 1.1.2013.

Lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) nimi muuttui varhaiskasvatuslaiksi 1.8.2015 voimaan tulleella lainmuutoksella (580/2015). Laissa käsite varhaiskasvatus korvasi käsitteen päivähoito. Lain myötä varhaiskasvatus tuli entistä vahvemmin osaksi kasvatus- ja koulutuspalveluja. Laki määritteli Opetushallituksen varhaiskasvatusta ohjaavaksi asiantuntijavirastoksi. Laissa varhaiskasvatuksella tarkoitettiin lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Lakiin kirjattiin selkeästi varhaiskasvatuksen kattavat tavoitteet. Lain myötä paikallisten ja lapsikohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen tuli velvoittavaksi. Varhaiskasvatuksen järjestäjiä veloitettiin niin ikään arvioimaan antamaansa varhaiskasvatusta ja osallistumaan ulkopuoliseen arviointiin. Varhaiskasvatuksen arviointi tuli osaksi Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toimintaa. Laissa korostettiin, että subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen on ensi sijassa lapselle kuuluva oikeus. Varhaiskasvatuslaissa säädettiin myös enimmäisryhmäkoosta.

Varhaiskasvatuslain muutoksessa (108/2016) 1.8.2016 alkaen lapsen subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen muuttui. Kuntien oli järjestettävä varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Lapsella oli oikeus laajempaan varhaiskasvatukseen, mikäli lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti tai opiskelevat päätoimisesti, toimivat päätoimisesti yrittäjänä tai ovat päätoimisesti omassa työssä. Laajempi oikeus varhaiskasvatukseen oli niin ikään, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia tai se on muutoin lapsen edun mukaista. Vanhemman jäädessä työttömäksi oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen jatkuu lain mukaan kahden kuukauden ajan. 1.8.2016 voimaan astuneet päivähoitoasetuksen (239/1973) § 6 ja 8 muutokset muuttivat henkilöstömitoitusta päiväkodeissa. Yli 3-vuotiaiden kokopäivähoidossa muutettiin kasvattajien ja lasten suhdelukua 1/7:stä 1/8:aan. Alle 3-vuotiaiden lasten ryhmien kasvattajien ja lasten suhdelukua ja osapäivätoiminnan suhdelukuja ei muutettu. Kuutoskaupungeista Oulu ja Vantaa ottivat käyttöön subjektiivisen oikeuden muutoksen, mutta Vantaa laajensi subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta 1.8.2018 alkaen. Lisäksi Oulu otti käyttöön myös suhdelukumuutoksen. Muut kaupungit jatkoivat toimintaa vanhojen säädösten mukaisina.

1.1.2018 alkaen varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia muutettiin siten, että pieni- ja keskituloisilta perittäviä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 50 prosenttia nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta aiemman 90 prosentin sijaan.

Uusi varhaiskasvatuslaki (540/2018) tuli voimaan 1.9.2018. Uudistusten myötä lainsäädäntö ajanmukaistui, selkeytyi ja tarkentui käsitteellisesti. Uusi laki tuo esille aiempaa enemmän lapsen oikeuksia ja lapsen edun ensisijaisuutta. Laissa on tarkennettu monialaisen yhteistyön säännöstä ja tavoitteisiin on kirjattu myös yhdenvertaisuuden edistäminen. Lisäksi uusi laki kokosi yhteen yksityisen varhaiskasvatuksen asiat.

Uudessa laissa nousevat aiempaa enemmän esille myös henkilöstörakenteeseen ja -kelpoisuuteen liittyvät asiat. Laki vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua nostamalla henkilöstön koulutustasoa ja selkiyttämällä tehtävänimikkeitä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2019)

Lisäksi yksi merkittävä uudistus varhaiskasvatuslaissa liittyy varhaiskasvatuksen tietotutannon kehittämiseen. Kansallinen varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda kokoaa varhaiskasvatuksen järjestäjiä, henkilöstöä, perhettä ja lasta koskevia tietoja valtakunnallisesti yhteen. Tietovarannon avulla varhaiskasvatuksesta saadaan jatkossa yhteismitallista ja vertailukelpoista tietoa muun muassa viranomaisten käyttöön. Varda otetaan käyttöön vaiheittain 1.1.2019 lähtien. (Opetushallitus, 2019)

1.8.2018 alkoi Opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämä 5-vuotiaiden lasten maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kokeilu. Ministeriö myöntää kokeiluun osallistuville kunnille avustusta kokeilun toteuttamiseen. Kokeilu laajenee elokuussa 2019 ja jatkuu vuoteen 2020. Kuutoskaupungeista maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilussa ovat mukana Helsinki, Turku ja Oulu toimintavuonna 2018-2019. Kokeilun tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja edistää koulutuksen tasa-arvoa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2019)

2 VARHAISKASVATUSIKÄINEN VÄESTÖ KUUTOSKAUPUNGEISSA

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 118 619 varhaiskasvatusikäistä eli 10kk–6-vuotiasta lasta, joka oli 34,0 prosenttia koko Suomen vastaavan ikäisistä lapsista. Tarkasteltaessa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten osuuden kehitystä koko Suomen vastaavan ikäisestä väestöstä voidaan huomata kaupungistumisen vaikutukset: vuonna 2002 osuus on ollut 27,7 prosenttia eli 16 vuodessa osuus on kasvanut 6,3 prosenttiyksikköä.

Taulukko 1. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten osuus koko Suomen varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuosina 2002–2018

	Lapset yhteensä Kuusikko	Lapset yhteensä koko Suomi	Lapset Kuusikko/ koko Suomi (%)
2002	98 912	357 485	27,7
2006	97 132	352 851	27,5
2010	105 264	368 222	28,6
2014	118 790	375 225	31,7
2018	118 619	349 213	34,0

Edellisvuoteen verrattuna varhaiskasvatusikäisten lukumäärä väheni vuonna 2018 Oulussa (-4,1 %), Espoossa (-1,0 %), Turussa (-0,9 %) ja Tampereella (-0,6 %). Helsingissä ja Vantaalla varhaiskasvatusikäisten määrä pysyi lähes muuttumattomana edellisvuoteen verrattuna.

Taulukko 2. Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) ikäryhmittäin 31.12.2018 sekä muutos vuodesta 2017

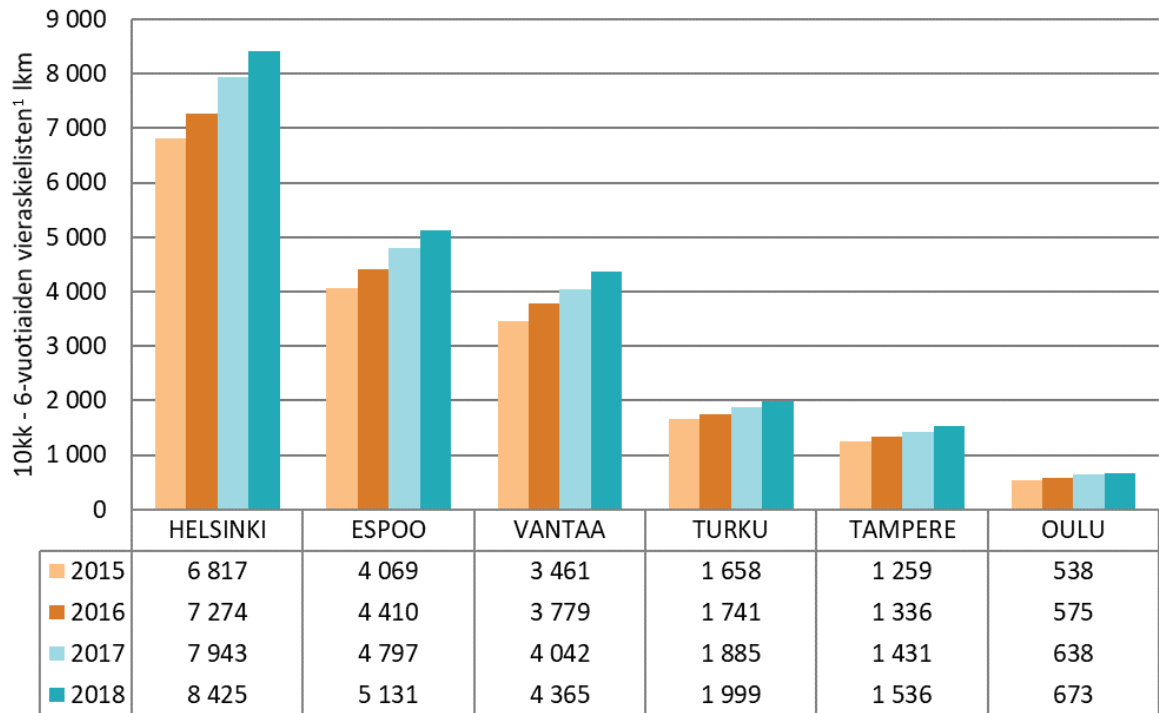
	Lapset yhteensä	Määrän muutos	Muutos %	Alle 3- vuotiaat	Muutos %	3–6- vuotiaat	Muutos %
Helsinki	40 552	-25	-0,1	14 112	-2,6	26 440	1,4
Espoo	22 412	-217	-1,0	7 329	-1,4	15 083	-0,7
Vantaa	16 424	-19	-0,1	5 664	0,5	10 760	-0,5
Turku	10 495	-100	-0,9	3 643	-5,8	6 852	1,9
Tampere	13 848	-79	-0,6	4 740	-5,8	9 108	0,7
Oulu	14 889	-640	-4,1	4 799	-5,8	10 090	-3,3
Kuusikko	118 619	-1 080	-0,9	40 286	-2,7	78 333	0,1
Koko Suomi	349 213	-9 922	-2,8	112 695	-4,6	236 518	-1,9

Erityisesti alle 3-vuotiaiden määrä on laskenut kaikissa kuutoskaupungeissa jo vuodesta 2015 lähtien. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 34,0 prosenttia oli vuoden 2018 lopussa alle 3-vuotiaita. Alle 3-vuotiaiden määrä väheni edellisvuodesta kuutoskaupunkien osalta 2,7 prosenttia (-1 120 lasta) ja koko maan osalta 4,6 prosenttia (-5 446 lasta). Alle 3-vuotiaiden määrä väheni kaikissa kuutoskaupungeissa lukuun ottamatta Vantaata, jossa määrä kasvoi hieman edellisvuodesta. (Liite 3, taulukko 1A/1)

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 66,0 prosenttia oli vuoden 2018 lopussa kolme vuotta täyttäneitä. Heidän lukumääränsä kasvoi edellisvuoteen verrattuna Turussa, Helsingissä ja Tampereella ja laski muissa kuutoskaupungeissa. (Liite 3, taulukko 1A/1)

Väestörekisteritietojen mukaan kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä 18,7 prosenttia (22 128 lasta) oli vieraskielisiä¹ vuoden 2018 lopussa. Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut neljässä vuodessa 4,8 prosenttiyksikköä (+5 715 lasta). Kuudessa suurimmassa kaupungissa asui vuoden 2018 lopussa kaksi kolmasosaa koko Suomen vieraskielisestä 10kk–6-vuotiaasta väestöstä. (Liite 2, kuvio 5; liite 3, taulukko 1A/2)

Kuvio 1. Vieraskielisten¹ varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten lukumäärä vuosien 2015–2018 lopussa

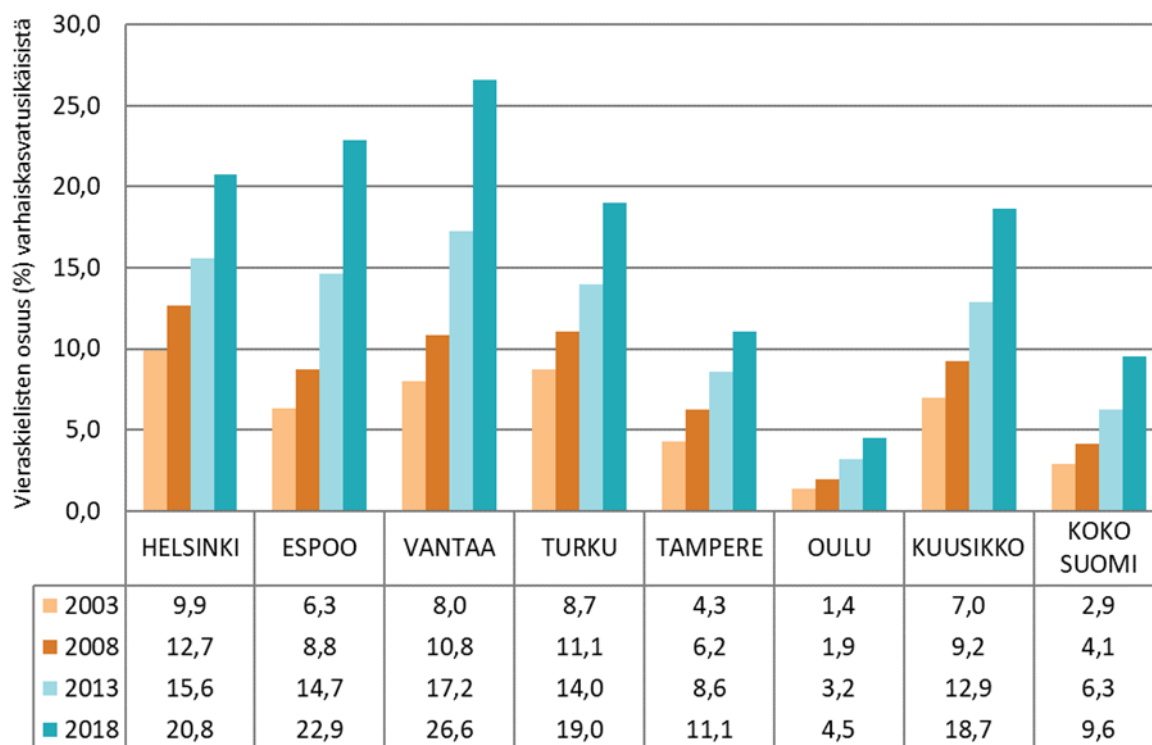

Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä vaihteli Oulun 4,5 prosentista Vantaan 26,6 prosenttiin vuoden 2018 lopussa. Osuudet ovat selvästi korkeimmat pääkaupunkiseudulla ja Turussa. (Liite 2, kuvio 5; Liite 3, taulukko 1A/2)

Edellisen kymmenen vuoden aikana vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut kuutoskaupungeissa keskimäärin 9,4 prosenttiyksikköä. Vuoden 2008 jälkeinen kasvu on ollut voimakkainta Vantaalla (+15,7 %-yksikköä) ja Espoossa (+14,1 %-yksikköä) ja pienintä Oulussa (+2,6 %-yksikköä).

¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt. Vieraskieliseen väestöön sisältyvät muun muassa Suomessa syntyneet lapset, vanhempien työn vuoksi Suomeen muuttaneet sekä pakolaistaustaiset henkilöt. Tosiasiassa vieraskielisten määrä on arvion mukaan väestörekisteritietoja suurempi, sillä osa vanhemmista ilmoittaa lapsen äidinkieleksi suomen, vaikka lapsen äidinkieli olisi käytännössä jokin muu.

Kuvio 2. Vieraskielisten¹ osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista vuosien 2003–2018 lopussa

¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat.

Edellisvuoteen verrattuna vieraskielisen varhaiskasvatusikäisen väestön lukumäärä kasvoi suhteellisesti eniten Vantaalla ja Tampereella. Vantaalla kasvua oli 8,0 prosenttia ja Tampereella 7,3 prosenttia. Espoossa vieraskielisten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta 6,9 prosenttia, Helsingissä 6,1 prosenttia, Turussa 6,0 prosenttia ja Oulussa 5,5 prosenttia. (Liite 3, taulukko 1A/2)

Varhaiskasvatusikäisen väestön kasvu kuutoskaupungeissa selittyy pääosin vieraskielisen väestön kasvulla – suomea ja saamea äidinkielenään puhuvien varhaiskasvatusikäisten määrä laski edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Ruotsia puhuvien määrä nousi hieman Tampereella ja Helsingissä ja laski muissa kuutoskaupungeissa. (Liite 3, taulukko 1A/2)

Varhaiskasvatusikäisen väestön yleisimmin puhumat vieraat kielet kuutoskaupungeissa vuonna 2018 olivat arabia, somali ja venäjä. Muita yleisiä kieliä olivat viro, kurdi ja kiina.

Vieraskielisten lasten varhaiskasvatuksen järjestäminen edellyttää kunnissa resurssien suuntaamista esimerkiksi lasten suomalaiseen kulttuuriin integroitumisen tukemiseen ja vanhempien kanssa käytävien keskustelujen tulkkaukseen sekä lasten suomi toisena kielenä -oppimiseen.

Lisäksi tämä edellyttää varhaiskasvatuksen ja muiden lapsi- ja perhepalveluiden entistä tiiviimpää yhteistyötä.

3 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUJÄRJESTELMÄ

Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat kunnallisesta ja kunnan hankkimasta varhaiskasvatuksesta sekä palvelusetelillä järjestetystä ja yksityisen hoidon tuella tuetusta varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuspalveluihin sisältyy myös esiopetus. Lisäksi kunnallinen kerhotoiminta on sisällytetty Kuusikko-raportoinnissa samoihin taulukoihin ja kuvioihin vuodesta 2017 eteenpäin.

Varhaiskasvatuksen järjestelmään sisältyy myös lasten kotihoidon tuki ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluja, esimerkiksi kerho-, leikkipuisto- ja avoin päiväkotitoiminta. Lasten kotihoidon tuki on vaihtoehto varhaiskasvatuspalveluille, kun perheessä on alle kolmevuotias lapsi. Perhe voi saada kotihoidon tukea perheen lasten ollessa esiopetuksessa tai avoimen varhaiskasvatuksen toiminnassa.

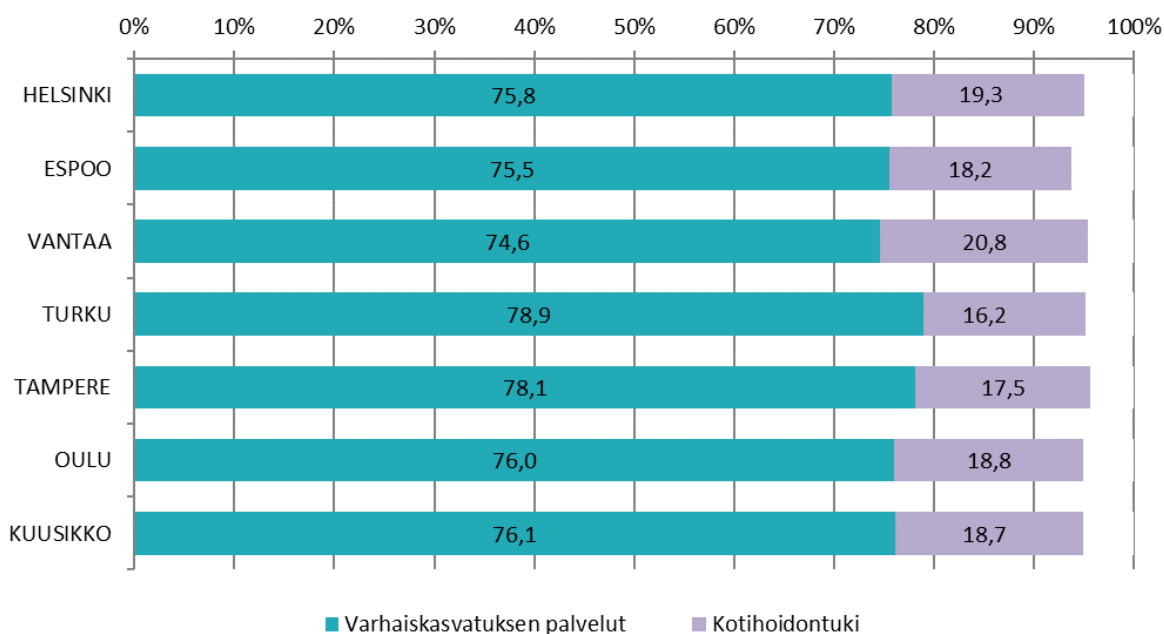
Kunnan tehtävänä on turvata varhaiskasvatuspaikka varhaiskasvatuslain edellyttämän määräjän puitteissa kaikille kunnassa asuville lapsille. Kunta voi järjestää varhaiskasvatuksen alaan kuuluvat tehtävät hoitamalla toiminnan itse, sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa, olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntayhtymässä, hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin. Hankittaessa palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta (36/1973 § 10).

Lasten vanhemmat tai muut huoltajat voivat hakea edellä mainituista kunnan tarjonnan mukaista lapsen sekä perheen tarpeisiin sopivaa vaihtoehtoa. Kunta voi ohjata perheitä yksityisen hoidon tuella tuettuun varhaiskasvatukseen tai tarjota palvelusetelin. Lasten vanhemmilla tai muilla huoltajilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä näistä vaihtoehtoista, jolloin kunnan on sijoitettava lapsi määräjässä kunnan järjestämään varhaiskasvatuspaikkaan.

3.1 Varhaiskasvatusikäisten sijoittuminen varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmään

Vuoden 2018 lopussa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 76,1 prosenttia oli varhaiskasvatuksessa (kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetty varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus sekä palvelusetelillä järjestetty ja yksityisen hoidon tuella tuettu varhaiskasvatus). Lisäksi lapsia on myös kotihoidon tuen piirissä. Varhaiskasvatuksen palveluiden ja kotihoidon tuen kokonaisuutta tarkasteltaessa kerhotoiminta ei ole mukana tarkastelussa, sillä osa kerholapsista on myös kotihoidon tuella. Avoimeen varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia ei tilastoida varhaiskasvatukseen osallistuviksi lapsiksi. (Kuvio 3)

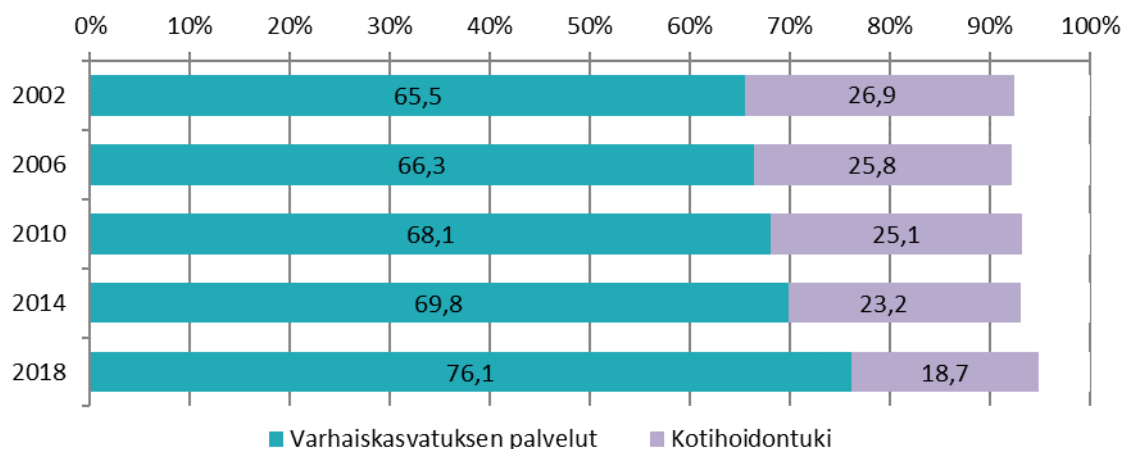
**Kuvio 3. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin (kunnallinen päiväkotitoi ja perhepäivähoito, ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus sekä palvelusetelillä järjestetty ja yksityisen hoidon tuella tuettu varhaiskasvatus) ja kotioidon tu-
elle joulukuussa 2018¹**

¹Kerholapset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

Kuviossa 4 on tarkasteltu kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautumista varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotioidontuella vuodesta 2002 alkaen. Osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin on noussut vuosi vuodelta ja kotioidon tuella olevien lasten osuus on pienentynyt. Varhaiskasvatusikäisten osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin kuutoskaupungeissa on 16 vuodessa noussut 10,7 prosenttiyksikköä ja kotioidontuella olevien lasten osuus laskenut 8,2 prosenttiyksikköä.

**Kuvio 4. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin (kunnallinen päiväkotitoi ja perhepäivähoito, ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus sekä palvelusetelillä järjestetty ja yksityisen hoidon tuella tuettu varhaiskasvatus) ja kotioidon tu-
elle Kuusikossa vuosina 2002–2018¹**

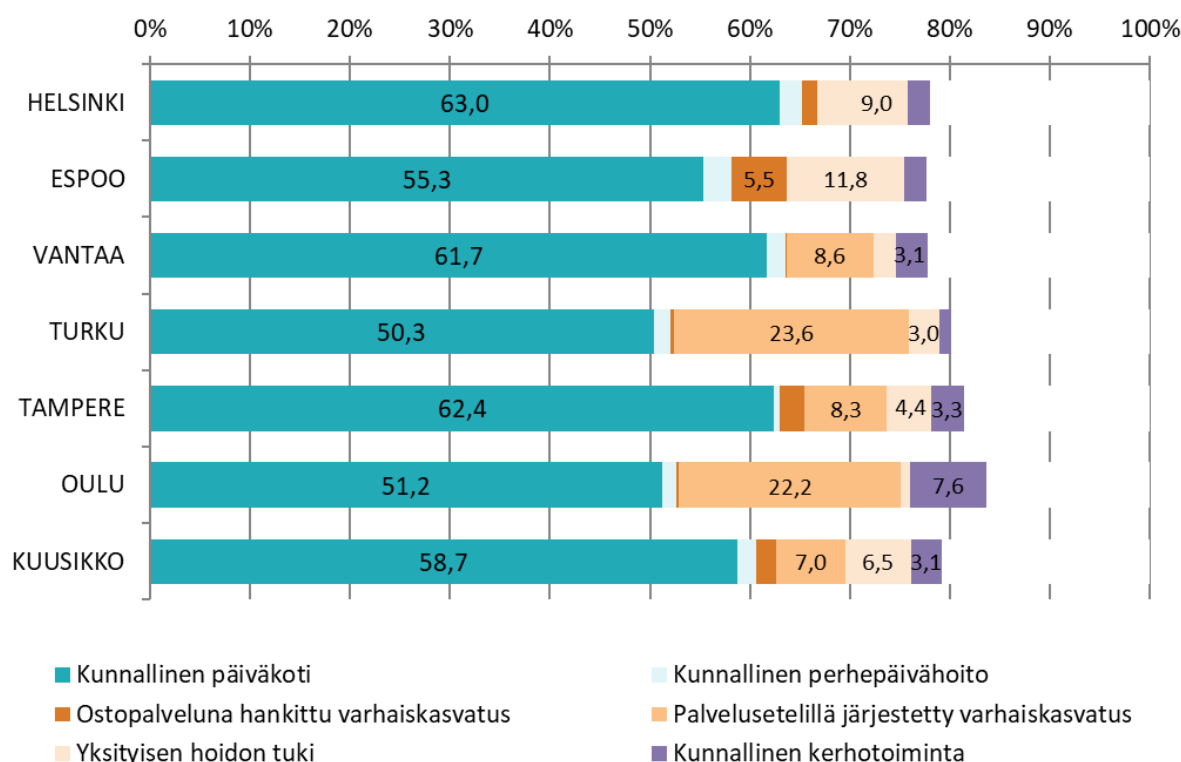
¹Kerholapset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

3.1.1 Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus

Kuviossa 5 on näkyvissä varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan. Varhaiskasvatuksen palveluissa ja kerhotoiminnassa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 79,2 prosenttia kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Osuus vaihteli Espoon 77,6 prosentista Oulun 83,7 prosenttiin. Kuutoskaupunkien tasolla osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan kasvoi edellisestä vuodesta 1,9 prosenttiyksikköä.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin (ilman kerhotoimintaa) oli 76,1 prosenttia vuonna 2018. Osallistumisaste vaihteli Vantaan 74,6 prosentista Turun 78,9 prosenttiin. (Kuvio 3)

Kuvio 5. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan joulukuussa 2018¹

¹Alle kolmen prosentin osuudet eivät näy lukuina kuviossa. Tarkemmat osuudet liitteessä 2 kuviossa 9.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä yli puolet (58,7 %) oli varhaiskasvatuksessa kunnallisissa päiväkodeissa vuoden 2018 lopussa. Kaupunkien välillä oli jonkin verran eroja. Kunnallisissa päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen osuus oli suurin Helsingissä (63,0 %), Tampereella (62,4 %) ja Vantaalla (61,7 %). Espoossa (55,3 %), Oulussa (51,2 %) ja Turussa (50,3 %) osuudet olivat hieman matalampia.

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2018 lopussa varhaiskasvatuksessa 69 808 lasta, mikä on 2,5 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lasten määrä lisääntyi edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. (Liite 3, taulukko 1D)

Sen sijaan kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään. Vuonna 2018 kuutoskaupunkien kunnallisessa perhepäivähoidossa oli 290 lasta edellisvuotta vähemmän. Vuoden 2018 lopussa vain 1,9 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä oli kunnallisessa perhepäivähoidossa, mikä on 0,2 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. (Liite 2, kuvio 9; liite 3 taulukko 1D)

Espoo eroaa muista kuutoskaupungeista korkeammalla ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen osuudella. Espoossa ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa oli 5,5 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Tampereella osuus oli 2,4 prosenttia ja Helsingissä 1,6 prosenttia. (Liite 2 kuvio 9; liite 3 taulukko 1D)

Palvelusetelillä järjestettiin varhaiskasvatusta vuonna 2018 Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa. Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut ja se vaihteli Tampereen 8,3 prosentista Turun 23,6 prosenttiin. (Liite 2 kuvio 9; liite 3 taulukko 1D)

Yksityisen hoidon tuella oli vuoden 2018 lopussa kuutoskaupungeissa 6,5 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Espoossa (11,8 %) ja Helsingissä (9,0 %) yksityisen hoidon tuen osuus oli korkein. Muissa kuutoskaupungeissa osuus jäi alle viiteen prosenttiin. (Liite 2 kuvio 9; liite 3 taulukko 1D)

3.1.2 Osapäiväinen varhaiskasvatus

Vuoden 2018 lopussa osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa oli kuutoskaupungeissa yhteensä 5 465 lasta. Kunnallisessa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa, ostopalveluna hankitussa tai palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli Oulussa 11,1 prosenttia ja Vantaalla 9,4 prosenttia osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa. Muissa kuutoskaupungeissa osuus vaihteli Espoon 3,6 prosentista Turun 5,3 prosenttiin. (Liite 3, taulukko 1E)

Vuonna 2018 osapäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä laski edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa: Vantaalla 28,8 prosenttia, Oulussa 26,9 prosenttia, Turussa 18,1 prosenttia, Espoossa 11,9 prosenttia, Helsingissä 1,3 prosenttia ja Tampereella 0,9 prosenttia. (Liite 3, taulukko 1E)

3.1.3 Esiopetus

Esiopetuksesta tuli velvoittavaa vuoden 2015 alusta alkaen. Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2018 syksyllä 18 411 esiopetukseen osallistuvaa lasta. Esiopetukseen osallistuneiden lasten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä vaihteli Helsingin 90,1 prosentista Oulun 98,7 prosenttiin. Luvut sisältävät myös perusopetukseen valmistavan opetuksen. Esiopetuksen osallistumisaste kasvoi edellisvuodesta Vantaalla (+3,1 %-yksikköä), Helsingissä (+2,9 %-yksikköä) ja Espoossa (+1,5 %-yksikköä). Osallistumisaste laski Tampereella (-3,8 %-yksikköä), Turussa (-2,6 %-yksikköä) ja Oulussa (-0,6 %-yksikköä).

Esiopetukseen osallistuneista lapsista 89,2 prosenttia osallistui esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen. Osuus vaihteli Oulun 79,1 prosentista Espoon 94,3 prosenttiin. (Liite 2, taulukko 28; liite 3 taulukot 1B/1-6)

Taulukko 3. Esiopetukseen osallistuneiden lasten lukumäärä 20.9.2018, osuus 6-vuotiaasta väestöstä sekä esiopetuksen osallistumisasteen muutos vuodesta 2017

	Esiopetukseen osallistuneiden lasten lukumäärä vuonna 2018	Esiopetukseen osallistuneiden lasten osuus (%) 6-vuotiaiden ikäluokasta vuonna 2018	Esiopetukseen osallistuneiden lasten lukumäärä vuonna 2017	Esiopetukseen osallistuneiden lasten osuus (%) 6-vuotiaiden ikäluokasta vuonna 2017	Muutos (%-yksikköä) v. 2017-2018
Helsinki	5 827	90,1	5 489	87,2	2,9
Espoo	3 604	94,0	3 560	92,4	1,5
Vantaa	2 580	96,8	2 537	93,7	3,1
Turku	1 542	93,2	1 552	95,8	-2,6
Tampere	2 224	93,7	2 087	97,5	-3,8
Oulu	2 634	98,7	2 608	99,3	-0,6
Kuusikko	18 411	93,6	17 833	92,7	0,9

Osallistuminen kunnan järjestämään esiopetukseen ei ole pakollista, mutta lain mukaan op-piivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Tällaista toimintaa voivat lapselle järjestää myös huoltajat itse. Esiopetuksen järjestämislupa voi olla myös esimerkiksi yksityisillä oppilaitoksilla. Näissä toimipaikoissa esiopetuksessa olevat lapset eivät ole mukana kuutoskaupunkien esiopetuksen lapsimäärissä.

3.1.4 Avoin varhaiskasvatustoiminta

Varhaiskasvatuksen palvelujen ja kotihoidon tuen lisäksi kuutoskaupungeissa on tarjolla muuta varhaiskasvatustoimintaa. Avoimeen varhaiskasvatustoimintaan sisältyvät kerhotoiminta, asukas- ja leikkipuistot, ohjattu leikkipuistotoiminta sekä avoimet päiväkodit. Asukas- ja leikkipuistojen sekä avointen päiväkotien palveluiden asiakaskunta vaihtelee kunnittain.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) kunnalliseen kerhotoimintaan osallistui vuoden 2018 lopussa 3 628 lasta, joka oli 3,1 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä. Kaupunkien välillä oli jonkin verran eroja. Suhteellisesti eniten kerhotoimintaan osallistui lapsia Oulussa, yhteensä 7,6 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä. Kerhotoimintaan osallistuneiden lasten lukumäärä laski edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. (Liite 3, taulukko 1D)

Taulukko 4. Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneet lapset¹ vuonna 2018 sekä muutos vuodesta 2017

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) 10kk-6-vuotiaista lapsista
Helsinki	901	-275	-23,4	2,2
Espoo	483	-35	-6,8	2,2
Vantaa	516	-225	-30,4	3,1
Turku ²	128	-5	-3,8	1,2
Tampere	461	-91	-16,5	3,3
Oulu	1 139	-400	-26,0	7,6
Kuusikko	3 628	-1 031	-22,1	3,1

¹ Lapset, jotka ovat saaneet päätöksen kerhopaikasta.

² Ohjatussa leikkipuistotoiminnassa mukana olleet lapset eivät sisälly kerholasten lukumääriin.

Kunnallista kerhotoimintaa on tarjolla kaikissa kuutoskaupungeissa. Kunnallinen kerhotoiminta on säännöllistä ryhmämuotoista varhaiskasvatusta ensisijaisesti kotona oleville 2–5-vuotiaille lapsille. Kerhotoimintaan haetaan ja lapselle myönnetään kerhopaikka yleensä toimintavuodeksi kerrallaan. Kerhotoiminta on maksutonta Helsingissä, Tampereella, Oulussa sekä Vantaalla. Espoo ja Turku perivät kerhomaksun määräämällään maksuperusteilla. Lasten kotihoidon tuella olevat lapset voivat osallistua kerhotoimintaan. Osassa kuutoskaupungeista kerhotoimintaa on toteutettu pienissä määrin myös yksityisenä toimintana.

Kerhotoiminnan tuntimääräinen laajuus vaihtelee kunnittain. Kuukausitasolla laajuus vaihtelee kuutoskaupungeissa vähintään 16 tunnista enintään 60 tuntiin kuukaudessa.

3.1.5 Lasten kotihoidon tuki²

Kotihoidon tuella hoidettiin 18,7 prosenttia kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuoden 2018 lopussa. Osuus vaihteli Turun 16,2 prosentista Vantaan 20,8 prosenttiin. Kotihoidontuen kuntalisää maksavat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Oulu. Kotihoidon tuella hoidettujen lasten määrä ja osuus varhaiskasvatusikäisistä vähenivät kaikissa kaupungeissa. Alle 3-vuotiaista kotihoidontuella hoidettiin keskimäärin 46,3 prosenttia. (Kuvio 3; liite 2, kuvio 8; liite 3, taulukko 1F)

3.2 Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset

Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset koostuvat kuntien varhaiskasvatustoiminnan järjestämiseen kohdistamista kustannuksista. Kunnallisen varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset sisältävät pääasiassa kaupunkien tilinpäätösten mukaisista bruttokustannukset ilman yleishallinnon vyörytyseriä. Varhaiskasvatuksen hallintokuluista vertailuun on vuodesta 2015 alkaen otettu mukaan vain menot, jotka kohdistuvat varhaiskasvatustoimintaan.

Yksityisestä varhaiskasvatuksesta kustannuksissa on mukana kunnan palveluntuottajille maksamat tuet (yksityisen hoidon tuki, palveluseteli ja kuntalisät), ostopalvelusopimusten mukaiset maksut sekä kaupungissa yksityisen hallinnointiin kohdistuvat kustannukset. Pienessä osassa ostopalveluista kunta maksaa palvelujen kokonaiskustannukset ja saa tuloina asiakasmaksut. Pääosin yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksista puuttuu asiakkaiden palveluntuottajalle maksamat maksut.

Kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen kustannukset eivät ole edellä mainituista eroavuuksista johtuen vertailukelpoisia.

Lisäksi mukana ovat kotihoidon tuen kustannukset vähennettynä kouluikäisille lapsille kohdistuvilla osittaisen hoitorahan kustannuksilla. Kunnallisen kerhotoiminnan sekä avoimen varhaiskasvatustoiminnan kustannukset eivät sisälly kokonaiskustannuksiin. Tarkempaa tietoa kustannusten koontiperusteista on liitteessä 1.

² Kotihoidon tuella hoidettujen lasten lukumäärä vaihtelee vuoden aikana ja on korkeimmillaan kesällä. Tässä raportissa lapsimäärä poimitaan kuitenkin poikkileikkaustietona vuoden viimeiseltä päivältä. Tämä hieman nostaa lasten kohden laskettuja kustannuksia, sillä kustannuksissa ovat mukana kaikki vuoden aikana kotihoidon tuella hoidetuista lapsista syntyneet kustannukset.

Kustannusvertailussa aiempiin vuosiin käytetään pääosin absoluuttisia kustannuksia. Liitteessä 3, taulukoissa 2D/1–2 on aikaisempien vuosien kustannukset deflatoituna eli muutettuna vuoden 2018 rahan arvoon Tilastokeskuksen ilmoittamalla julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Opetustoimen indeksi otettiin käyttöön vuoden 2016 tiedoista kootussa raportissa. Tätä ennen kustannusten deflatoinnissa käytettiin julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle.

Taulukkoon 5 on koottu varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset vuonna 2018 ja niiden muutos edellisestä vuodesta. Vuonna 2018 kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset olivat yli 1,1 miljardia euroa. Kokonaiskustannukset kasvoivat Vantaalla 6,5 prosenttia, Turussa 3,7 prosenttia, Helsingissä, Tampereella ja Oulussa 3,6 prosenttia ja Espoossa 2,6 prosenttia.

Kunnallisen kerhotoiminnan ja avoimen varhaiskasvatustoiminnan kustannukset olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 24,8 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatusjärjestelmän ja muun varhaiskasvatustoiminnan kokonaisuudesta muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset muodostivat 2,1 prosenttia.

Turussa lapsia on kirjoilla myös leikkipuistoissa. He ovat leikkipuistoissa varhaiskasvatuksen henkilökunnan ohjauksessa ja valvonnassa sovitusti ilman vanhempiaan. Vuosien 2017 ja 2018 raporteissa ohjattuun leikkipuistotoimintaan osallistuneiden lasten lukumääriä ei ole enää sisällytetty kerhotoimintaan, toisin kuin aikaisempien vuosien raporteissa. Leikkipuistojen henkilöstökustannukset ovat Turussa kirjattu osittain päiväkotitoimintaan. Tämä lisää siis osaltaan päiväkotien kustannuksia ja vähentää samalla määrällä avoimen varhaiskasvatuksen kustannuksia.

Taulukko 5. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset sekä kunnallisen kerhotoiminnan ja avoimen varhaiskasvatustoiminnan kustannukset vuonna 2018 ja muutos vuodesta 2017

	Varhaiskasvatusjärjestelmä			Avoin varhaiskasvatus ja kunnallinen kerhotoiminta		
	Kustannukset (€)	Muutos (%)	Muutos (%) defl. ¹	Kustannukset (€)	Muutos (%)	Muutos (%) defl. ¹
Helsinki ²	400 382 388	3,6	2,3	11 719 893	-1,1	-2,3
Espoo ²	225 494 883	2,6	1,3	4 411 889	6,1	4,9
Vantaa ³	157 098 252	6,5	5,2	3 262 770	-5,2	-6,3
Turku ⁴	102 082 357	3,7	2,5	1 186 779	-9,5	-10,6
Tampere ⁴	123 817 090	3,6	2,4	1 463 108	-4,0	-5,2
Oulu ⁴	130 396 010	3,6	2,3	2 794 787	-14,1	-15,1
Kuusikko	1 139 270 980	3,8	2,5	24 839 224	-2,7	-3,9

¹ Julkisten menojen hintaiksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2019 (ennakkotieto)

² Helsingin ja Espoon avoimen varhaiskasvatuksen kustannuksissa on mukana myös koululaisten kustannuksia.

³ Vantaalla tavanomaista korkeampi kustannusten nousu johtuu laajan varhaiskasvatusoikeuden palauttamisesta kaikille lapsille 1.8.2018 alkaen sekä vuokrakustannusten merkittävästä kasvusta.

⁴ Epäpätevyyshalennukset ovat Turun, Tampereen (n. 20 000 €) ja Oulun (n. 500 000 €) osalta mukana kokonaiskustannuksissa. Muiden kuutoskaupunkien osalta epäpätevyyshalennukset on poistettu vuoden 2018 kustannuksista.

4 KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS

4.1 Varhaiskasvatus kunnallisessa päiväkodissa

4.1.1 Lapset

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 69 808 lasta. Lasten määrä kasvoi edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa: Oulussa 7,3 prosenttia (+521 lasta), Espoossa 2,4 prosenttia (+287 lasta), Vantaalla 2,4 prosenttia (+239 lasta), Helsingissä 2,1 prosenttia (+534 lasta), Tampereella 1,1, prosenttia (+91 lasta) ja Turussa 1,0 prosenttia (+52 lasta). Alle joka viides kunnallisissa päiväkodeissa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli alle 3-vuotias vuonna 2018. (Liite 2, kuviot 13 ja 14; liite 3, taulukko 1D)

Ilta- ja ympärivuorokautinen varhaiskasvatus järjestetään pääosin kunnallisissa päiväkodeissa. Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2018 lopussa 2 918 ilta- ja/tai ympärivuorokautista varhaiskasvatusta tarvitsevaa lasta. Lasten määrä kasvoi edellisvuodesta Oulussa ja Turussa ja laski muissa kuutoskaupungeissa. (Liite 2, taulukko 22; liite 3, taulukko 1E).

4.1.2 Henkilöstö³

Kuutoskaupunkien päiväkodeissa oli vuoden 2018 lopussa 13 308 työntekijää, joka oli 0,8 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön (ilman varahenkilöitä) osuus henkilöstöstä oli 88,1 prosenttia. (Liite 3, taulukot 3B/1 ja 3B/2)

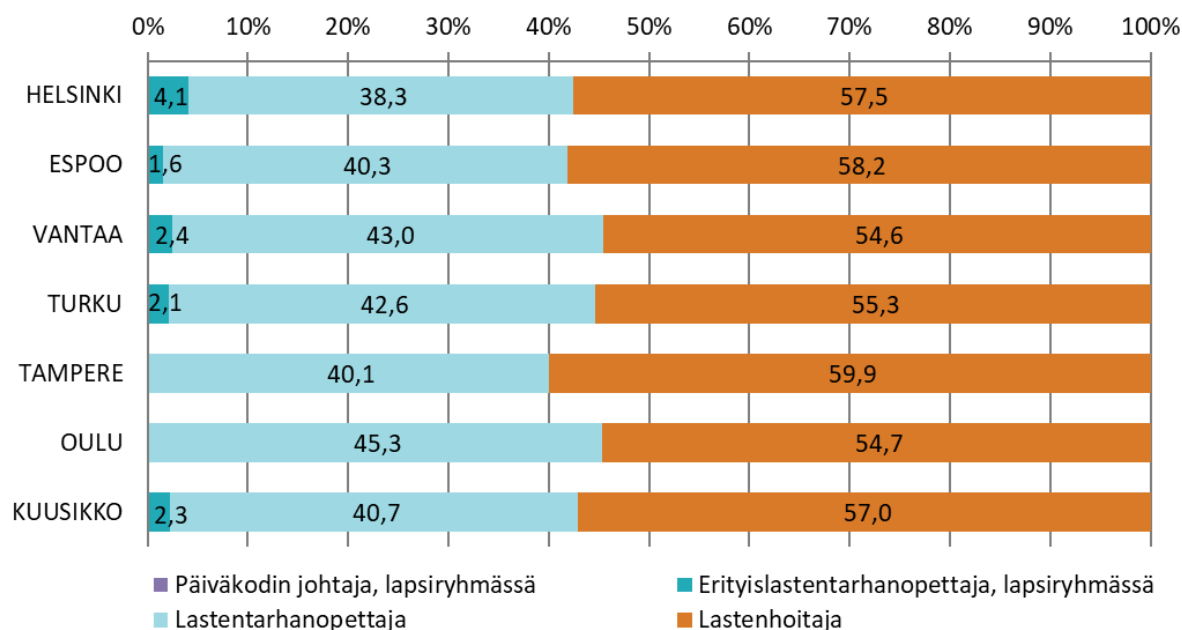
Elokuusta 2016 alkaen päivähoitoasetusta (239/1973 § 6) koskien päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä työskentelevän henkilöstön välistä suhdelukua muutettiin. Kuutoskaupungeista ainoastaan Oulu otti käyttöön henkilöstömitoitusta koskevan muutoksen 1:7:stä 1:8:aan.

Varahenkilöt, joilta edellytetään kelpoisuutta lastenhoitajan tehtävään, eivät ole mukana kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön kokonaismäärässä. Vara- ja resurssihenkilöiden lukumäärät on esitetty liitteen 3 taulukossa 3A. Tätä henkilöstöä käytetään korvaamaan vakituisen henkilöstön poissaoloja. Vara- ja resurssihenkilöstöä ei lasketa lasten ja henkilöstön väliseen suhdelukuun hoitopaikkoja täytettäessä. Kaikissa kuutoskaupungeissa on olemassa sijaisten käyttöön malli. Lyhytaikaisten poissaolojen sijaistaminen toteutetaan oman varahenkilöstön voimin, ulkopuolisilla sijaisilla, henkilöstövuokrauksena tai näiden yhdistelmänä.

Kuviossa 6 on tarkasteltu eri tehtävien osuutta kuutoskaupunkien kunnallisten päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön tehtävistä joulukuussa 2018. Lastenhoitajien osuus kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä oli 57,0 prosenttia ja lastentarhanopettajien 40,7 prosenttia.

³ Vuoden 2015 raportista alkaen henkilöstötiedot on ilmoitettu ilman varahenkilöitä kaikkien tarkasteluvuosien osalta.

Kuvio 6. Eri tehtävien osuudet päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä joulukuussa 2018

¹ Espoo on ottanut varhaiskasvatuslain mukaiset nimikkeet käyttöön, lukuun ottamatta varhaiskasvatuksen sosionomia ja päiväkodin johtaja -nimikkeitä.

Päiväkodeissa on kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön lisäksi muuta henkilöstöä vaihtelevasti. Yleisimmin kunnissa on kunnan omia, työllistämistukitoimin sekä henkilöstövuokrauksena hankittuja työntekijöitä erilaisissa lasten ja lapsiryhmien avustamistehtävissä. Oppisopimuskoulutuksessa olevia ja työllistämistuella palkattuja työntekijöitä oli vuonna 2018 kuutoskaupungeissa yhteensä 267 henkilöä, joista suurin osa Helsingissä (129 henkilöä) ja Vantaalla (45 henkilöä).

Kuutoskunnissa päiväkotien puhtauspalvelut (siivous- ja tekstiilihuolto) ostetaan pääosin kaupungin omalta tai ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Puhtauspalveluista vastaava henkilöstö on Helsingissä osin ja Turussa lähes kokonaan varhaiskasvatuksen henkilöstöä. Espoossa pienissä päiväkodeissa osasta ateriapalvelujen tehtävistä huolehtivat tähän tehtävään palkatut laitosapulaiset.

Edellä mainituista erilaisuuksista johtuen päiväkotien muuta henkilöstä ei ole mahdollista vertailla. Liitetaulukoissa 3A ja 3B/1–2 on eritelty päiväkotien henkilöstöä tarkemmin.

4.1.3 Kustannukset

Tässä luvussa tarkastellaan Suomen kuuden suurimman kaupungin kunnallisissa päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaisuuskustannuksia. Kustannukset laskennallista lasta kohden on laskettu Helsingin, Espoon, Vantaan, Turun ja Tampereen osalta henkilöstömitoituksen 1/7 mukaan ja Oulussa 1/8 mukaan. Oulu on ainoana kuutoskaupungeista ottanut käyttöön henkilöstömitoitusta koskevan muutoksen ja Oulun laskennallisen lapsen kertoimet ovat tästä johtuen erilaiset kuin muiden kuutoskaupunkien. Laskennallisen lapsen kustannuksia on siis mahdollista vertailla Helsingin, Espoon, Vantaan, Turun ja Tampereen kesken ja Oulun osalta kyseiset kustannukset kuvataan erillisinä.

Viiden suurimman kaupungin kunnallisissa päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset laskennallista lasta kohden olivat vuoden 2018 lopussa keskimäärin 9 965 euroa. Kustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Tampereen 9 022 eurosta Espoon 10 453 euroon. Oulun kokonaiskustannukset laskennallista lasta kohden olivat vuoden 2018 lopussa 9 669 euroa. Kustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. (Taulukko 6; liite 3, taulukko 2C/2)

Kunnallisten päiväkotien kustannusrakenne vaihtelee muun muassa tukipalvelujen erilaisesta järjestämistavasta johtuen. Henkilöstökustannuksiin sisältyvät päiväkotien henkilöstökustannukset. Päiväkotien osuus varhaiskasvatuksen yhteisistä henkilöstökustannuksista (varhaiskasvatuksen johto- ja hallinto henkilöstö) sisältyy kohtaan ”muut kustannukset”. Taulukossa 6 on eritelty vuosikustannuksia laskennallista lasta kohden ja taulukossa 7 eri kustannuslajien osuuksia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista.

Taulukko 6. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen vuosikustannukset laskennallista lasta (kahden vuoden keskiarvo) kohden vuonna 2018

Euroa/laskennallinen lapsi	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Kuusikko ilman Oulua	Oulu 1:8
Yhteensä	9 836	10 453	10 096	10 417	9 022	9 965	9 669
Henkilöstökustannukset, josta	6 643	6 666	6 698	7 743	5 920	6 734	6 439
Varahenkilöstö (vakinaiset ja määräaikaisten)	75	206	3	180	106	114	0
Avustava henkilökunta (kunnan oma)	155	138	97	174	259	165	302
Vuokratyö	315	521	898	0	11	349	0
josta avustajat	0	111	330	0	11	90	0
josta sijaiset ja varahenkilöstö	315	410	568	0	0	259	0
Muut palkkakustannukset (ilman sivukuluja)	4 782	4 760	4 618	5 943	4 329	4 886	4 860
Henkilöstösivukulut	1 315	1 040	1 081	1 445	1 214	1 219	1 277
josta KUEL -maksut	1 214	962	1 010	1 440	1 105	1 146	1 151
Tilakustannukset	1 715	2 047	1 893	1 597	1 432	1 737	1 694
Tukipalvelut	1 215	1 442	1 219	798	1 369	1 209	1 104
Ateriapalvelut	1 048	1 178	860	767	1 059	983	811
Puhtauspalvelut (siivous- ja tekstiilihuolto)	168	264	359	31	309	226	293
Muut kustannukset¹	263	298	286	279	302	183	432

¹ ICT-kustannukset eivät ole mukana tämän taulukon kustannuksissa. Kuntien ICT-kustannukset löytyvät erillisinä liitteen 2 taulukosta 17. Lisäksi liitetaulukkojen 2C/1-2 ja 2D/1-2 kustannukset sisältävät myös ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

Taulukko 7. Eri kustannuslajien osuudet kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksista vuonna 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset yhteensä (€) ^{1,2}	304 781 000	156 963 000	121 318 000	66 345 000	95 466 000	88 935 000	833 808 000
josta henkilöstökustannukset (%)	67,3	62,6	66,3	73,6	64,3	65,5	66,3
josta tilakustannukset (%)	17,4	19,2	18,7	15,2	15,5	17,2	17,5
josta tukipalveluiden kustannukset (%)	12,3	13,5	12,1	7,6	14,9	11,2	12,3
josta muut kustannukset (%)	1,5	1,8	1,8	1,5	2,3	2,6	1,8
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot ² (%)	1,5	2,8	1,1	2,1	3,0	3,4	2,1
Asiakasmaksutulojen osuus kustannuksista (%)	11,8	13,1	11,4	8,2	11,3	9,5	11,4

¹ Luvut pyöristetty tuhansien eurojen tarkkuudelle.

² Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

Henkilöstökulut ovat suurin päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen menoerä. Vuonna 2018 keskimäärin 66,3 prosenttia kuutoskaupunkien kokonaiskustannuksista oli henkilöstökustannuksia. Henkilöstökulut laskennallista lasta kohden vaihtelivat viiden suurimman kaupungin osalta Tampereen 5 920 eurosta Turun 7 743 euroon. Oulun henkilöstökustannukset laskennallista lasta kohden olivat 6 439 euroa.

Henkilöstökustannuksista on eritelty varahenkilöstön, avustavan henkilöstön kustannukset, vuokratyö sekä henkilöstösivukulut. Viiden suurimman kaupungin henkilöstösivukuluista 94,0 prosenttia ja Oulun henkilöstösivukuluista 90,1 prosenttia muodostui kunnallisten eläkkeiden rahoituksesta. Kuntien eläkekertymä on erilainen, joten myös eläkemenoperusteisen maksun suuruus vaihtelee kunnittain. Varhaiskasvatustoiminnalla ei ole mahdollista vaikuttaa maksujen suuruuteen. Pitkät työurat samalla työnantajalla ja eläkkeellä olevien ihmisten suuri määrä lisäävät maksettavan eläkkeen määrää. Kunnallisten päiväkotien henkilöstön eläkemaksut suhteutettuna palkkakustannuksiin olivat Helsingissä 24,2 prosenttia, Tampereella 23,5 prosenttia, Turussa 22,9 prosenttia, Oulussa 22,3 prosenttia, Vantaalla 21,4 prosenttia ja Espoossa 18,8 prosenttia.

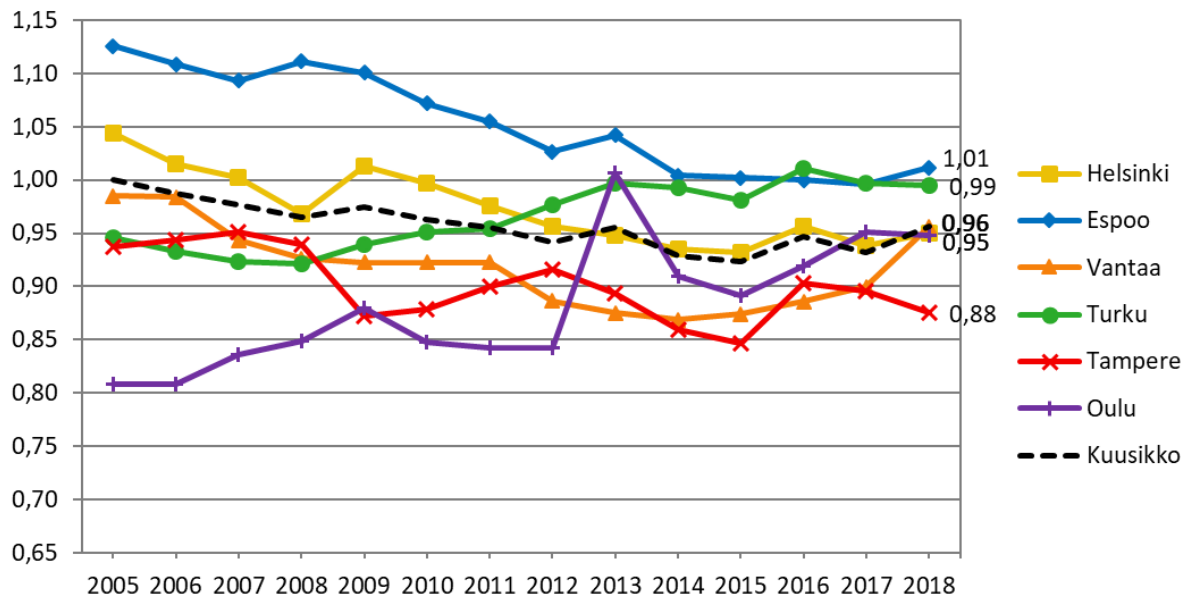
Tilakustannusten osuus kunnallisten päiväkotien kustannuksista vaihteli Turun 15,2 prosentista Espoon 19,2 prosenttiin. Tilakustannuksista suurin osa on sisäisiä vuokria kunnan toimitiloja hallinnoivalle yksikölle. Tilakustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Tampereen 1 432 eurosta Espoon 2 047 euroon. Oulun tilakustannukset laskennallista lasta kohden olivat 1 694 euroa. Tilakustannuksiin vaikuttavat muun muassa päiväkoteihin sijoitettavien lasten lukumäärä, vuokran määräytyminen, neliöhinta lasta kohden, tehdyt peruskorjaukset ja uudet tilat.

Tukipalvelujen eli ateria- ja puhtauspalvelujen kulujen osuus päiväkotien kokonaiskustannuksista vaihteli Turun 7,6 prosentista Tampereen 14,9 prosenttiin ja niiden kustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Turun 798 eurosta Espoon 1 442 euroon. Ateriapalvelujen kulut laskennallista lasta kohden vaihtelivat Turun 767 eurosta Espoon 1 178 euroon. Puhtauspalvelujen (siivous- ja tekstiilihuolto) osalta korkeimmat kustannukset olivat Vantaalla (359 euroa/laskennallinen lapsi), alhaisimmat kustannukset olivat Turussa (31 euroa/laskennallinen lapsi) ja Helsingissä (168 euroa/laskennallinen lapsi). Helsingissä ja Turussa päiväkotien siivous järjestetään suurelta osin varhaiskasvatuksen omien päiväkotiapulaisten ja laitoshuoltajien toimesta, ja siivouksen kulut sisältyvät kunnallisessa päiväkodissa järjestettävän varhaiskasvatuksen henkilöstökustannuksiin ja muihin kustannuksiin. Tukipalvelujen kustannuksissa on Helsingin osalta ostopalvelujen kustannuksia ja Turun osalta tekstiilien huoltokustannuksia. Kunnallisten päiväkotien muihin kustannuksiin sisältyy muun muassa materiaalien ja palvelujen kustannuksia.

Oulussa tukipalvelujen kulut laskennallista lasta kohden olivat 1 104 euroa, josta ateriapalveluiden osuus oli 811 euroa ja puhtauspalvelujen osuus 293 euroa.

Kuviossa 7 on kuvattu kunnallisten päiväkotien deflatoitujen vuosikustannusten kehitystä laskennallista lasta kohden vuodesta 2005 vuoteen 2018. Yleisenä kehityssuuntana on ollut kaupunkien välisten kustannuserojen kaventuminen.

Kuvio 7. Kunnallisten päiväkotien deflatoitujen¹ vuosikustannusten kehitys laskennallista lasta kohden vuosina 2005–2018 suhteutettuna Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2005=1)^{2,3}

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2019 (ennakkotieto)

² Vantaan vuosikustannusten nousua vuosina 2017–2018 selittää subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden laajentaminen 1.8.2018 alkaen sekä vuokratkustannusten merkittävä kasvu.

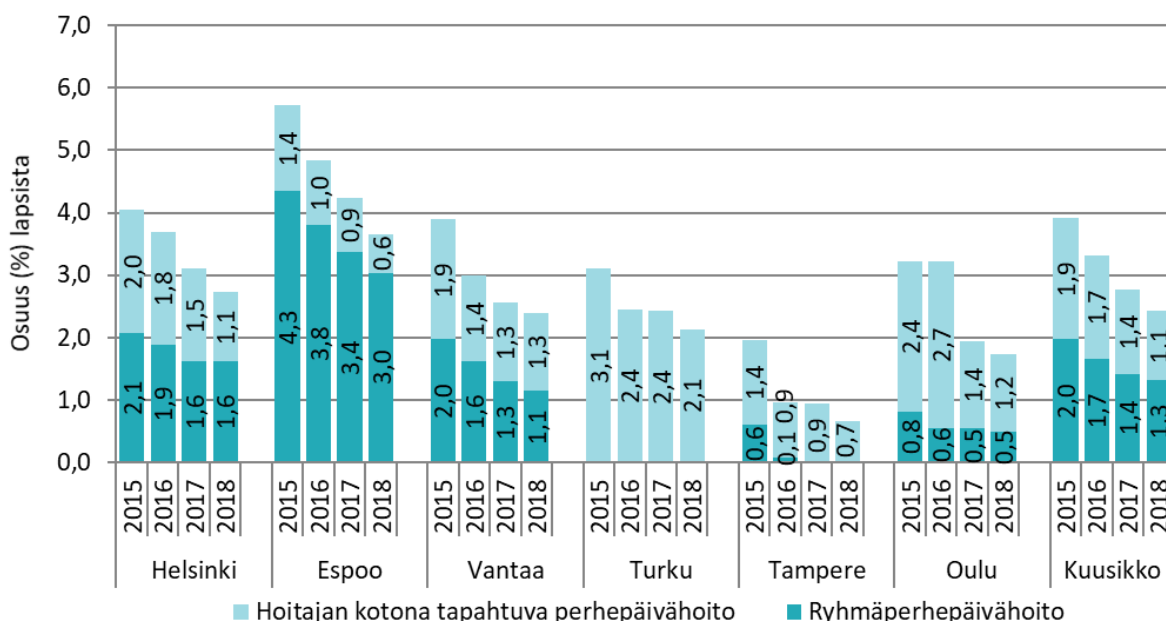
³ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

Kuutoskaupungit saivat asiakasmaksutuloja vuonna 2018 yhteensä 94,9 miljoonaa euroa kunnallisessa päiväkodissa järjestämästään varhaiskasvatuksesta. Tämä oli 11,4 prosenttia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista. Kuutoskaupunkien asiakasmaksutulot laskivat edellisvuodesta kuutoskaupungeissa keskimäärin 12,2 prosenttia. (Liite 3, taulukko 2A) Merkittävin tekijä on 1.1.2018 voimaan astuneet asiakasmaksulain muutokset. Asiakasmaksuihin on vaikutusta niillä kunnilla, jotka ovat mukana 5-vuotiaiden maksuttomassa 4 tuntia päivässä järjestettävässä varhaiskasvatuskokeilussa.

4.2 Varhaiskasvatus kunnallisessa perhepäivähoidossa

Kunnallisessa perhepäivähoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt viime vuosina tasaisesti. Erityisesti on vähentynyt hoitajan kotona ja kolmiperhepäivähoidossa olevien lasten määrä. Kuutoskaupunkien kunnallisessa perhepäivähoidossa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 2 278 lasta, 290 lasta vähemmän kuin vuotta aiemmin ja 1 045 lasta vähemmän kuin vuoden 2015 lopussa. Perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista on vuosi vuodelta vähentynyt kaikissa kuutoskaupungeissa. (Kuvio 8; liite 3, taulukko 1D).

Kuvio 8. Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista vuosina 2015–2018¹

¹ Kerholapset mukana vuodesta 2017.

Sytä perhepäivähoidon osuuden laskuun on monia. Perhepäivähoitajat siirtyivät työaikalainsäädännön alaisuuteen 1.8.2011, minkä myötä perhepäivähoitajien työaika on keskimäärin 40 tuntia viikossa. Siirtyminen vähensi merkittävästi perhepäivähoitajien lisä- ja ylitöiden määrää. Perhepäivähoitajien työajan lyhentymisen on tuonut haasteita lasten hoitoaikatarpeiden ja perhepäivähoitajan työajan yhteensovittamiseen. Muutos on lisännyt myös varahoidon tarvetta, mistä aiheutuu kunnille lisäkustannuksia. Ongelmana on myös saada uusia perhepäivähoitajia eläkkeelle jäävien tilalle.

Kotonaan työtä tekeviä perhepäivähoitajia ja kolmiperhepäivähoitajia oli vuoden 2018 lopussa kuutoskaupungeissa yhteensä 316, mikä oli 36 hoitajaa vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Ryhmäperhepäivähoidon henkilöstömäärä väheni edellisestä vuodesta 17 henkilöllä ollen vuoden 2018 lopussa yhteensä 337. Ryhmäperhepäivähoidon kysyntä on joissakin kunnissa laskenut, mutta sitä on osassa kunnista myös suunnitelmallisesti vähennetty. (Liite 2, taulukot 19 ja 20; liite 3, taulukko 3B/3) Ryhmäperhepäivähoitoa ei järjestetä lainkaan Turussa ja Tampereella.

Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon ja kolmiperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta kohden olivat keskimäärin 13 265 euroa eli 5,3 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Ryhmäperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta kohden olivat Helsingin, Espoon, Vantaan ja Oulun osalta keskimäärin 14 516 euroa ja ne nousivat 4,2 prosenttia edellisvuodesta. (Liite 2, taulukko 21; liite 3, taulukko 2C/2).

Kustannusten kohdentamista hankaloittaa kaikissa kuutoskaupungeissa muun muassa se, että osa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen varahoidosta järjestetään päiväkodeissa joko päiväkodin yhteydessä toimivassa varahoitopaikassa tai sijoittamalla lapsia päiväkotiryhmiin. Tällöin muun muassa vuokratkustannukset ja suurin osa lasten varahoidon henkilöstökustannuksista kohdentuvat päiväkoteihin.

4.3 Lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa edellytetään, että lapsen kehitystä ja oppimista tuetaan lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla. Kehityksen ja oppimisen tuki on osa laadukasta varhaiskasvatuksen toimintaa ja kuuluu kaikille sitä tarvitseville lapsille. Varhaiskasvatusta toteutetaan inklusion periaatteiden mukaisesti.⁴

Kuutoskaupungit kehittävät lasten kehityksen ja oppimisen tuen käytänteitä ja rakenteita aktiivisesti. Kunnissa on päätetty erilaisia kehittämisohjelmia lasten kehityksen ja oppimisen tukemiseen⁵. Tampereella ja Oulussa kehittämisohjelma on yhteinen varhaiskasvatukselle sekä esi- ja perusopetukselle.

Kaikissa kuutoskaupungeissa kehittämisen ensisijaisena periaatteena on lapsen tarvitseman tuen järjestäminen hänen omaan kasvu- ja oppimisympäristöönsä erilaisin pedagogisin, rakenteellisin ja hyvinvointia edistävin järjestelyin. Moniammatillinen yhteistyö, henkilöstön osaamisen kehittäminen ja nivelvaiheiden hyvä suunnittelu varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen kouluun ovat osa kehittämistyötä.

Kuutoskaupungeissa on otettu käyttöön käytänteitä, joissa etenkin erityispedagoginen tuki järjestetään lapsen omaan kasvu- ja oppimisympäristöön. Käytännön järjestelyinä se tarkoittaa, että kunnissa on erityislastentarhanopettajia, joita ei lasketa lasten ja henkilöstön väliseen suhdeluun, vaan he työskentelevät lisäresurssina varhaiskasvatuksen toimipaikoissa tai lasten tuen järjestämisen ja konsultoinnin tehtävissä. Näissä tehtävissä työskenteli vuonna 2018 Helsingissä 97, Espoossa 75, Vantaalla 36, Turussa 25, Tampereella 47 ja Oulussa 32 erityislastentarhanopettajaa. Erityisryhmissä ja integroiduissa erityisryhmissä työskenteli Helsingissä 93, Espoossa 33, Vantaalla 40 ja Turussa 22 erityislastentarhanopettajaa. Oulussa ei ole kiinteitä erityisen tuen ryhmiä. Erityispedagogisen tuen lisäksi kuutoskaupungeissa on lasten tukemiseen kohdennettua lisähenkilöstöä, esimerkiksi erityisavustajia, lasten tuen lastenhoitajia ja taide- ja liikuntapedagogeja. (Liite 3, taulukot 3A ja 3B/1–2) Tukitoimena käytetään myös lasten ja henkilöstön välisen suhdeluvun väljentämistä tai muita ryhmäkoon pienentämisen järjestelyjä, kuten pienennettyjä ryhmiä.

Tukea tarvitsevien lasten tiedonkeruun näkökulmasta kuntien käytännöt vaihtelevat.Ns. rakenteellista lisäresursointia edellyttävien tukitoimien lisäksi lapsen tietoihin voidaan kirjata hänelle kohdennettu pedagoginen tuki, joka voi olla esimerkiksi viittomien ja kuvien käyttöä tai toiminnan eriyttämistä ja lapsikohtaista ohjaamista lapsen tuen tarpeen perusteella.

Tästä johtuen kuutoskaupunkien tukea tarvitsevan lapsen määrittelyä on muutettu seuraavaksi: Varhaiskasvatuksessa tukea tarvitseva lapsi on lapsi, jolle kohdennetaan lapsen tuen tarpeeseen perustuvaa yksilöllistä pedagogista tukea ja/tai rakenteellisia tukitoimia, esimerkiksi erityispedagogista tai avustajan tukea. Lapselle kohdennettu tuki kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tai esiopetussuunnitelmaan.

⁴ Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Opetushallitus. Määräykset ja ohjeet 2018:3a

⁵ Helsinki: Kaikille sopiva varhaiskasvatus ja perusopetus 2018-2021

Espoo: Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen järjestäminen suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa. 2017

Vantaa: Kehityksen ja oppimisen tuen toimenpideohjelma 2017-2021 sekä kehityksen ja oppimisen tuen linjaukset 2018

Turku: Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen keskeiset periaatteet ja kehittäminen

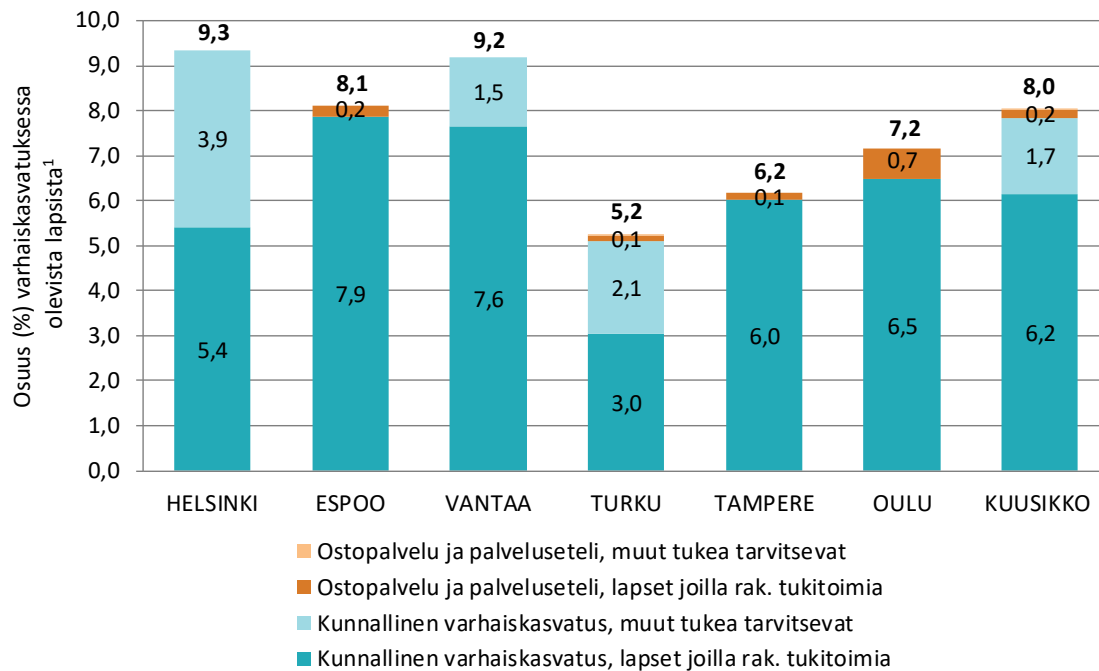
Tampere: Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen yhteinen Tuen suunnitelma vuosille 2019-2023

Oulu: Tuen strategia - hyvinvoiva lapsi, nuori ja yhteisö. 2019

Uuden määritelmän mukaisesti kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 6 780 tukea tarvitsevaa lasta, joka oli 8,0 prosenttia kaikista kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Tuen järjestelyjen muutosten sekä sen kirjaamisen muuttuneiden käytäntöjen vuoksi määrä ei ole mahdollista verrata edelliseen vuoteen. (Kuvio 9; liite 3, taulukko 1E)

Tukea tarvitsevista lapsista 98 prosenttia (6 780 lasta) oli kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.

Kuvio 9. Tukea tarvitsevien lasten osuus kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista¹ joulukuussa 2018

¹ Kerholapset ovat mukana.

5 YKSITYINEN VARHAISKASVATUS

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla. Yksityinen palveluntuottaja vastaa siitä, että sopimuksen tai hallintopäätöksen perusteella asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää sille asetetut vaatimukset. (540/2018 § 43)

Asiakkuus yksityiseen varhaiskasvatukseen muodostuu, kun asiakas hakeutuu yksityiselle palveluntuottajalle (yksityisen hoidon tuki tai palveluseteli).

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan kunnan ostopalveluna hankkimaa sekä palvelusetelillä järjestettyä tai yksityisen hoidon tuella tuettua varhaiskasvatusta. Kunta rahoittaa kaikkia varhaiskasvatusmuotoja. Palvelusetelissä ja yksityishoidon tuella kunta päättää, minkä osuuden kustannuksista kunta rahoittaa.

Kunta voi hankkia varhaiskasvatusta ostopalveluna, jolloin kunnan ja yksityisen palveluntuottajan välille tehdään ostopalvelusopimus.

Palvelusetelillä korvataan varhaiskasvatuspalvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään arvoon asti. Asiakkaan omavastuuosuus palvelusetelistä määritellään yhtäläisin perustein kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määrittelyn kanssa.

Yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa perhe tekee sopimuksen suoraan yksityisen palveluntuottajan kanssa. Osa yksityisen palveluntuottajan lapsesta perimästä varhaiskasvatusmaksusta katetaan lakisääteisellä yksityisen hoidon tuella sekä kuntien päätösten mukaisilla kunnallisilla lisillä.

Palvelusetelillä järjestetyssä ja yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa asiakkaat maksavat oman osuutensa palvelusta (omavastuuosuus) suoraan palvelun tuottajalle. Siten näiden palvelujen kustannukset ovat kunnalle nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus.

Kunnan tehtävänä on turvata varhaiskasvatuspaikka kaikille kunnassa asuville lapsille. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kasvaessa kunnallisen varhaiskasvatuksen ulkopuolella varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvaa. Jos yksityisen varhaiskasvatuspalvelun tuottajan toimintaedellytykset syystä tai toisesta päättyvät, täytyy kunnan järjestää näiden lasten varhaiskasvatus varhaiskasvatustilain edellyttämän määräjän puitteissa. Kunta valvoo yksityistä varhaiskasvatusta.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli kuutoskaupungeissa vuoden 2018 lopussa 18 429 lasta eli noin joka viides varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Osuus vaihteli Helsingin 13,6 prosentista Turun 33,5 prosenttiin. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kuutoskaupungeissa lisääntyi edellisvuodesta 7,0 prosentilla ja kahden vuoden takaisesta 11,3 prosentilla.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 12,6 prosenttia oli ostopalveluna hankittu varhaiskasvatuksessa, 45,3 prosenttia palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa ja 42,0 prosenttia yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa. Helsingissä (85,0 %) ja Espoossa (68,2 %) oli eniten lapsia yksityisen hoidon tuella. Oulussa (95,0 %), Turussa (87,7 %), Vantaalla (77,6 %) ja Tampereella (55,0 %) suurin osa yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa. Palveluseteli on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella tuettua ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta niissä kaupungeissa, joissa palveluseteli on käytössä.

Taulukko 8. Lapsia yksityisen hoidon tuella tuetussa, palvelusetelillä järjestetyssä sekä ostopalveluna hankittu varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2018

	Yksityisen hoidon tuki päiväkotihoido	Yksityisen hoidon tuki perhepäivähoito	Yksityisen hoidon tuki työsopimussuhteinen hoitaja	Yksityisen hoidon tuki yhteensä	Ostopalvelu	Palveluseteli	Yksityinen varhaiskasvatus yhteensä	Muutos 2017-2018, %	Osuus varhaiskasvatuksessa olevista ¹ , %
Helsinki	3 440	97	129	3 666	649	0	4 315	8,0	13,6
Espoo	2 439	137	77	2 653	1 236	0	3 889	0,3	22,3
Vantaa	260	88	25	373	35	1 417	1 825	17,6	14,3
Turku	33	253	29	315	31	2 477	2 823	7,0	33,5
Tampere	226	338	43	607	334	1 152	2 093	25,3	18,5
Oulu	23	10	101	134	40	3 310	3 484	0,0	27,8
Kuusikko	6 421	923	404	7 748	2 325	8 356	18 429	7,0	19,6

¹ Kerholapset mukana vuodesta 2017.

5.1 Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus

Vuoden 2018 lopussa kuutoskaupunkien ostopalveluna hankkimassa varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 2 325 lasta, joka on 3,7 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Espoossa ostopalveluna hankittu varhaiskasvatuksen osuus oli muita kaupunkeja suurempi. Siellä ostopalveluna hankittu varhaiskasvatuksessa oli 1 236 lasta. Määrä kuitenkin laski Espoossa edellisvuodesta 7,8 prosenttia. (Liite 3, taulukko 1D)

Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatuksen kustannukset vuonna 2018 olivat kuutoskaupungeissa yhteensä lähes 29,3 miljoonaa euroa, joka oli prosentin vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Kustannukset nousivat edellisestä vuodesta selvästi kaikissa muissa kuutoskaupungeissa paitsi Espoossa, jossa ne laskivat. Kustannukset ovat osittain nettokustannuksia eikä niitä voi suoraan verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 3, taulukko 2C/1)

5.2 Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli

Varhaiskasvatuksen palveluseteli otettiin käyttöön Turussa vuoden 2010 alussa, Oulussa keväällä 2011, Tampereella elokuussa 2013 ja Vantaalla vuoden 2014 alussa.

Vuoden 2018 lopussa kuutoskaupungeissa oli palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa yhteensä 8 356 lasta: Oulussa 3 310 lasta, Turussa 2 477 lasta, Vantaalla 1 417 lasta ja Tampereella 1 152 lasta. Lasten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta Tampereella 54,2 prosenttia, Vantaalla 29,4 prosenttia, Turussa 9,1 prosenttia ja Oulussa 1,3 prosenttia. (Liite 2, taulukko 23; liite 3, taulukko 1D)

Vantaalla palveluseteli on käytössä päiväkodissa ja ryhmäperhepäiväkodissa järjestetyssä varhaiskasvatuksessa, Tampereella ja Oulussa sen lisäksi kunnallisessa kerhotoiminnassa ja Oulussa myös perhepäivähoidossa järjestetyssä varhaiskasvatuksessa.

Vuonna 2018 palvelusetelijärjestelmän kustannukset lasta kohden⁶ olivat Turussa 9 157, Tampereella 8 048 euroa, Oulussa 7 651 euroa ja Vantaalla 6 700 euroa. Kustannukset lasta kohden nousivat edellisvuodesta Vantaata lukuun ottamatta. Kuntien väliseen eroon kustannuksissa vaikuttaa kuntakohtaisen setelin arvon lisäksi muun muassa palvelusetelin saaneiden perheiden tulot. Mitä suuremmat tulot perheellä on, sitä pienempi on palvelusetelin arvo. Palvelusetelin kustannukset ovat kunnalle nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 3, taulukko 2C/2)

5.3 Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta ja hoitolisästä. Hoitorahaa maksetaan saman suuruisena kaikille tukea saaville lapsille. Hoitolisän määrä on tulosidonnainen. Perheen hoitolisään vaikuttaviin tulorajoihin ei ole tehty muutoksia lasten yksityisen hoidon tuesta säädetyn lain voimaan tulon (vuonna 1997) jälkeen. Yksityisen hoidon tuki on vuoden 2011 alusta alkaen sidottu kansaneläkeindeksiin, jonka mukaan lakisääteisiä tukia muutetaan vuosittain. Vuonna 2018 hoitorahaa maksettiin kuukaudessa 172,25 euroa lasta kohden ja tulosidonnaista hoitolisää enintään 144,85 euroa lasta kohden. Kunnat voivat maksaa lakisääteisten tukien lisäksi kunnallisia lisiä itse määrittämällä perusteilla. Kaikissa kuutoskaupungeissa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisiä. (Liite 2, taulukko 26)

Vuoden 2018 lopussa kuutoskaupungeissa oli yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa 7 748 lasta. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä kasvoi Helsingissä (+6,2 %) ja Espoossa (+4,7 %). Lasten määrä laski Oulussa (-29,8 %), Tampereella (-10,1 %), Turussa (-7,6 %) ja Vantaalla (-7,4 %). Näissä kaupungeissa yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on vähentynyt palvelusetelin käyttöön oton jälkeen. (Liite 2, taulukko 24; liite 3, taulukko 1D)

Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden olivat vuonna 2018 kuutoskaupungeissa keskimäärin 7 181 euroa eli suunnilleen saman verran (+1,8 %) kuin vuonna 2017. Kustannukset vaihtelivat Oulun 4 966 eurosta Espoon 8 059 euroon. Kustannukset lasta kohden nousivat hieman Espoossa ja Tampereella ja muissa kuutoskaupungeissa pysyivät lähes muuttumattomana edellisvuoteen verrattuna. Kustannukset ovat nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 2, taulukko 25; liite 3, taulukot 2C/1 ja 2C/2)

Kunnallisen lisän osuus yksityisen hoidon tuen kustannuksista oli keskimäärin 69,6 prosenttia vuonna 2018 (Liite 2, taulukko 25). Kustannuksiin vaikuttaa kuntalisten suuruuden lisäksi yksityisen hoidon tuella olevien lasten ikä ja hoitomuoto. Alle 3-vuotiaille maksetaan yleisesti suurempia kuntalisiä kuin 3 vuotta täyttäneille. Päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kuntaliset ovat suuremmat kuin muiden järjestämismuotojen. Kuutoskaupunkien yksityisen hoidon tuen kuntalisten euromäärät ovat liitteen 2 taulukossa 26.

Helsingin Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti, että yksityiselle palveluntuottajalle maksetaan 5-vuotiaista 160 euron kuukausikorvaus neljän tunnin maksuttoman hoitopäivän osalta suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä yksityisessä varhaiskasvatuksessa koulujen ja

⁶ Muista varhaiskasvatuksen järjestämismuodoista poiketen kustannukset lasta kohden on palvelusetelin osalta laskettu vuoden lopun lapsimääristä, ei lapsimäärän kahden vuoden keskiarvosta.

esikoulujen aukioloajalta. Toimintakaudella 2018-2019 korvaus koski 2013 syntyneitä lapsia.

Espoossa otettiin 1.3.2018 alkaen käyttöön yksityisen hoidon tuen sisaruslisä. Sisaruslisä on enintään 145 euroa kuukaudessa. Sisaruslisä maksetaan yksityiseen varhaiskasvatuspaikkaan perheen varhaiskasvatuksessa olevasta toisesta lapsesta lukien. Sisaruslisään liittyy sitoumus, jolla palveluntuottaja sitoutuu pienentämään lapsista perittävää varhaiskasvatusmaksua Espoon maksamaa sisaruslisää vastaavalla euromäärällä perheen toisesta lapsesta lukien.

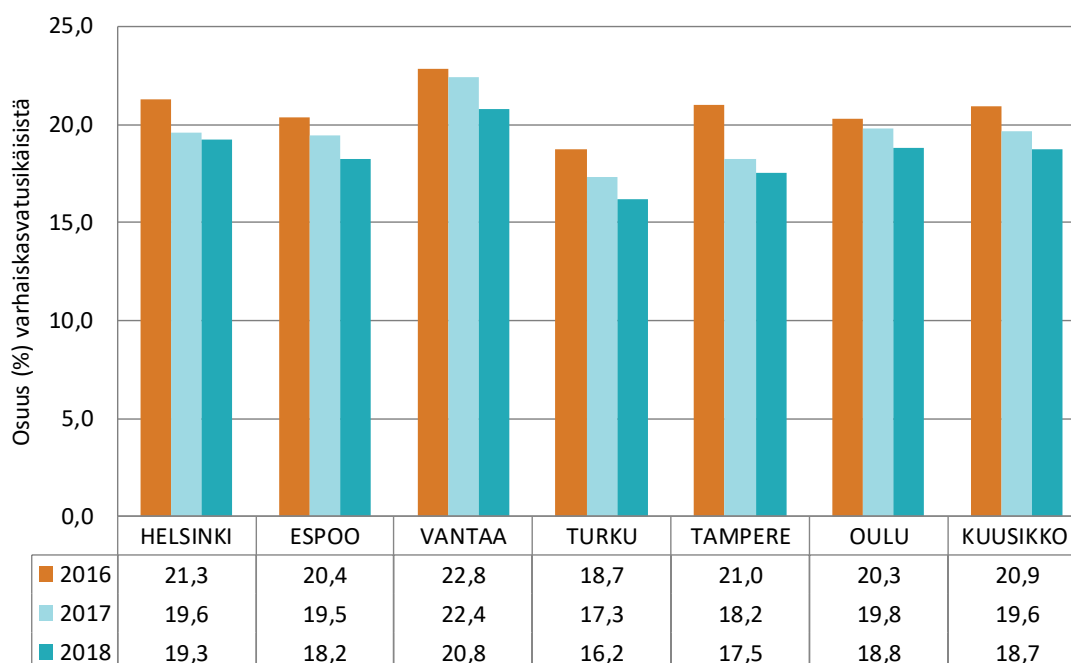
6 LASTEN KOTIHOIDON TUKI

Kotihoidon tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta, tulosisidonnaisesta hoitolisästä sekä kuntalisästä. Kotihoidon tuen lakisääteisiä osia muutetaan kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti samoin perustein kuin yksityisen hoidon tuen hoitorahaa ja hoitolisää.

Lasten kotihoidon tuella oli kuutoskaupungeissa vuoden 2018 lopussa 22 240 varhaiskasvatusikäistä lasta, joka oli 5,4 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Lapsimäärä väheni kaikissa kuutoskaupungeissa: Oulussa 8,9 prosenttia, Vantaalla ja Turussa 7,6 prosenttia, Espoossa 7,3 prosenttia, Tampereella 4,4 prosenttia ja Helsingissä 1,8 prosenttia. (Liite 2, taulukko 29; liite 3 taulukko 1F)

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista keskimäärin 18,7 prosenttia hoidettiin kotihoidon tuella joulukuussa 2018. Osuus vaihteli Turun 16,2 prosentista Vantaan 20,8 prosenttiin. Kotihoidon tuella hoidetuista lapsista valtaosa on alle 3-vuotiaita. Kuutoskaupunkien 10kk–2-vuotiaista lapsista hoidettiin vuoden 2018 lopussa kotihoidon tuella 46,3 prosenttia. (Liite 2, kuvio 8; liite 3, taulukko 1F).

Kuvio 10. Kotihoidontuella olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista joulukuussa 2016–2018

Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden vuonna 2018 olivat kuutoskaupungeissa keskimäärin 5 271 euroa, joka oli 0,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Luku sisältää myös joustavan hoitorahan kustannuksia, joita ei saada Kansaneläkelaitokselta eriteltynä. Kustannukset lasta kohden vaihtelivat Oulun 3 912 eurosta Helsingin 6 274 euroon. (Liite 2, taulukko 30; liite 3 taulukko 2C/2)

Kunnat päättävät itsenäisesti kuntalisien maksamisesta, maksamisen ehdoista ja kuntalisän suuruudesta. Lasten kotihoidon tuen kunnallista lisää maksetaan Turku ja Tamperetta lu-

kuun ottamatta kaikissa kuutoskaupungeissa. Tampereella kuntalisän maksamisesta luovuttiin vuoden 2014 alusta alkaen. Alle 3-vuotiaille lapsille maksettava sairaan lapsen hoitotuki sen sijaan jäi edelleen voimaan. Kuutoskaupunkien kuntalisien euromäärät vuodelta 2018 on esitetty liitteen 2 taulukossa 31. Vuonna 2018 kunnallisen lisän osuus kotihoidon tuen vuosikustannuksista lasta kohden oli Helsingissä 35,1 prosenttia, Espoossa 25,7 prosenttia, Vantaalla 17,4, Oulussa 6,9 prosenttia ja Tampereella 0,2 prosenttia (Liite 2, taulukko 30).

Kotihoidon tuen vuosikustannuksiin lasta kohden vaikuttavat kunnallisten lisien lisäksi muun muassa yksilapsisten perheiden osuus kotihoidon tuella olevista perheistä, perheen nuorimpien lasten osuus kotihoidon tuella olevista lapsista, hoitolisää saavien määrä ja hoitolisän keskimääräinen määrä lasta kohden. Tässä vertailussa näitä tekijöitä ei tarkastella erikseen.

7 YHTEENVETO

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 118 619 varhaiskasvatusikäistä (10kk–6v) lasta. Lasten lukumäärä laski edellisvuodesta Oulussa (-4,1 %), Espoossa (-1,0 %), Turussa (-0,9 %) ja Tampereella (-0,6 %). Helsingissä ja Vantaalla varhaiskasvatusikäisten määrä pysyi lähes muuttumattomana edellisvuoteen verrattuna.

Varhaiskasvatuksen Kuusikko-raportteihin on kerätty tietoa varhaiskasvatusikäisten lasten määrästä Kuusikko-yhteistyön alusta saakka ja tarkastelussa voidaankin huomata kaupungistumisen vaikutukset, vaikka syntyvyys Suomessa onkin kääntynyt laskuun. (Väestöliitto 2019) Vuonna 2002 koko Suomen varhaiskasvatusikäisiä lapsista 27,7 prosenttia asui kuutoskaupungeissa, vuonna 2010 vastaava osuus oli 28,6 prosenttia ja vuonna 2018 kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisten osuus koko Suomen vastaavan ikäisestä väestöstä oli kasvanut jo 34,0 prosenttiin.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista kaksi kolmasosaa oli kolme vuotta täyttäneitä. Heidän lukumääränsä kasvoi edellisvuoteen verrattuna Turussa, Helsingissä ja Tampereella ja laski muissa kuutoskaupungeissa.

Vieraskielisiä eli muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia oli 18,7 prosenttia (22 128 lasta) kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä. Edellisen kymmenen vuoden aikana vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut kuutoskaupungeissa keskimäärin 9,4 prosenttiyksikköä. Eniten kasvua vuoden 2008 jälkeen on tapahtunut Vantaalla ja Espoossa, ja pienintä kasvu on ollut Oulussa. Vuoden 2018 lopussa kuudessa suurimmassa kaupungissa asui kaksi kolmasosaa koko Suomen vieraskielisestä 10kk–6-vuotiaasta väestöstä.

Varhaiskasvatusikäisen väestön yleisimmin puhumat vieraat kielet kuutoskaupungeissa vuonna 2018 olivat arabia, somali ja venäjä. Muita yleisiä kieliä olivat viro, kurdi ja kiina.

Vuoden 2018 lopussa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 79,2 prosenttia oli varhaiskasvatuksen palveluissa (kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetty varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus sekä palvelusetelillä järjestetty ja yksityisen hoidon tuella tuettu varhaiskasvatus) sekä kerhotoiminnassa. Lisäksi lapsia on myös kotihoidontuen piirissä.

EU:n asettaman tavoitearvon mukaan 4 ikävuodesta oppivelvollisuuden alkuun päämääränä on, että 95 prosenttia näiden ikäluokkien lapsista osallistuisi varhaiskasvatukseen. 4-vuotiaiden ikäluokassa osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan vuonna 2018 oli kuutoskaupungeissa keskimäärin 93,5 prosenttia, 5-vuotiaiden ikäluokassa keskimäärin 95,1 prosenttia ja 6-vuotiaiden ikäluokassa keskimäärin 97,4 prosenttia. 4-6-vuotiaiden ikäluokassa keskimääräinen osallistumisaste oli 95,3 prosenttia.

Voidaan siis arvioida, että EU:n asettama tavoitearvo osallistumisasteessa varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan saavutettiin lähes kaikissa kuutoskaupungeissa vuonna 2018.

Taulukko 9. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa tai kunnallisessa kerhotoiminnassa olleiden 4–6-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4-vuotiaat	93,3	92,1	94,2	95,6	94,6	93,0	93,5
5-vuotiaat	94,8	92,4	94,3	96,3	95,5	99,8	95,1
6-vuotiaat	99,5	94,6	95,9	99,5	99,0	95,4	97,4
4-6-vuotiaat	95,8	93,0	94,8	97,1	96,4	96,1	95,3

Mikäli kerhotoimintaan osallistuneita lapsia ei lasketa mukaan osallistumisasteeseen, varhaiskasvatuksen osallistumisaste vuonna 2018 oli kuutoskaupungeissa 4-vuotiaiden ikäluokassa keskimäärin 89,5 prosenttia, 5-vuotiaiden ikäluokassa keskimäärin 93,0 prosenttia ja 6-vuotiaiden ikäluokassa keskimäärin 97,4 prosenttia. 4-6-vuotiaiden ikäluokassa keskimääräinen osallistumisaste varhaiskasvatuksen palveluihin ilman kerhotoimintaa oli 93,3 prosenttia.

Taulukko 10. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olleiden 4–6-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä joulukuussa 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
4-vuotiaat	90,7	89,1	89,6	93,4	90,6	82,9	89,5
5-vuotiaat	93,8	90,8	91,1	94,7	92,5	95,5	93,0
6-vuotiaat	99,5	94,6	95,9	99,5	99,0	95,4	97,4
4-6-vuotiaat	94,7	91,5	92,2	95,8	94,1	91,4	93,3

Varhaiskasvatusikäisistä 58,7 prosenttia oli varhaiskasvatuksessa kunnallisessa päiväkodissa. Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 69 808 lasta eli 1 724 lasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lasten määrä lisääntyi edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa.

Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään. Vuoden 2018 lopussa vain 2 278 lasta eli 1,9 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä oli kunnallisessa perhepäivähoidossa.

15,8 prosenttia kuutoskaupunkien kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli vieraskielisiä vuoden 2018 lopussa. Osuus oli korkeampi pääkaupunkiseudun kaupungeissa (17,9–19,7 %) ja Turussa (18,2 %) kuin Tampereella (8,5 %) ja Oulussa (4,8 %). (Liite 2, taulukko 6)

Kuutoskaupunkien kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 6 780 tukea tarvitsevaa lasta. Tukea tarvitsevien lasten osuus kuutoskaupunkien kunnan järjestämän varhaiskasvatuksen lapsista oli keskimäärin 8,0 prosenttia. Varhaiskasvatusta toteutetaan inklusion periaatteiden mukaisesti eli tukitoimet pyritään tuomaan lapsen omaan kasvu- ja oppimisympäristöön.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on kuutoskaupungeissa kasvanut. Vuoden 2018 lopussa yksityisen varhaiskasvatuksen piirissä oli yhteensä 18 429 lasta. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista vaihteli Helsingin 13,6 prosentista Turun 33,5 prosenttiin.

Kuutoskaupunkien yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 45,3 prosenttia oli palvelusetelillä järjestetyssä ja 42,0 prosenttia yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa sekä 12,6 prosenttia ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa. Palveluseteli on käytössä Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa, ja se on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella tuettua ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta näissä kaupungeissa.

Lasten kotihoidon tuella oli kuutoskaupungeissa vuoden 2018 lopussa 22 240 varhaiskasvatusikäistä lasta, joka oli 5,4 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Lapsimäärä väheni edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Kotihoidon tuella hoidettiin keskimäärin 18,7 prosenttia kuutoskaupunkien kaikista varhaiskasvatusikäisistä, mutta 46,3 prosenttia 10kk–2-vuotiaista.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä kunnalliseen kerhotoimintaan osallistui vuoden 2018 lopussa yhteensä 3 628 lasta, mikä oli 3,1 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä. Kerhotoimintaan osallistuneiden lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä laski 0,8 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

Vuonna 2018 kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset olivat yli 1,1 miljardia euroa. Kokonaiskustannukset kasvoivat Vantaalla 6,5 prosenttia, Turussa 3,7 prosenttia, Helsingissä, Tampereella ja Oulussa 3,6 prosenttia ja Espoossa 2,6 prosenttia.

Taulukko 11. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisen keskeisimpiä kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä vuonna 2018

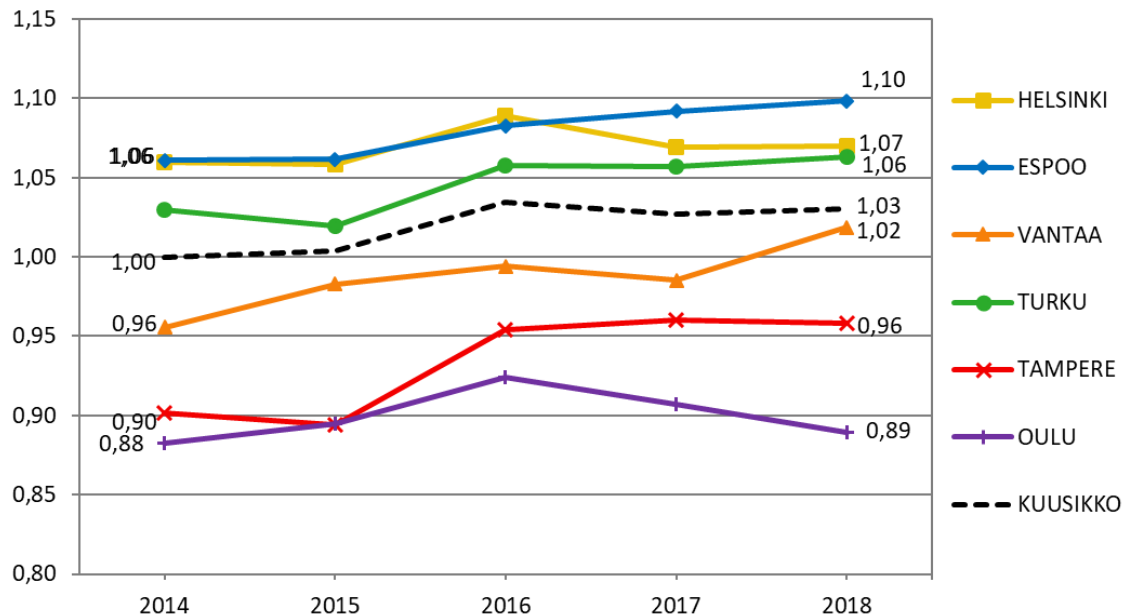
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset asukasta kohden	618 €	795 €	689 €	534 €	526 €	641 €	636 €
Varhaiskasvatusikäisten osuus väestöstä (%)	6,3	7,9	7,2	5,5	5,9	7,3	6,6
Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä (%)	20,8	22,9	26,6	19,0	11,1	4,5	18,7
Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot varhaiskasvatusikäistä kohden	936 €	1 028 €	910 €	543 €	823 €	589 €	859 €
Kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevaa lasta kohden	1 413 €	1 672 €	1 374 €	1 039 €	1 255 €	1 103 €	1 373 €
Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset varhaiskasvatusikäistä kohden	9 873 €	10 062 €	9 565 €	9 727 €	8 941 €	8 758 €	9 604 €
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa sekä kotihoitoon tuella olevien osuus varhaiskasvatusikäisistä (%) ¹	95,0	93,7	95,4	95,1	95,6	94,8	94,9
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta (%)	47,0	48,2	47,3	51,8	54,5	60,7	50,2
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevien 3–6-vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta (%)	94,5	91,9	93,8	95,2	95,4	94,6	94,1
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden	9 866 €	10 648 €	10 096 €	10 517 €	9 211 €	9 825 €	10 001 €
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset tosiasiallista läsnäolopäivää kohden	68 €	72 €	70 €	59 €	66 €	75 €	69 €
Varahenkilöstön osuus kustannuksista (%)	0,8	1,9	0,0	1,7	1,1	0,0	0,9
Tilakustannusten osuus kustannuksista (%)	17,4	19,2	18,7	15,2	15,5	17,2	17,5
Tukipalvelujen osuus kustannuksista (%)	12,3	13,5	12,1	7,6	14,9	11,2	12,3
Eläkemaksujen osuus henkilöstökuluista (%)	12,3	9,0	10,0	13,7	12,0	11,7	11,4
Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	13 963 €	15 284 €	13 083 €	11 633 €	9 180 €	14 612 €	13 927 €
Ryhmäperhepäivähoidon osuus kunnallisesta perhepäivähoidosta (%)	59,1	83,0	47,7	-	-	28,6	54,8
Ryhmäperhepäivähoidon tilakustannukset lasta kohden	1 922 €	1 758 €	1 871 €	-	-	406 €	1 771 €
Yksityisen² varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	7 721 €	9 123 €	7 561 €	8 988 €	7 916 €	7 636 €	8 201 €
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus varhaiskasvatuksessa olevista (%)	13,6	22,3	14,3	33,5	18,5	27,8	19,6
Kotihoitoon tuen kustannukset lasta kohden	6 274 €	5 316 €	5 037 €	4 611 €	4 421 €	3 912 €	5 271 €
Kunnallisen lisän osuus	2 205 €	1 368 €	877 €	-	10 €	271 €	1 186 €
3–6-vuotiaiden osuus kotihoitoon tuella olevista lapsista (%)	11,1	16,9	16,6	13,9	17,0	-	16,2
Avoimen varhaiskasvatustoiminnan ja kunnallisen kerhotoiminnan kustannukset	11 719 893 €	4 411 889 €	3 262 770 €	1 186 779 €	1 463 108 €	2 794 787 €	24 839 224 €
Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneiden osuus 10kk–5-vuotiaasta väestöstä (%)	2,2	2,2	3,1	1,2	3,3	7,6	3,1

¹ Ei sisällä kerholapsia.

² Sisältää yksityisen hoidon tuen, ostopalveluna hankitut sekä palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen. Lapsimääränä käytetty ko. hoitomuodoissa vuonna 2018 olleiden lasten todellista lukumäärää (ei kahden vuoden keskiarvoa). Kustannukset eivät pääosin sisällä asiakkaan maksamaa osuutta kustannuksista.

Kustannukset laskennallista lasta kohden vuonna 2018 vaihtelivat Tampereen 9 022 eurosta Espoon 10 453 euroon. Oulun kokonaiskustannukset laskennallista lasta kohden olivat 9 669 euroa. Kuutoskaupungit saivat asiakasmaksutuloja vuonna 2018 yhteensä 94,9 miljoonaa euroa kunnallisessa päiväkodissa järjestämästään varhaiskasvatuksesta. Tämä oli 11,4 prosenttia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista.

Kuvio 11. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoitujen¹ vuosikustannusten kehitys varhaiskasvatuksesta lasta kohden vuosina 2014–2018 suhteutettuna aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2014=1)

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2019 (ennakkotieto)

Varhaiskasvatuspalveluihin panostaminen vaatii kunnilta resursointia. Heckmanin ja kumppaneiden havainto on, että varhaiskasvatukseen suunnatuilla interventioilla (esimerkiksi erilaiset varhaiskasvatuspalvelut) ei ole ainoastaan korkea kustannus-hyötysuhde, vaan että jokainen varhaiskasvatukseen suunnattu dollari tuo takaisin enemmän kuin vanhempiin lapsiin tai aikuisiin suunnatut investoinnit. Heckman on tutkijakollegoineen arvioinut pitkittäistutkimusten perusteella, että laadukkaaseen varhaiskasvatukseen sijoitetut investoinnit tuottavat 7–10 prosentin vuosittaisen tuoton (<http://heckmanequation.org/content/resource/case-investing-disadvantaged-young-children>). Milloinkaan myöhemmin ihmisen elämän eri vaiheissa toteutettu panostus ei tuo niin suurta hyötyä kuin varhaiskasvatusvaiheessa. Tämä olisi syytä huomioida kuntien varhaiskasvatuksen ohjausmekanismeissa.

Varhaiskasvatuksen rooli suomalaisessa yhteiskunnassa varhaiskasvatuksen lainsäädännön kokonaisuudistuksen myötä on muuttunut. Varhaiskasvatus on kiinnittynyt entistä vahvemmin osaksi suomalaista kasvatus- ja koulutusjärjestelmää. Osallistuminen varhaiskasvatukseen on lisääntynyt. Hallitus on linjauksillaan pyrkinyt vaikuttamaan tähän myös asiakasmaksu-uudistusten avulla. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisella on tavoiteltu sitä, että asiakasmaksut eivät muodostuisi esteeksi lasten varhaiskasvatukseen osallistumiselle. Kansainvälisten ja kansallisten tutkimusten mukaan laadukkaalla varhaiskasvatuksella on suuri merkitys lapsen oppimiselle ja kehitykselle. Varhaiskasvatuksen arvioidaan ennaltaehkäisevän tehokkaasti myöhempiä oppimisvaikeuksia ja syrjäytymistä. Ennen kaikkea varhaiskasvatus tarjoaa kaikille lapsille tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen, kasvuun ja kehittymiseen.

LÄHTEET

Opetushallitus 2019. Varda – Varhaiskasvatuksen tietovaranto. Osoitteessa <https://www.oph.fi/kehittamishankkeet/varda>. Luettu 13.6.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu. Osoitteessa <https://minedu.fi/maksuttoman-varhaiskasvatuksen-kokeilu>. Luettu 13.6.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. Uusi varhaiskasvatuslaki. Osoitteessa <https://minedu.fi/uusivarhaiskasvatuslaki>. Luettu 13.6.2019.

Tilastokeskus 4/2018. Raportissa käytetyt väestötiedot perustuvat ”Väestö iän (1-v.), kielien ja sukupuolen mukaan alueittain 1990 - 2018” –taulukko. StatFin-tietokanta, Väestö/Väestörakenne-taulukot. Osoitteessa <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin>

Tilastokeskus 2/2018. Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, ennakkotieto 13.2.2018. Kaikissa kustannusten deflatoinneissa on käytetty julkisten menojen hintaindeksiä opetustoimelle. StatFin-tietokanta, Hinnat ja kustannukset/Julkisten menojen hintaindeksi-taulukot. Osoitteessa <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin>

Väestöliitto 2019. Syntyneiden määrä. Osoitteessa https://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/syntyvyys/syntyneiden-maara/. Luettu 14.6.2019.

Lainsäädäntö:

Asetus lasten päivähoidosta (239/1973). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/1973/19730239>

Laki lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta (580/2015). Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150580>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009). Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090569>

Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta (108/2016). Osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20160108>

Varhaiskasvatuslaki (540/2018). <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Varhaiskasvatuslaki (36/1973). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/1973/19730036>

Liite 1 Lasten varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2018 tietojen keruulle

1 MÄÄRITELMÄT

Yleisiä määritelmiä

Kunnallinen varhaiskasvatus on kunnan itse tuottamaa varhaiskasvatusta kunnallisessa päiväkodissa ja kunnallisessa perhepäivähoidossa.

Perhepäivähoitoon sisältyvät hoitajan kotona tapahtuva varhaiskasvatus, hoidettavien lasten kodeissa tapahtuva varhaiskasvatus ja ryhmäperhepäiväkodissa tapahtuva varhaiskasvatus.

Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus on varhaiskasvatusta, jota kunta hankkii yksityiseltä palveluntuottajalta joko ostopalvelusopimuksella tai antamalla palveluntuottajalle maksusitoumuksen yksittäisestä lapsesta. Kunta voi ostaa varhaiskasvatusta myös toiselta kunnalta ja kuntayhtymältä. Lisäksi kunta voi hankkia esiopetusta määrämillään perusteilla.

Kunnan järjestämä varhaiskasvatus on kunnallista ja kunnan ostopalveluna hankkimaa varhaiskasvatusta.

Lasten yksityisen hoidon tuki on lapsen hoidon järjestämiseksi vanhemman tai muun huoltajan osoittamalle varhaiskasvatuksen tuottajalle suoritettava taloudellinen tuki, johon kuuluu hoitoraha ja tulosidonnainen hoitolisä. Kunta voi maksaa hoitorahaa ja hoitolisää korotettuna päättämiensä perusteiden mukaisesti (kunnallinen lisä). (Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 1128/1996)

Hoidon tuottaja voi olla yksityinen henkilö, yhteisö tai yritys, joka korvausta vastaan harjoittaa lasten varhaiskasvatustoimintaa tai vanhemman tai muun huoltajan kanssa lasten varhaiskasvatuksesta työsopimuksen tehnyt henkilö, ei kuitenkaan saman kotitalouden jäsen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelillä tarkoitetaan varhaiskasvatuksen järjestämisvastuussa olevan kunnan varhaiskasvatuspalvelua tarvitsevalle perheelle myöntämää sitoumusta, jolla korvataan palvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään enimmäisarvoon asti. Palvelusetelin asiakaskohtainen suuruus määritellään yhtäläisin perustein kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määrittelyn kanssa. Palveluseteli voi konkreettisenä maksuvälineenä olla esimerkiksi painettu palveluseteli, sähköinen kortti tai viranomaispäätös.

Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus on kunnallinen ja kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus sekä lasten yksityisen hoidon tuella tuettu ja palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus.

Lasten kotihoidon tuki on lapsen hoidon järjestämiseksi vanhemmalle tai muulle huoltajalle suoritettava tuki, johon kuuluu hoitoraha ja tulosidonnainen hoitolisä. Oikeus kotihoidon tukeen on perheellä, jossa on alle kolmevuotias lapsi. Kunta voi maksaa hoitorahaa tai hoitolisää korotettuna päättämiensä perusteiden mukaisesti (kunnallinen lisä). (Laki lasten

kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 1128/1996) Tukea saava vanhempi tai muu huoltaja voi hoitaa lasta itse tai järjestää lapsen varhaiskasvatuksen kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen ulkopuolella.

Osittaista hoitorahaa on oikeus saada lain lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 13 §:ssä määritellyillä perusteilla. Se kohdentuu kouluikäisten lasten huoltajille eikä sen vuoksi sisälly tässä yhteydessä lasten kotihoidon tukeen.

Esiopetus on kuusivuotiaille tarjottavaa maksutonta opetusta. Esiopetus on 1.8.2015 alkaen ollut velvoittavaa eli lapsen on osallistuttava oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Kunta voi järjestää esiopetuksen itse tai hankkia esiopetuspalvelut muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelun tuottajalta. Lapsen huoltaja voi myös itse järjestää esiopetuksen. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 1040/2014).

Lapsilla, joilla on päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta ja lapsilla, jotka aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin (koulun käynnin aloittamisen siirto), on oikeus saada esiopetusta myös oppivelvollisuuden alkamisvuonna.

Avoin varhaiskasvatustoiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa kotihoidossa oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen tai muille huoltajille/hoitajille.

Avoimen varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat kuutoskunnissa kerhotoiminta sekä leikki-/asukaspuisto- ja avoin päiväkotitoiminta.

Kunnallinen kerhotoiminta on säännöllistä ryhmämuotoista varhaiskasvatusta ensisijaisesti kotona oleville 2 - 5-vuotiaille lapsille. Kerhotoiminta sisältää kasvatuksen, opetuksen ja hoidon osa-alueet tavoitteineen. Kerhot eivät pyri harrastustoiminnan tavoin tietyn erityisosaamisalueen, esimerkiksi liikunnan tai musiikin taitoalueen, kehittämiseen.

Kerhojen henkilöstöltä edellytetään varhaiskasvatuksen hoito- ja kasvatustehtäviin soveltuvaa koulutusta. Kerhoissa ei tarjota ateriala, mutta toiminta-aikana voidaan syödä lapsen kotoa tuoma välipala.

Kerhotoimintaan haetaan ja lapselle myönnetään kerhopaikka yleensä toimintavuodeksi kerrallaan. Kerhotoiminnasta peritään maksu kunnan harkinnan mukaan. Lasten kotihoidon tuella olevat lapset voivat osallistua kerhotoimintaan.

Pienten lasten varhaiskasvatus- ja tukijärjestelmä on kokonaisuus, johon sisältyvät kunnallinen varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus, lasten yksityisen hoidon tuki, palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus, lasten kotihoidon tuki, esiopetus ja muu varhaiskasvatustoiminta.

1.2. Varhaiskasvatusaika

Kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi saa ennen oppivelvollisuuden alkamista varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatusta on järjestettävä kokopäiväisesti, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat ovat töissä kokoaikaisesti tai opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä päätoimisesti. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 12 § 2. momentti)

Lapsella on lisäksi oikeus yli 20 tuntia viikossa kestävään varhaiskasvatukseen, jos se on tarpeellista lapsen vanhemman tai muun huoltajan osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 12 § 2. momentti). Kuutoskaupunkien tulkinnan mukaan se voi olla osapäiväistä tai osaviikkoista.

Lapselle on järjestettävä varhaiskasvatusta kokopäiväisesti, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 12 § 4. momentti). Kuutoskaupunkien tulkinnan mukaan se voi olla kokopäiväistä eli yli 25 tuntia viikossa.

Kokopäiväinen varhaiskasvatus on yhtäjaksoisesti enemmän kuin viisi tuntia kestävä varhaiskasvatus.

Osapäiväinen varhaiskasvatus on yleensä yhtäjaksoisesti enintään viisi tuntia vuorokaudessa kestävä varhaiskasvatus.

Uudessa varhaiskasvatuslaissa (540/2018) ei ole käytössä käsitteet kokopäiväinen ja osapäiväinen varhaiskasvatus. Valtioneuvoston asetuksessa (753/2018) kuitenkin säädetään henkilöstön mitoituksesta edellä mainittujen tuntimäärien mukaisesti.

Vuorohoito on iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- ja juhlapäivinä järjestettävää varhaiskasvatusta. Vuorohoitoa on järjestettävä tarpeen mukaisessa laajuudessa lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 13 §)

1.3 Muut määritelmät

Varhaiskasvatusikäiset lapset on ikäryhmä vanhempainrahakauden päättymisestä oppivelvollisuuden alkuun (noin 10 kk - 6v).

Kouluikäiset lapset ovat joko koulussa olevia tai koulun käynnin aloittamisen siirron saaneita 7 vuotta täyttäneitä lapsia, jotka ovat pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmässä. Koulun käynnin aloittamisen siirron saaneilla lapsilla on subjektiivinen oikeus kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen.

Laskennallinen lapsi on kunnallisen päiväkodissa annettavan varhaiskasvatuksen kustannusten vertailussa ja henkilöstön suhteuttamisessa käytettävä lasten määrä, jossa otetaan huomioon valtioneuvoston asetuksen varhaiskasvatuksesta mukainen henkilöstömitoitus ja kuntien päätökset päiväkotien henkilöstömitoituksesta ¹⁾. Laskennallinen lasten määrä saadaan muuttamalla päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset suhdelukujen avulla

3 vuotta täyttäneiksi kokopäiväisessä enemmän kuin viisi tuntia yhtäjaksoisesti kestävässä varhaiskasvatuksessa oleviksi lapsiksi ja ottamalla erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevat lapset lisäksi erikseen huomioon.

- 1) Oulu noudattaa asetuksen mukaista mitoitusta kolme vuotta täyttäneiden lasten päiväkodissa toteutettavassa varhaiskasvatuksessa (1 kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä työskentelevä: 8 lasta enemmän kuin viisi tuntia päivässä kestävässä varhaiskasvatuksessa). Muut Kuusikko-kunnat noudattavat mitoitusta 1:7.

Tukea tarvitseviin lapsiin sisältyvät varhaiskasvatuksessa tukea tarvitsevat sekä varhaiskasvatuksen toteuttamassa esiopetuksessa kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset.

Varhaiskasvatuksessa tukea tarvitseva lapsi on Kuusikko-kunnissa lapsi, jolle kohdennetaan yksilöllistä pedagogista tukea ja/tai rakenteellisia tukitoimia, esimerkiksi erityispedagogista tai avustajan tukea. Lapselle kohdennettu tuki kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatuslaissa ei määritellä tukea tarvitsevaa lasta.

Esiopetuksessa tukea tarvitseva lapsi on lapsi, jolle tehdään esiopetuksen oppimissuunnitelma tehostettua tukea varten (tai vastaava suunnitelma) tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Suurin osa näistä lapsista saa joko tehostettua tai erityistä tukea.

2 TOIMINTATIETOJEN KOONTI

2.1 Lapsitiedot

Varhaiskasvatuksessa ja lasten kotihoidon tuella olevat lapset (Lasten varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kattavuus 31.12.)

Varhaiskasvatus päiväkodissa, kunnallisen hoitajan tai asiakkaan kotona, ryhmäperhepäiväkodissa, ostopalveluna hankittuna tai palvelusetelillä järjestettynä erikseen

- Ikäluokittain (alle 1 v, 1 v, 2 v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7 vuotta täyttäneet koontiajankohdan iän mukaan) ja
- huoltajan kanssa sovitun varhaiskasvatusajan mukaan kokopäiväisessä ja osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin.
- Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset sijoitetaan koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle.

Lasten yksityisen hoidon ja kotihoidon tuella 31.12. olevat lapset kootaan ikäluokittain. Kotihoidon tuella oleviin lapsiin ei lasketa osittaisella hoitorahalla olevia lapsia.

Kerhotoiminnassa olevat lapset kootaan ikäluokittain tilanteessa 31.12. Kerhotoimintaan osallistuvat lapset otetaan joissakin tapauksissa mukaan varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja se mainitaan erikseen kuviossa tai tekstissä.

Väestötietojen koonnissa **ikäluokka 10-11kk** lasketaan jakamalla väestötietojen 0-vuotaiden ikäluokka kuudella.

Tukea tarvitseviin lapsiin (31.12.) kootaan kunnan varhaiskasvatuksen tilastoinnissa tukea tarvitseviksi lapsiksi kirjatut lapset. Näistä lapsista osalla tai kaikilla voi olla rakenteellisia tukitoimia.

Tukea tarvitsevien lasten määrään kootaan lasten määrä ryhmiteltynä a) kaikki E/KO lapset ja näistä lapsista b) ne lapset, joilla rakenteellisia tukitoimia (esimerkiksi integroidut erityisryhmät, erityisryhmät, avustajat, pienennetyt ryhmät, suhdeluvun väljennys sekä muut tukitoimet). Kootaan erikseen kunnallisesta varhaiskasvatuksesta päiväkodissa, kunnallisen hoitajan tai asiakkaan kotona ja ryhmäperhepäiväkodissa sekä ostopalveluna hankittuna.

Vuorohoidossa olevat lapset (31.12.) kootaan erikseen kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetystä ja ostopalveluna hankitusta varhaiskasvatuksesta. Mainitaan, mikäli tähän sisältyy muitakin kuin kyseistä hoitoa saavia lapsia.

Esiopetuksesta kootaan vuonna 2012 syntyneiden (esiopetukseen velvoitettujen ikäluokka) varhaiskasvatuksen yhteydessä ja kouluissa esiopetukseen osallistuvien lasten määrä 20.9. järjestäjän mukaan jaottelulla

- esiopetukseen osallistuvat (=esiopetus yhteensä)
- esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuvat

Esiopetukseen osallistuvat lapset sisältyvät sen järjestämismuodon lapsiin, jossa he ovat olleet kyseisenä ajankohtana. Jos esiopetukseen osallistuva lapsi on kyseisessä järjestämismuodossa ainoastaan esiopetuksessa, hän on mukana osapäiväisen varhaiskasvatuksen lasten määrässä. Jos lapsi on kyseisessä järjestämismuodossa esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatuksessa siten, että päivän kesto on yli viisi tuntia, lapsi on mukana kokopäiväisen varhaiskasvatuksen lasten määrässä.

Yksityisen hoidon tuelta kootaan ikäluokittaisen koonnin lisäksi 31.12. päiväkodissa ja perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä sekä niiden lasten määrä, joilla on työsopimussuhteinen hoitaja.

Varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olevien lasten määrä suhteutuksissa: Vuosikustannukset lasta kohden pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmän eri muodoissa lasketaan suhteuttamalla vuosikustannukset kahden viimeisen vuoden lopun lapsimäärien keskiarvoon. Lapsimäärän keskiarvoa käyttämällä saadaan jonkin verran otettua huomioon lasten määrän muutosta ja lasten sijoittumisen vaihtelua pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmään vuoden aikana.

Laskennallisten lasten määrä lasketaan sihteerityönä kuntien ilmoittamasta päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrästä seuraavasti:

- X = päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset laskennallisesti
- A = 0-2-vuotiaat kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/4 = 1,75$. Tähän sisältyvät myös osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset. Oulussa kerroin $8/4 = 2,00$
- B = 0-2-vuotiaat osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/4 = 1,75$. Tähän sisältyvät myös 20 tuntia viikossa ja 4 tuntia päivittäin varhaiskasvatuksessa olevat. Oulussa kerroin $8/4 = 2,00$
- C = 3 vuotta täyttäneet kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin 1. Tähän sisältyvät myös osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset. Oulussa kerroin 1.
- D = 3 vuotta täyttäneet osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/13 = 0,54$. Tähän sisältyvät myös 20 tuntia viikossa ja 4 tuntia päivittäin varhaiskasvatuksessa olevat. Oulussa kerroin $8/13 = 0,62$
- E = erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä
- $X = 1,75 * A + 1,75 * B + C + 0,54 * D + E$

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuoden aikana olleiden lasten tosiasialliset läsnäolopäivät eritellen kokopäiväisen varhaiskasvatuksen ja osapäiväisen varhaiskasvatuksen läsnäolopäivien määrää. Tarkempi koontiohje on läsnäolopäivien koontipohjassa. Läsnäolopäivien määrää käytetään vuosikustannusten suhteuttamisessa.

2.2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstötiedot

Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstöön 31.12. kootaan vakinaisen, määräaikaisen ja tilapäisen henkilöstön sekä sijaisten ja ostopalveluna hankitun henkilöstön määrä siten, että kunkin vakanssin / tehtävän hoitaminen tulee mukaan vain yhteen kertaan. Äitiys- ja vanhempainlomalla, työlomalla yms. 31.12. työstä poissa oleva vakinainen henkilöstö ei ole mukana henkilöstön määrässä. Lisäksi kootaan työllistämistoimin palkattu sekä siviilipalvelus- ja oppisopimuskoulutuksessa oleva ns. lisähenkilöstö.

Avoimen varhaiskasvatustoiminnan henkilöstö ei ole mukana varhaiskasvatuksen henkilöstön määrässä.

Kunnallisten päiväkotien henkilöstö ryhmitellään: Hoito- ja kasvatushenkilöstö, lapsiryhmää avustava henkilöstö, muut työntekijät sekä puhtauspalvelujen (siivous- ja tekstiilihuolto) henkilöstö.

Kunnallisen perhepäivähoidon henkilöstö ryhmitellään: hoitajan kotona tapahtuvan ja kolmiperhepäivähoidon henkilöstö sekä ryhmäperhepäivähoidon henkilöstö.

Lisäksi kootaan hallinnollisten varhaiskasvatusyksiköiden johtajien, perhepäivähoidon ohjaajien ja varhaiskasvatuksen tukemisen erityishenkilöstön määrä.

Tarkempi tehtävän tai nimikkeen mukainen ryhmittely ohjeistetaan tiedonkeruupohjissa.

3 KUSTANNUKSET JA TULOT

3.1 Kunnallinen varhaiskasvatus

Kootaan erikseen varhaiskasvatus kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa, josta eriteltynä hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito (sisältää kolmiperhepäivähoidon) ja ryhmäperhepäivähoito. Kustannuksista otetaan pois asiakasmaksutuloja lukuun ottamatta sellaiset erät, jotka korvataan varhaiskasvatukselle osittain tai kokonaisuudessaan. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi työllistettyjen ja oppisopimuskoulutuksessa olevien palkkakustannukset siltä osin kuin niistä saadaan valtion tai muun tahon korvaus. Lisäksi kustannuksista vähennetään luottotappiot (vanhentuneet saatavat, jotka kirjataan luottotappioksi) irtaimen korot ja poistot sekä työterveyshuollon kustannukset, mikäli ne sisältyvät varhaiskasvatuksen kustannuksiin. Näin saadaan vertailukelpoiset bruttotuotantokustannukset, jotka tuotantomäärään suhteutettuna kuvaavat palvelujen tuottamisen taloudellisuutta. Kuusikon kuntien kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannusten vertailussa käytetään bruttokustannuksia. Kootaan:

1) Henkilöstömenot

- a. palkat, josta eriteltynä virka- ja työsuhteisten (vakituiset ja määräaikaiset), varahenkilöstön, ryhmä- ja henkilökohtaisten avustajien ja muut palkat
- b. henkilöstösivukulut, josta eriteltynä
 - KUEL-maksut
 - muut henkilöstösivukulut
- c. henkilöstökorvaukset (miinusmerkkisenä, on tulos)
- d. vuokratyö (henkilöstövuokrauspalvelut) josta eriteltynä
 - avustajat
 - sijaiset ja varahenkilöstö

2) Huoneistomenot, josta eriteltynä

- a. vuokrat ja vastikkeet (ulkopuoliset)
- b. sisäiset vuokrat
- c. käyttökustannukset

3) Tukipalvelut, josta eriteltynä

- a. ateriapalvelut
- b. siivous-/laitoshuollon palvelut

4) Muut menot

- a. materiaalit
- b. niiden muiden palvelujen kokonaissumma, jotka eivät sisälly kohtaan 1d ja 3.
- c. Muista palveluista kirjataan lisäksi erikseen varhaiskasvatuksen kustannuksiin sisältyvät henkilöstön koulutus ja kehittäminen, tulkkaus, lasten kuljetukset, perhepäivähoidon kustannuskorvaukset (kulukorvaukset), muut kulut

5) Varhaiskasvatuksen yhteiset menot, joiden kustannukset kohdistetaan laskennallisesti kunnallisille päiväkodeille ja perhepäivähoidolle. Kyseisiä menoja voivat olla esimerkiksi kiertävien erityislastentarhanopettajien ja varhaiskasvatuksen toimisto- ja hallinnon henkilöstön palkkakustannukset ja yhteiset koulutuskustannukset. Yhteiset menot eritellään yhteisiin henkilöstömenoihin ja muihin yhteisiin menoihin. Muista yhteisistä menoista kirjataan lisäksi erikseen varhaiskasvatuksen maksamat lct-kustannukset (järjestelmät ja laitteet). Toimialan ja muun hallinnon yleiskustannuslisiä ei oteta mukaan kustannusten laskentaan. Kuusikon kuntien tapa järjestää hallintonsa ja tukipalvelut sekä vyöryttää niiden kustannukset vaihtelevat kunnittain.

6) Kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksut. Sisältää kunnan itse tuottaman varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot. Ei sisällä ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja eikä toisen kunnan suorittamaa korvausta varhaiskasvatuksesta.

3.2 Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus (sisältää maksusitoumukset ja ostamisen muilta kunnilta)

Kootaan kunnan ostopalveluna hankkiman varhaiskasvatuksen kustannukset eriteltynä nettokustannuksena hankitut ostopalvelut, bruttokustannuksena hankitut ostopalvelut, asiakasmaksutulot ja varhaiskasvatuksen yhteiset menot (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli yhteisiä menoja on kohdistettu ostopalveluna hankitulle varhaiskasvatukselle (esim. varhaiskasvatuksen toimistohenkilöstön palkkakustannuksia). Kuntien välisessä vertailussa käytetään kokonais- eli bruttokustannuksia.

3.3 Lasten yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuen kustannukset kootaan eritellen lakisääteinen tuki ja kunnalliset lisät. Kustannuksista vähennetään ALV palautus. Lisäksi kootaan yksityisen hoidon tuen osuus varhaiskasvatuksen yhteisistä menoista (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli niitä on kohdistettu tähän hoitomuotoon. Näitä kustannuksia yhteensä käytetään kuntien välisessä vertailussa.

Kunnan yksityisille palveluntuottajille maksamat starttirahat ja avustukset ilmoitetaan erikseen.

Kuntien päätösten mukaisten kunnallisten lisien euromäärät lasta kohden kuukaudessa kootaan erilliseen taulukkoon vuoden lopun tilanteen mukaisena. Jos euromääriin on tullut muutoksia vuoden aikana, ilmoitetaan päivämäärä, josta alkaen muuttunut.

3.4 Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tuen kustannukset kootaan eritellen lakisääteinen tuki ja kunnalliset lisät sekä varhaiskasvatuksen yhteiset menot (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli yhteisiä menoja on kohdistettu lasten kotihoidon tueksi. Lakisääteisestä kotihoidon tuesta vähennetään osittaisen kotihoidon tuen kustannukset.

Kuntien päätösten mukaisten kunnallisten lisien euromäärät lasta kohden kuukaudessa kootaan erilliseen taulukkoon vuoden lopun tilanteen mukaisena. Jos euromääriin on tullut muutoksia vuoden aikana, ilmoitetaan päivämäärä, josta alkaen muuttunut.

Varhaiskasvatuksen kustannusten koontia tarkennetaan lisäksi tarpeen mukaan kustannusten koontipohjassa.

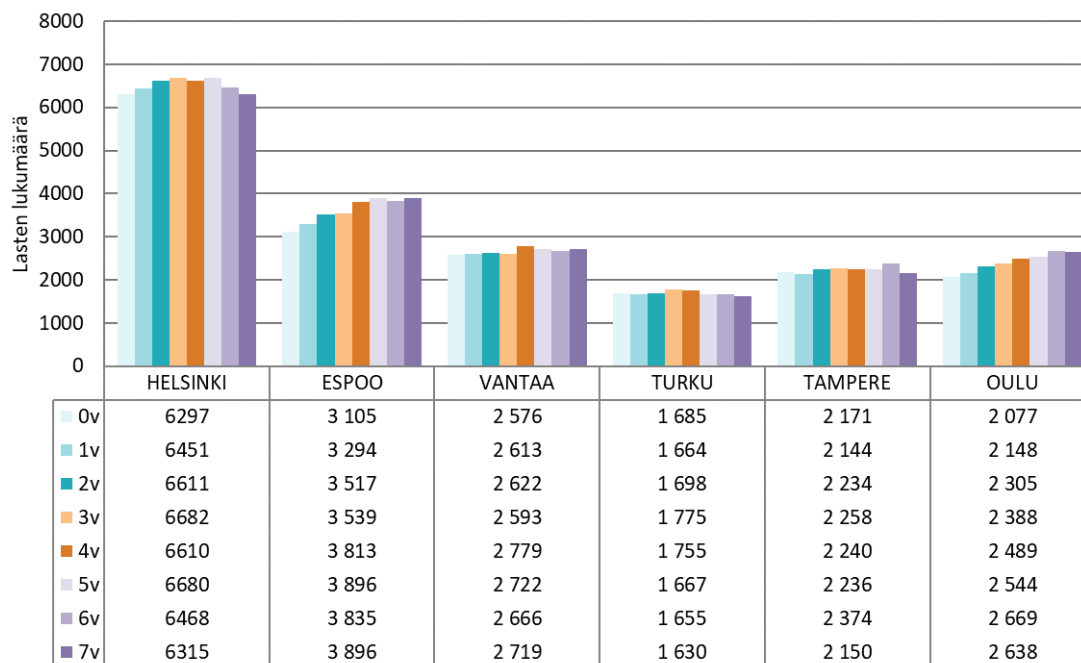
3.5 Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset

Palvelusetelillä järjestettävästä varhaiskasvatuksesta kerätään kunnan maksama osuus sisältäen päiväkodissa ja ryhmäperhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset. Palvelusetelillä järjestetyn kerhotoiminnan kustannukset sisältyvät avoimen varhaiskasvatuksen kustannuksiin.

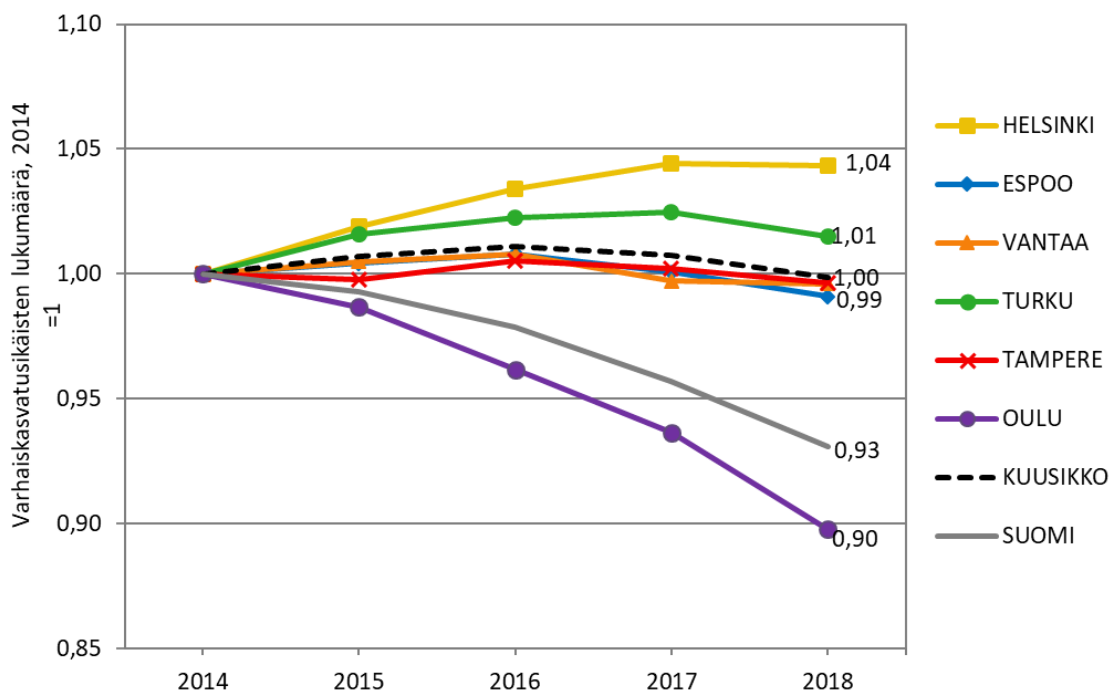
Lisäksi kerätään erikseen palvelusetelillä järjestetyille varhaiskasvatukselle kohdistuvat varhaiskasvatuksen yhteiset menot. Ne ovat pääasiassa kustannuksia, jotka ovat varhaiskasvatuksen määrärahoissa keskitettyjä ja jotka kunta kohdentaa eri varhaiskasvatusmuodoille määrittelemillään jakoperusteilla.

Liite 2 Taulukoita ja kuvia varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista

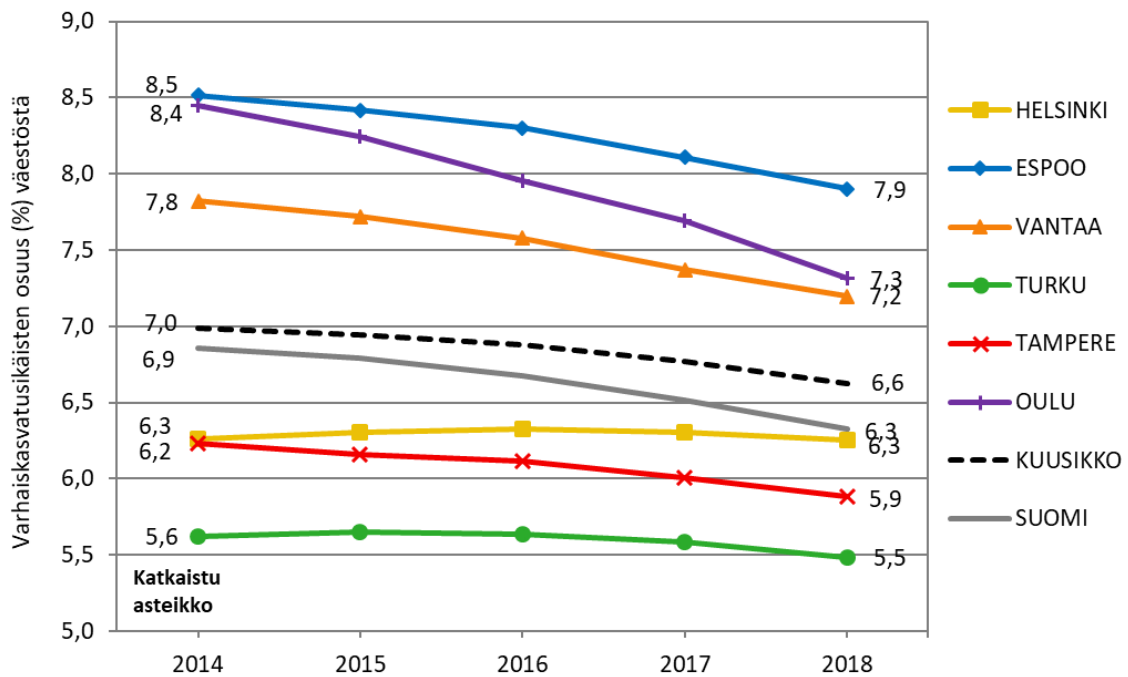
1. 0–7-vuotiaiden lasten lukumäärä ikäluokittain 31.12.2018

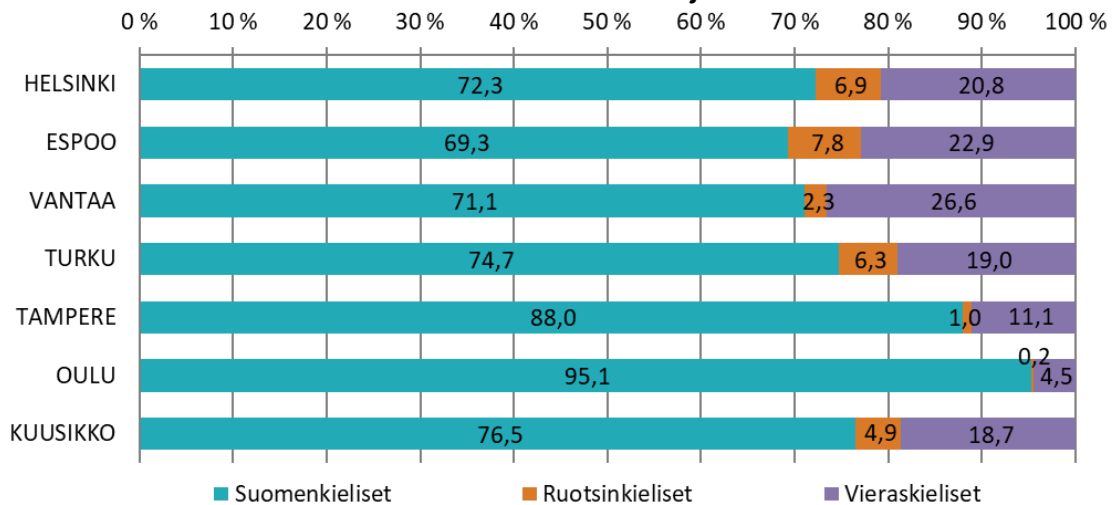
2. Varhaiskasvatustekijäisten (10kk–6v) lasten lukumäärä vuosien 2014–2018 lopussa, kun vuosi 2014=1

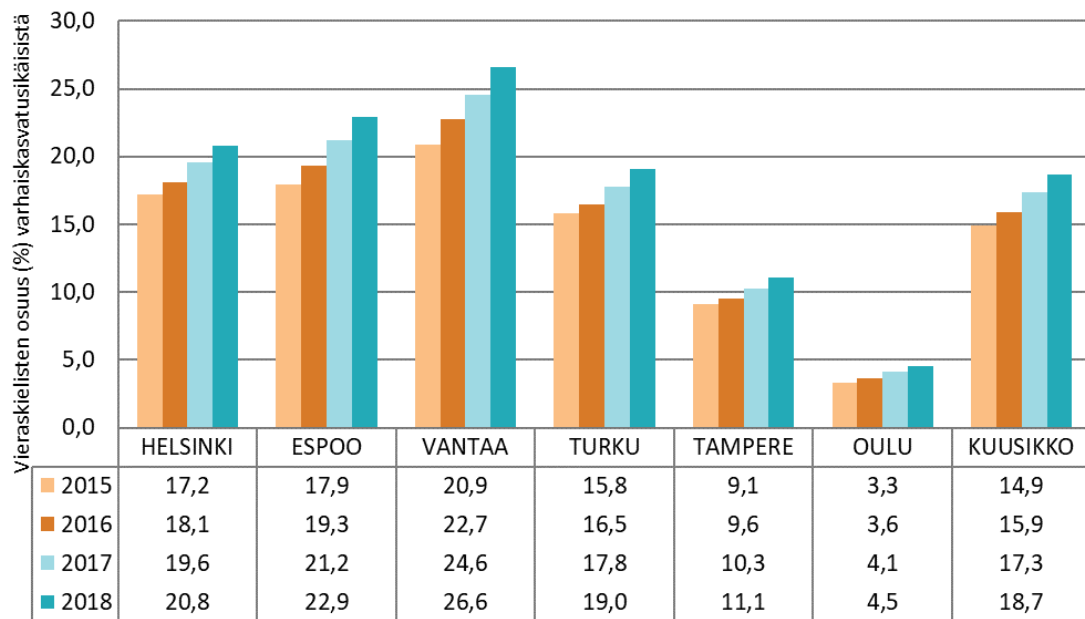
3. Varhaiskasvatusikäisten lasten (10kk–6v) osuus väestöstä vuosien 2014–2018 lopussa

4. Varhaiskasvatusikäisten kielitausta väestörekisteritietojen mukaan 31.12.2018

5. Vieraskielisten¹ osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk–6v) lapsista vuosien 2015–2018 lopussa

¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat.

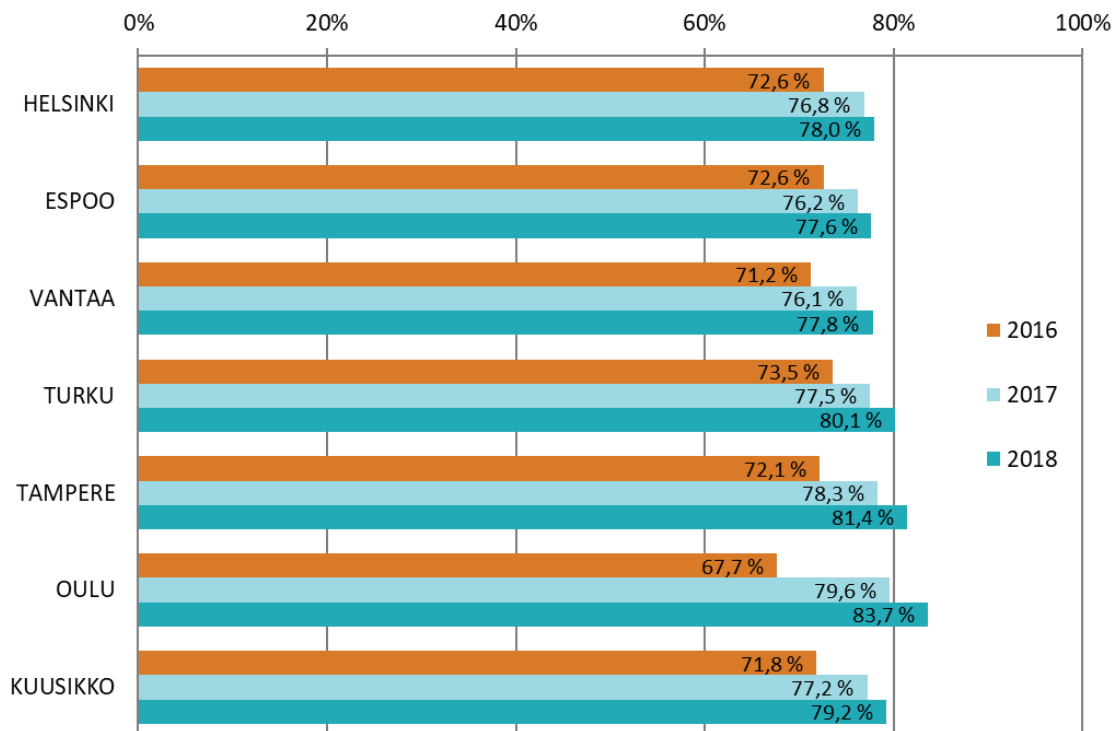
6. Vieraskielisten¹ lasten lukumäärä ja osuus kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa² olevista lapsista sekä vieraskielisten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä vuonna 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Vieraskieliset lapset (lkm), kunnallinen varhaiskasvatus	5 265	2 859	2 189	1 109	829	419	12 670
Vieraskielisten lasten osuus (%) kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa	17,9	19,7	18,8	18,2	8,5	4,8	15,8
Vieraskielisten osuus (%) varhaiskasvatusikäisistä lapsista	20,8	22,9	26,6	19,0	11,1	4,5	18,7

¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat. Äidinkieli väestörekisterin mukaan 31.12.

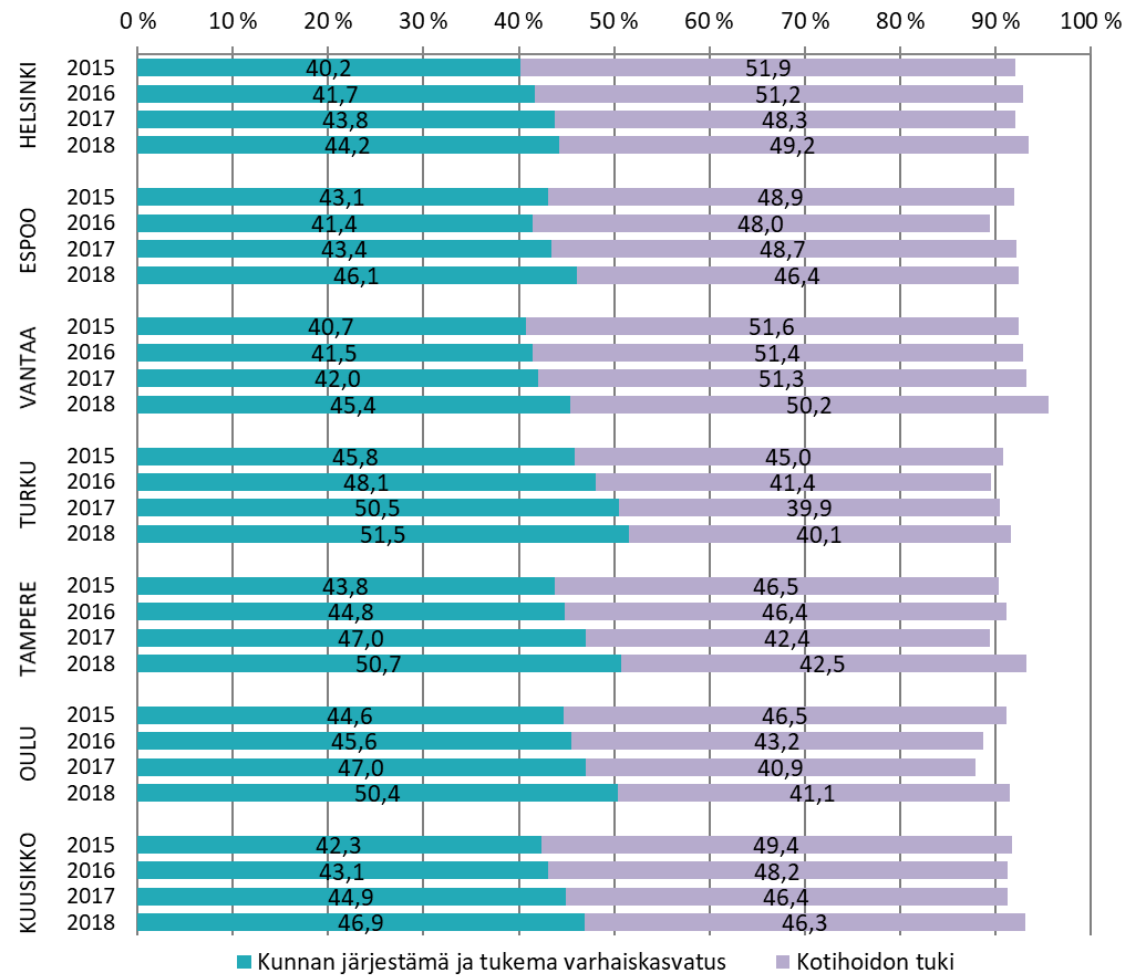
² Vieraskielisiä lapsia on myös muissa varhaiskasvatuksen muodoissa. Yksityisen hoidon tuelta ei saada tietoja vieraskielisten lasten määristä ja osuuksista.

7. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa¹ olevien varhaiskasvatus-ikäisten (10kk–6v) lasten osuus kunnan varhaiskasvatusikäisistä vuosina 2016–2018

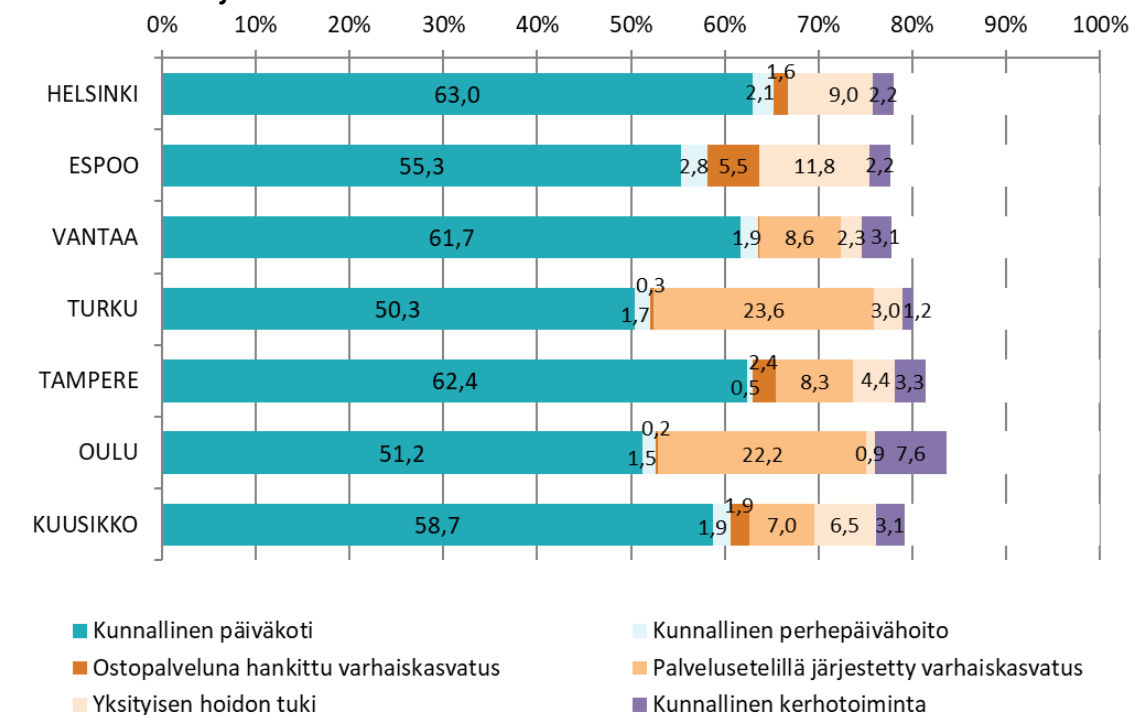
¹ Vuosi 2016 eivät sisällä kunnallista kerhotoimintaa, kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

8. Varhaiskasvatuksessa¹ ja kotioidon tuella olevien alle 3-vuotiaiden lasten osuus 10 kk–2-vuotiaiden ikäluokasta vuosina 2015–2018

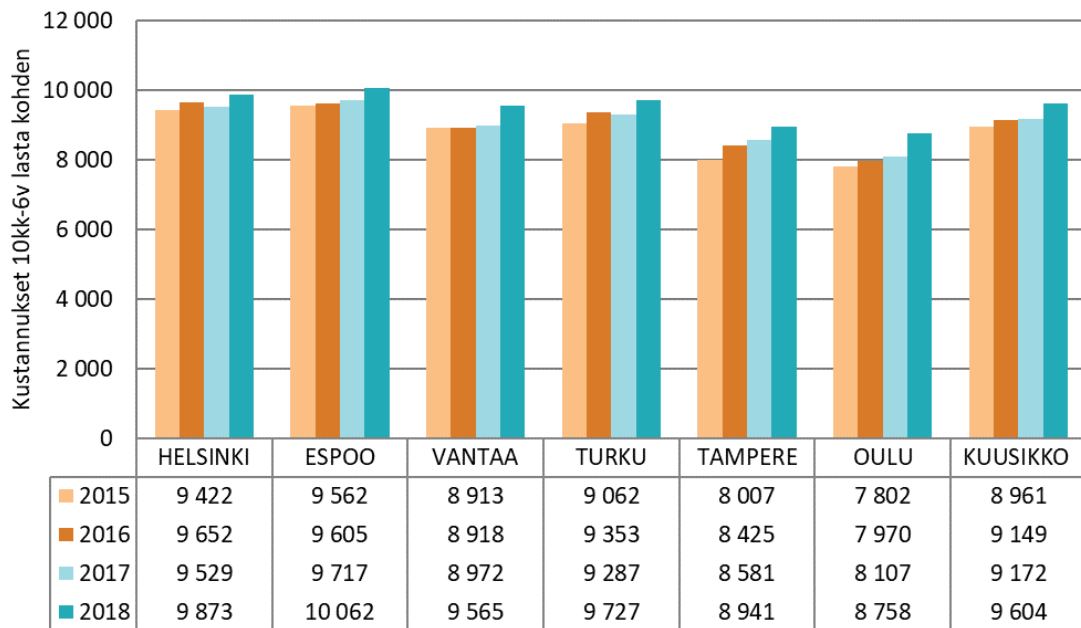

¹Kerholapset eivät ole mukana tässä tarkastelussa.

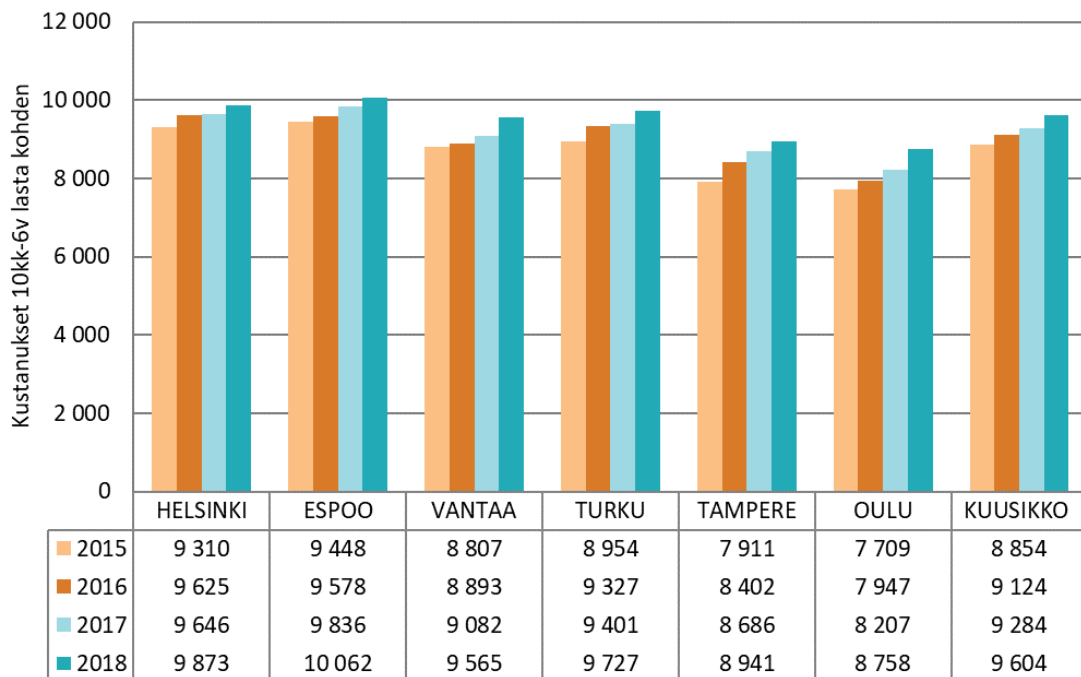
9. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kerhotoimintaan joulukuussa 2018

10. Varhaiskasvatusjärjestelmän vuosittaiset kustannukset varhaiskasvatusikäistä (10kk–6v) lasta kohden vuosina 2015–2018

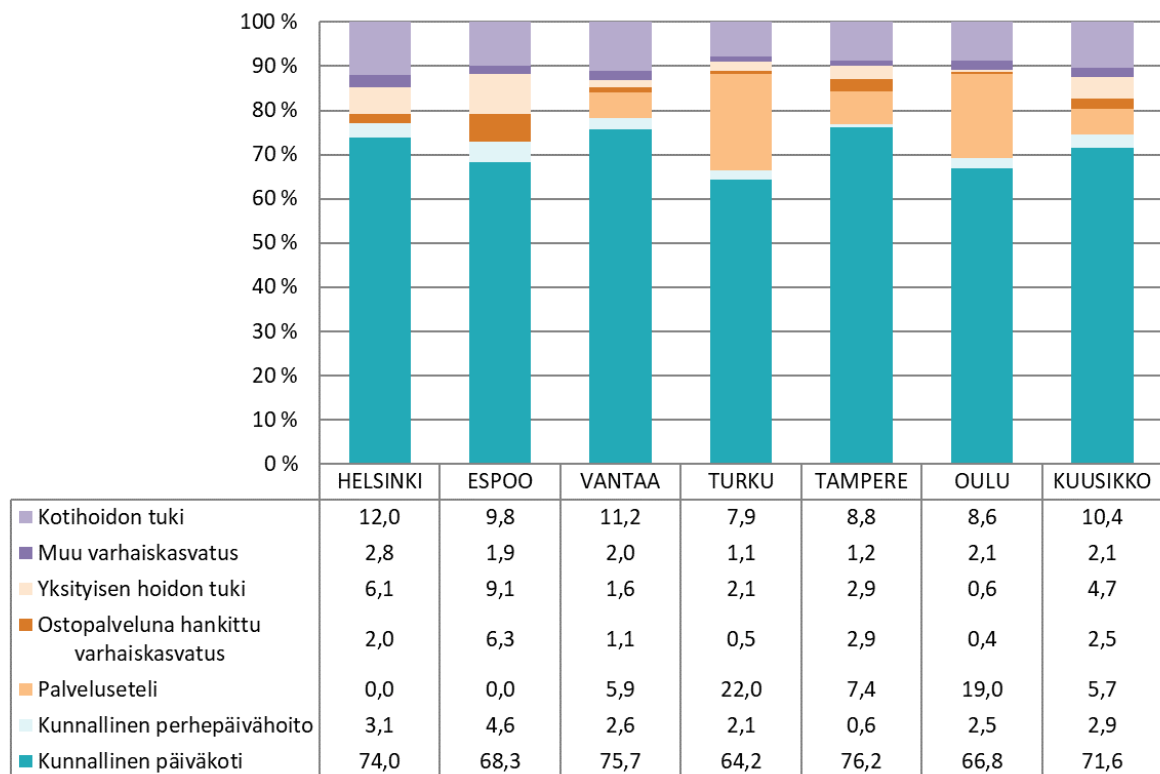

11. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoidut¹ vuosikustannukset varhaiskasvatusikäistä (10kk–6v) lasta kohden vuosina 2015–2018

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2019 (ennakkotieto)

12. Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen muun varhaiskasvatus-toiminnan¹) sekä kotihoidon tuen osuudet varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannuk-sista vuonna 2018

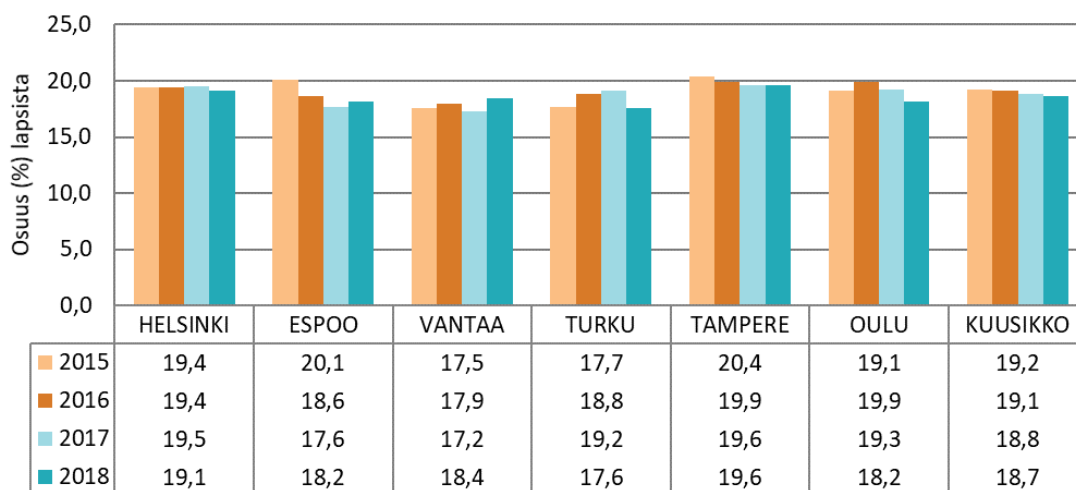

¹ Muun varhaiskasvatuksen kustannukset sisältävät avoimen varhaiskasvatuksen ja kerhotoiminnan kustannukset.

13. Lapsia kunnallisissa päiväkodeissa joulukuussa 2018 sekä muutos vuodesta 2017

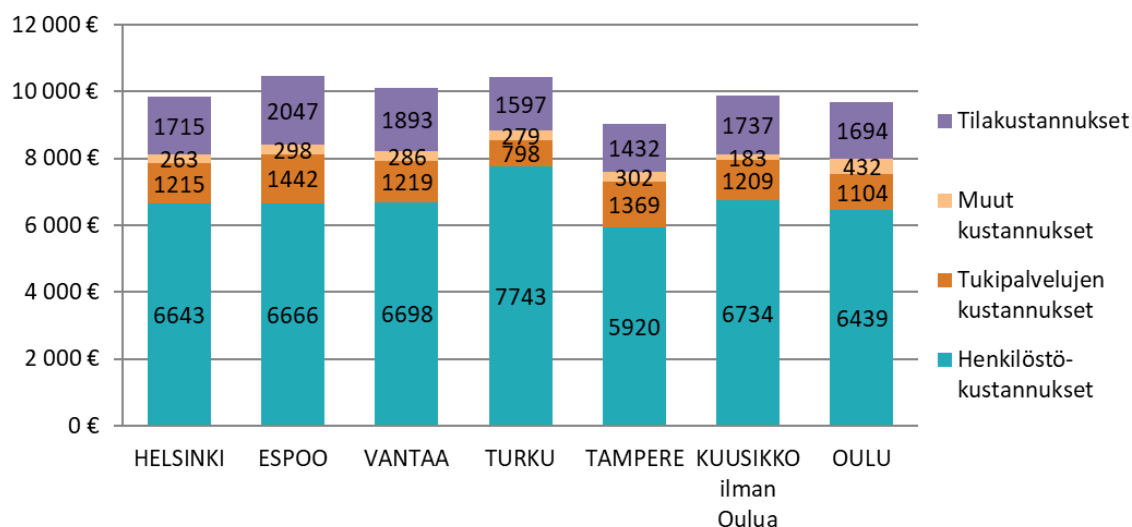
	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Alle 3-vuotiaiden osuus (%)
Helsinki	25 614	534	2,1	19,1
Espoo	12 407	287	2,4	18,2
Vantaa	10 148	239	2,4	18,4
Turku	5 298	52	1,0	17,6
Tampere	8 667	91	1,1	19,6
Oulu	7 674	521	7,3	18,2
Kuusikko	69 808	1 724	2,5	18,7

14. Alle 3-vuotiaiden lasten osuus kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olleista lapsista vuosina 2015–2018

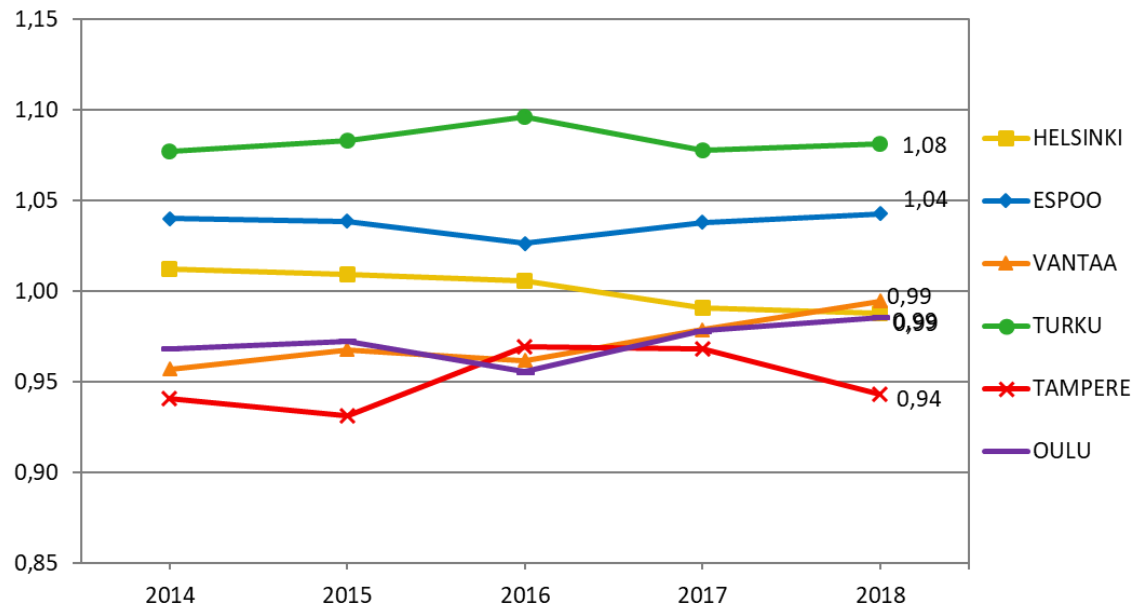

Kuvioissa 15 ja 16 Oulun laskennallista lasta koskevat luvut noudattavat henkilöstömitoitusta 1/8 ja muiden kuutoskaupunkien luvut henkilöstömitoitusta 1/7. Tarkempi erittely vuosikustannuksista laskennallista lasta kohden sekä Helsingin, Espoon, Vantaan, Turun ja Tampereen välinen viisikkovertailu löytyy luvusta 4.1.3.

15. Kustannukset menolajeittain kunnallisten päiväkotien laskennallisen lapsen ¹ vuosikustannuksista vuonna 2018

16. Kunnallisten päiväkotien vuosikustannusten ero ilman tilakustannuksia laskennallista lasta¹ kohden kunkin vuoden Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon vuosina 2014–2018, kun keskiarvo on 1

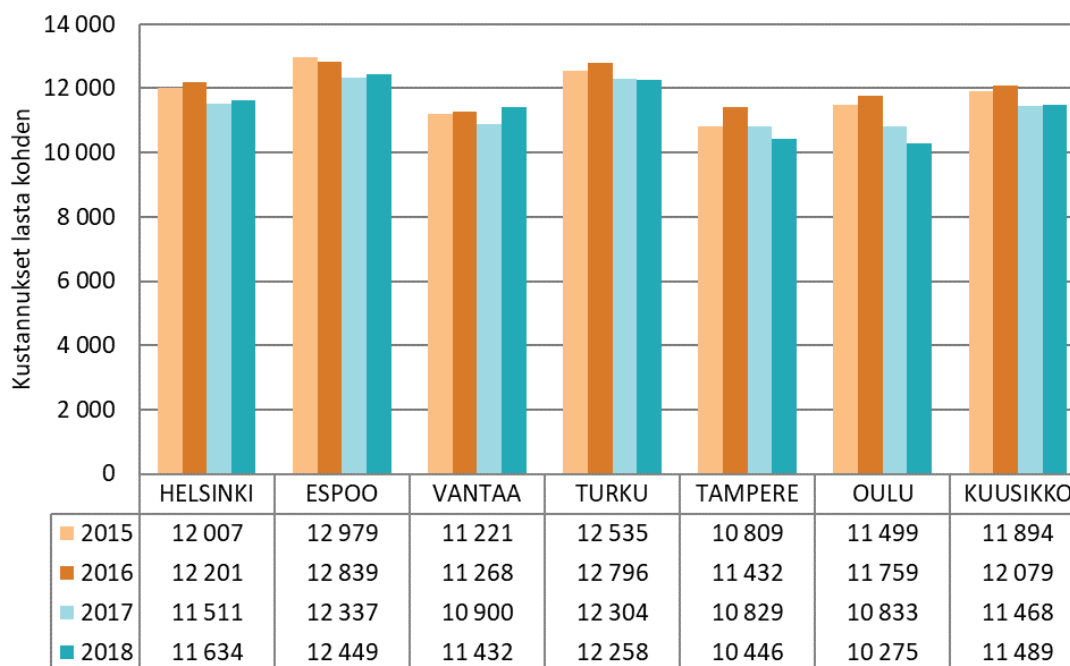
¹ Laskennallinen lapsi ks. Varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2018 tietojen keruulle ja Liite 3, taulukko 2E. Lasten määrä on vuosien 2017 ja 2018 joulukuun keskiarvo.

17. Kunnallisen päiväkotihoidon ICT-kustannukset (€) laskennallista lasta (kahden vuoden keskiarvo) kohden vuonna 2018

	Helsinki	Espoo	Vantaa ¹	Turku	Tampere	Kuusikko ilman Oulua	Oulu 1:8
ICT-kustannukset € / laskennallinen lapsi	30	195	0	100	189	103	156

¹ Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin osalta tietohallintoon eivätkö tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

18. Kunnallisen varhaiskasvatuksen (kunnallinen päiväkotihoido ja perhepäivähoito) kustannukset kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ollutta lasta kohden vuosina 2014–2018

19. Lapsia ja henkilöstöä hoitajan kotona tapahtuvassa ja kolmiperhepäivähoidossa joulukuussa 2018 sekä muutos vuodesta 2017

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Hoitajien lukumäärä	Muutos Lkm
Helsinki	353	-114	-24,4	101	-27
Espoo	108	-43	-28,5	40	-8
Vantaa	160	2	1,3	48	-2
Turku	180	-20	-10,0	46	-5
Tampere	74	-29	-28,2	22	-4
Oulu	155	-19	-10,9	59	10
Kuusikko	1 030	-223	-17,8	316	-36

20. Lapsia ja henkilöstöä kunnallisessa ryhmäperhepäivähoidossa joulukuussa 2018 sekä muutos vuodesta 2017

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Henkilöstön lukumäärä	Muutos Lkm
Helsinki	511	7	1,4	148	-5
Espoo	529	-52	-9,0	134	-8
Vantaa	146	-16	-9,9	37	-6
Turku ¹	.	.	.	.	.
Tampere ¹	.	.	.	.	.
Oulu	62	-6	-8,8	18	2
Kuusikko	1 248	-67	-5,1	337	-17

¹ Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

21. Hoitajan kotona tapahtuvan ja kolmiperhepäivähoidon sekä ryhmäperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta¹ kohden vuonna 2018 sekä muutos vuodesta 2017

	Hoitajan kotona tapahtuva ja kolmiperhepäivähoito			Ryhmäperhepäivähoito		
	Kustannukset €/lapsi ¹	Muutos %	Muutos %, defl. ²	Kustannukset €/lapsi ¹	Muutos %	Muutos %, defl. ²
Helsinki	14 685	10,7	9,3	13 381	6,6	5,3
Espoo	12 371	-1,5	-2,7	15 964	3,9	2,6
Vantaa	11 838	0,7	-0,5	14 368	6,4	5,1
Turku ³	11 633	-4,5	-5,7	.	.	.
Tampere ³	9 180	-3,6	-4,7	.	.	.
Oulu	15 892	18,4	17,0	11 373	-18,2	-19,2
Kuusikko	13 265	5,3	4,0	14 516	4,2	3,0

¹ Lasten määrä on vuosien 2017 ja 2018 keskiarvo.

² Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 2/2019 (ennakkotieto)

³ Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

22. Lapsia kunnan järjestämässä ilta- ja ympärivuorokautisessa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2018 ja osuus kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista

	Lasten lukumäärä	Osuus (%) lapsista ¹	Määrän muutos %
Helsinki	624	2,3	-3,1
Espoo	347	2,4	-3,9
Vantaa	432	3,6	-4,0
Turku	579	7,3	5,1
Tampere	305	2,9	-7,6
Oulu	631	5,6	34,0
Kuusikko	2 918	3,5	4,0

¹ Kerholapset mukana vuodesta 2017.

23. Lapsia palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa² joulukuussa 2018 sekä muutos vuodesta 2017

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) varhaiskasvatuksessa olevista ¹
Helsinki ²	.	.	.	.
Espoo ²	.	.	.	.
Vantaa	1 417	322	29,4	11,1
Turku	2 477	207	9,1	29,4
Tampere	1 152	405	54,2	10,2
Oulu	3 310	44	1,3	26,5
Kuusikko	8 356	978	13,3	8,9

¹ Kerholapset mukana vuodesta 2017.

² Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

24. Lapsia yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2018 ja muutos vuodesta 2017

	Lasten lukumäärä	Muutos %	Muutos Lkm	Osuus (%) varhaiskasvatuksessa olevista ¹	Osuuden muutos %-yksikköä
Helsinki	3 666	6,2	215	11,6	0,5
Espoo	2 653	4,7	118	15,2	0,5
Vantaa	373	-7,4	-30	3,0	-0,4
Turku	315	-7,6	-26	3,7	-0,4
Tampere	607	-10,1	-68	5,4	-0,8
Oulu	134	-29,8	-57	1,1	-0,5
Kuusikko	7 748	2,0	152	8,3	0,0

¹ Kerholapset mukana vuodesta 2017.

25. Yksityisen hoidon tuen vuosikustannukset lasta¹ kohden vuonna 2018, muutos vuodesta 2017 sekä kunnallisen lisän osuus kustannuksista

	€/lapsi ¹	Muutos %	Kuntalisän osuus (€)	Kuntalisän osuus (%)
Helsinki	7 037	0,6	4 789	68,1
Espoo	8 059	2,0	5 930	73,6
Vantaa	6 465	0,4	4 290	66,3
Turku	6 546	0,0	4 250	64,9
Tampere	5 748	1,4	3 611	62,8
Oulu	4 966	-0,5	3 213	64,7
Kuusikko	7 181	1,8	4 995	69,6

¹ Lasten määrä on vuosien 2017 ja 2018 joulukuun keskiarvo.

26. Yksityisen hoidon tuen kunnalliset lisät joulukuussa 2018

LASTEN YKSITYISEN HOIDON TUEN KUNTALISÄT VUODEN 2018 LOPUSSA (€/kk)						
	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU
PÄIVÄKOTI						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	600,00	612,00	600,00	600,00	500,00	560,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	330,00	428,00	350,00	360,00	300,00	262,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	195,00	120,00	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi			440,00			308,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi			280,00			144,40
PERHEPÄIVÄHOITO						
Hoitajan tai asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	600,00	320,00	290,00	390,00	320,00	250,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	340,00	192,00	180,00	245,00	220,00	250,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	115,00	84,09	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi						137,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi						137,50
Ryhmäperhepäivähoito						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	320,00	612,00	600,00	585,00	500,00	560,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	428,00	350,00	425,00	300,00	300,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	165,00	120,00	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi			440,00			308,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi			280,00			165,00
TYÖSOPIMUSSUHTEINEN HOITAJA KOTONA						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	500,00	560,00	290,00	400,00	320,00	250,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	200,00	180,00	330,00	220,00	250,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	150,00	84,09	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi						137,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi						137,50
Yksityisen hoidon tuen lakisääteinen osuus						
Hoitoraha 172,25 euroa/lapsi/kk						
Tulosidonnainen hoitolisä enintään 144,85 euroa/lapsi/kk ¹						
Alennettu hoitoraha 63,38 euroa/lapsi/kk ¹						

¹ Kela maksaa alennettua hoitorahaa, jos lapsi on kunnan tai peruskoulun esiopetuksessa, aloittaa koulun 6-vuotiaana tai jos lapsi kuuluu pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin. Tällöin myös hoitolisä puolitetaan.

27. Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneiden lasten¹ lukumäärä vuonna 2018 sekä muutos vuodesta 2017

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) 10kk–5-vuotiaista lapsista
Helsinki	901	-275	-23,4	2,6
Espoo	483	-35	-6,8	2,6
Vantaa	516	-225	-30,4	3,8
Turku ²	128	-5	-3,8	1,4
Tampere	461	-91	-16,5	4,0
Oulu	1 139	-400	-26,0	9,3
Kuusikko	3 628	-1 031	-22,1	3,7

¹ Lapset, jotka ovat saaneet päätöksen kerhopaikasta.

² Ohjatussa leikkipuistotoiminnassa mukana olleet lapset eivät sisälly kerholasten lukumääriin.

28. Kaikki esiopetukseen osallistuneet lapset 20.9.2018 sekä esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten osuus kaikista esiopetukseen osallistuneista

	Kaikki esiopetukseen osallistuneet				joista esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuneet	
	Lasten lukumäärä	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%)	Osuus (%)
	vuonna 2018	vuonna 2017			2018	2017
Helsinki	5 827	5 489	338	6,2	89,2	90,9
Espoo	3 604	3 560	44	1,2	94,3	97,4
Vantaa	2 580	2 537	43	1,7	91,0	83,8
Turku	1 542	1 552	-10	-0,6	91,9	87,7
Tampere	2 224	2 087	137	6,6	89,2	78,5
Oulu	2 634	2 608	26	1,0	79,1	71,8
Kuusikko	18 411	17 833	578	3,2	89,2	86,7

29. Lapsia kotihoidon tuella joulukuussa 2018 sekä muutos vuodesta 2017

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %
Helsinki	7 812	-147	-1,8
Espoo	4 089	-320	-7,3
Vantaa	3 411	-280	-7,6
Turku	1 698	-140	-7,6
Tampere	2 426	-111	-4,4
Oulu	2 804	-274	-8,9
Kuusikko	22 240	-1 272	-5,4

30. Kotihoidon tuen vuosikustannukset lasta¹ kohden 2018, muutos vuodesta 2017 sekä kunnallisen lisän osuus kustannuksista

	€/lapsi ¹	Muutos %	Kuntalisän osuus (€)	Kuntalisän osuus (%)
Helsinki	6 274	-1,2	2 205	35,1
Espoo	5 316	-1,9	1 368	25,7
Vantaa	5 037	-0,1	877	17,4
Turku	4 611	1,1	.	.
Tampere	4 421	14,0	10	0,2
Oulu	3 912	-0,2	271	6,9
Kuusikko	5 271	0,6	1 186	22,5

¹ Lasten määrä on vuosien 2017 ja 2018 keskiarvo.

31. Kotihoidon tuen kunnalliset lisät joulukuussa 2018

LASTEN KOTIHOIDON TUEN KUNTALISÄT VUODEN 2018						
LOPUSSA (€/kk)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU
Alle 1 v 6 kk lapsi	264,00	200,00	215,00			80,00
1 v 6 kk - alle 2-vuotias lapsi	218,64	200,00				
Alle 2-vuotias lapsi		200,00				
Kaksi vuotta täyttänyt, alle 3-vuotias lapsi	134,55	200,00				
Alle 3-vuotias lapsi, sairaan lapsen hoitotuki					252,28	
Monikkotuki pidennetyn vanhempainrahakauden ajalta perheelle, johon on syntynyt tai otettu ottolapseksi samanaikaisesti enemmän kuin yksi lapsi		200,00	215,00			
Ottolapsen kuntalisä, kun perheeseen on otettu kolme vuotta täyttänyt ottolapsi	134,55	200,00				
Kotihoidon tuen lakisääteinen osuus						
Hoitoraha						
Yhdestä alle 3-vuotiaasta (yli 3-vuotiaasta adoptiolapsesta)					338,34 euroa/kk	
Muista perheen alle 3-vuotiaista lapsista					101,29 euroa/kk	
Yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä lapsista					65,09 euroa/kk	
Hoitolisä (tulosidonnainen)						
Vain yhdestä perheen hoitorahaan oikeuttavasta lapsesta enintään					181,07 euroa/kk	

Liite 3 Varhaiskasvatuksen toiminta- ja kustannustietoja vuosilta 2014–2018

1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2014–2018 (31.12.)

Lähde: Tilastokeskus, StatFin-tietokanta, Väestö iän (1-v.), sukupuolen, siviilisäädyn ja kielen mukaan alueittain 1990–2018, kunkin vuoden alun (1.1.) aluejaolla.

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			SUOMI		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
Varhaiskasvatusikäiset (10kk-6-vuotiaat)	2014	38 863	1 060	2,8	22 614	460	2,1	16 490	-1	0,0	10 341	154	1,5	13 899	236	1,7	16 583	-68	-0,4	118 790	1 840	1,6	375 225	-503	-0,1
	2015	39 605	742	1,9	22 710	96	0,4	16 571	81	0,5	10 506	165	1,6	13 869	-30	-0,2	16 365	-219	-1,3	119 625	835	0,7	372 609	-2 616	-0,7
	2016	40 182	577	1,5	22 794	84	0,4	16 619	48	0,3	10 573	67	0,6	13 969	101	0,7	15 947	-417	-2,5	120 084	460	0,4	367 259	-5 350	-1,4
	2017	40 576	394	1,0	22 628	-166	-0,7	16 443	-177	-1,1	10 595	23	0,2	13 927	-42	-0,3	15 530	-418	-2,6	119 699	-385	-0,3	359 134	-8 125	-2,2
	2018	40 552	-25	-0,1	22 412	-217	-1,0	16 424	-19	-0,1	10 495	-100	-0,9	13 848	-79	-0,6	14 889	-640	-4,1	118 619	-1 080	-0,9	349 213	-9 922	-2,8
Varhaiskasvatusikäisiä % väestöstä	2014	6,3			8,5			7,8			5,6			6,2			8,4			7,0			6,9		
	2015	6,3			8,4			7,7			5,7			6,2			8,2			6,9			6,8		
	2016	6,3			8,3			7,6			5,6			6,1			8,0			6,9			6,7		
	2017	6,3			8,1			7,4			5,6			6,0			7,7			6,8			6,5		
	2018	6,3			7,9			7,2			5,5			5,9			7,3			6,6			6,3		
10kk - 1-vuotiaat	2014	7 966	69	0,9	4 081	-95	-2,3	3 082	65	0,5	2 253	137	6,4	2 860	11	0,4	3 101	-71	-2,2	23 343	116	0,5	57 670	-2 404	-4,0
	2015	8 084	118	1,5	3 885	-196	-4,8	3 026	-56	-1,8	2 272	19	0,8	2 790	-70	-2,4	2 895	-207	-6,7	22 951	-392	-1,7	55 560	-2 110	-3,7
	2016	7 875	-209	-2,6	3 864	-21	-0,5	3 019	-7	-0,2	2 090	-182	-8,0	2 661	-128	-4,6	2 718	-176	-6,1	22 227	-723	-3,2	53 155	-2 405	-4,3
	2017	7 639	-236	-3,0	3 684	-180	-4,6	2 981	-39	-1,3	2 024	-65	-3,1	2 597	-64	-2,4	2 545	-174	-6,4	21 470	-757	-3,4	50 588	-2 567	-4,8
	2018	7 347	-293	-3,8	3 623	-62	-1,7	3 005	25	0,8	1 966	-58	-2,9	2 533	-64	-2,5	2 423	-121	-4,8	20 896	-574	-2,7	47 663	-2 925	-5,8
2-vuotiaat	2014	6 495	168	2,7	3 690	79	2,2	2 606	-99	-3,7	1 665	-32	-1,9	2 224	-33	-1,5	2 765	48	1,8	19 445	131	0,7	60 419	-322	-0,5
	2015	6 672	177	2,7	3 699	9	0,2	2 714	108	4,1	1 681	16	1,0	2 396	172	7,7	2 620	-145	-5,2	19 782	337	1,7	59 050	-1 369	-2,3
	2016	6 643	-29	-0,4	3 683	-16	-0,4	2 751	37	1,4	1 679	-2	-0,1	2 269	-127	-5,3	2 561	-59	-2,3	19 586	-196	-1,0	58 331	-719	-1,2
	2017	6 707	64	1,0	3 469	-214	-5,8	2 611	-140	-5,1	1 780	101	6,0	2 271	2	0,1	2 410	-151	-5,9	19 248	-338	-1,7	56 167	-2 164	-3,7
	2018	6 611	-96	-1,4	3 517	48	1,4	2 622	11	0,4	1 775	-5	-0,3	2 258	-13	-0,6	2 305	-105	-4,4	19 088	-160	-0,8	53 817	-2 350	-4,2
10kk - 2-vuotiaat	2014	14 339	371	2,7	7 956	168	2,2	5 688	-60	-1,0	3 789	41	1,1	5 230	37	0,7	5 872	-102	-1,7	42 874	454	1,1	128 835	-1 735	-1,3
	2015	14 542	203	1,4	7 831	-125	-1,6	5 841	153	2,7	3 905	116	3,1	5 024	-206	-3,9	5 640	-233	-4,0	42 782	-92	-0,2	126 318	-2 517	-2,0
	2016	14 507	-35	-0,2	7 659	-172	-2,2	5 788	-53	-0,9	3 976	71	1,8	5 004	-19	-0,4	5 387	-252	-4,5	42 321	-460	-1,1	123 046	-3 272	-2,6
	2017	14 495	-12	-0,1	7 434	-225	-2,9	5 634	-155	-2,7	3 868	-107	-2,7	4 882	-122	-2,4	5 093	-295	-5,5	41 406	-915	-2,2	118 140	-4 906	-4,0
	2018	14 112	-384	-2,6	7 329	-106	-1,4	5 664	31	0,5	3 643	-225	-5,8	4 740	-142	-2,9	4 799	-293	-5,8	40 286	-1 120	-2,7	112 695	-5 446	-4,6
10kk - 2-vuotiaat % varhaiskasvatusikäisistä	2014	36,9			35,2			34,5			36,6			37,6			35,4			36,1			34,3		
	2015	36,7			34,5			35,2			37,2			36,2			34,5			35,8			33,9		
	2016	36,1			33,6			34,8			37,6			35,8			33,8			35,2			33,5		
	2017	35,7			32,9			34,3			36,5			35,1			32,8			34,6			32,9		
	2018	34,8			32,7			34,5			34,7			34,2			32,2			34,0			32,3		
10kk - 2-vuotiaat % väestöstä	2014	2,3			3,0			2,7			2,1			2,3			3,0			2,5			2,4		
	2015	2,3			2,9			2,7			2,1			2,2			2,8			2,5			2,3		
	2016	2,3			2,8			2,6			2,1			2,2			2,7			2,4			2,2		
	2017	2,3			2,7			2,5			2,0			2,1			2,5			2,3			2,1		
	2018	2,2			2,6			2,5			1,9			2,0			2,4			2,3			2,0		

JATKUU: 1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2014–2018 (31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			SUOMI		
		Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)			Muutos (lkkm) Muutos (%)		
3-6-vuotiaat	2014	24 524	689	2,9	14 658	292	2,0	10 802	59	0,5	6 552	113	1,8	8 669	199	2,3	10 711	34	0,3	75 916	1 386	1,9	246 390	1 232	0,5
	2015	25 063	539	2,2	14 879	221	1,5	10 730	-72	-0,7	6 601	49	0,7	8 845	176	2,0	10 725	14	0,1	76 843	927	1,2	246 291	-99	0,0
	2016	25 675	612	2,4	15 135	256	1,7	10 831	101	0,9	6 597	-4	-0,1	8 965	120	1,4	10 560	-165	-1,5	77 763	920	1,2	244 213	-2 078	-0,8
	2017	26 081	406	1,6	15 194	59	0,4	10 809	-22	-0,2	6 727	130	2,0	9 045	80	0,9	10 437	-123	-1,2	78 293	530	0,7	240 994	-3 219	-1,3
	2018	26 440	359	1,4	15 083	-111	-0,7	10 760	-49	-0,5	6 852	125	1,9	9 108	63	0,7	10 090	-347	-3,3	78 333	40	0,1	236 518	-4 476	-1,9
3 - 6-vuotiaita % varhaiskasvatusikäisistä	2014	63,1			64,8			65,5			63,4			62,4			64,6			63,9			65,7		
	2015	63,3			65,5			64,8			62,8			63,8			65,5			64,2			66,1		
	2016	63,9			66,4			65,2			62,4			64,2			66,2			64,8			66,5		
	2017	64,3			67,1			65,7			63,5			64,9			67,2			65,4			67,1		
	2018	65,2			67,3			65,5			65,3			65,8			67,8			66,0			67,7		
3 - 6-vuotiaita % väestöstä	2014	4,0			5,5			5,1			3,6			3,9			5,5			4,5			4,5		
	2015	4,0			5,5			5,0			3,6			3,9			5,4			4,5			4,5		
	2016	4,0			5,5			4,9			3,5			3,9			5,3			4,5			4,4		
	2017	4,1			5,4			4,8			3,5			3,9			5,2			4,4			4,4		
	2018	4,1			5,3			4,7			3,6			3,9			5,0			4,4			4,3		
7-vuotiaat	2014	5 533	26	0,5	3 584	19	0,5	2 619	1	0,0	1 500	9	0,6	1 993	46	2,4	2 592	-20	-0,8	17 821	81	0,5	60 621	-77	-0,1
	2015	5 967	434	7,8	3 660	76	2,1	2 674	55	2,1	1 569	69	4,6	2 102	109	5,5	2 669	77	3,0	18 641	820	4,6	61 437	816	1,3
	2016	6 019	52	0,9	3 632	-28	-0,8	2 721	47	1,8	1 626	57	3,6	2 092	-10	-0,5	2 651	-18	-0,7	18 741	100	0,5	62 280	843	1,4
	2017	6 346	327	5,4	3 832	200	5,5	2 762	41	1,5	1 679	53	3,3	2 201	109	5,2	2 620	-31	-1,2	19 440	699	3,7	62 914	634	1,0
	2018	6 315	-31	-0,5	3 896	64	1,7	2 719	-43	-1,6	1 630	-49	-2,9	2 150	-51	-2,3	2 638	18	0,7	19 348	-92	-0,5	61 893	-1 021	-1,6
Koko väestö	2014	620 715	8 051	1,3	265 545	4 792	1,8	210 803	2 705	1,3	183 827	1 755	1,0	223 005	2 559	1,2	196 293	2 495	1,3	1 700 188	22 357	1,3	5 471 753	20 483	0,4
	2015	628 208	7 493	1,2	269 802	4 257	1,6	214 605	3 802	1,8	185 908	2 081	1,1	225 118	2 113	0,9	198 525	2 232	1,1	1 722 166	21 978	1,3	5 487 308	15 555	0,3
	2016	635 181	6 973	1,1	274 583	4 781	1,8	219 341	4 736	2,2	187 604	1 696	0,9	228 274	3 156	1,4	200 526	2 001	1,0	1 745 509	23 343	1,4	5 503 297	15 989	0,3
	2017	643 272	8 091	1,3	279 044	4 461	1,6	223 024	3 683	1,7	189 669	2 065	1,1	231 853	3 579	1,6	201 810	1 284	0,6	1 768 672	23 163	1,3	5 513 130	9 833	0,2
	2018	648 042	4 770	0,7	283 632	4 588	1,6	228 166	5 142	2,3	191 331	1 662	0,9	235 239	3 386	1,5	203 567	1 757	0,9	1 789 977	21 305	1,2	5 517 919	4 789	0,1

1A/2 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) äidinkielen mukaan vuosina 2014–2018 (31.12.)

Lähde: Tilastokeskus, StatFin-tietokanta, Väestö iän (1-v.), sukupuolen, siviilisäädyn ja kielen mukaan alueittain 1990–2018, kunkin vuoden alun (1.1.) aluejaolla.

		HELSINKI	Muutos (lkm)	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (lkm)	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (lkm)	Muutos (%)	TURKU	Muutos (lkm)	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (lkm)	Muutos (%)	OULU	Muutos (lkm)	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (lkm)	Muutos (%)	SUOMI	Muutos (lkm)	Muutos (%)
Kaikki yhteensä	2014	38 863	1 060	2,8	22 614	460	2,1	16 490	-1	0,0	10 341	154	1,5	13 899	236	1,7	16 583	-68	-0,4	118 790	1 840	1,6	375 225	-503	-0,1
	2015	39 605	742	1,9	22 710	96	0,4	16 571	81	0,5	10 506	165	1,6	13 869	-30	-0,2	16 365	-219	-1,3	119 625	835	0,7	376 073	849	0,2
	2016	40 182	577	1,5	22 794	84	0,4	16 619	48	0,3	10 573	67	0,6	13 969	101	0,7	15 947	-417	-2,5	120 084	460	0,4	367 259	-8 814	-2,3
	2017	40 576	394	1,0	22 628	-166	-0,7	16 443	-177	-1,1	10 595	23	0,2	13 927	-42	-0,3	15 530	-418	-2,6	119 699	-385	-0,3	359 134	-8 125	-2,2
	2018	40 552	-25	-0,1	22 412	-217	-1,0	16 424	-19	-0,1	10 495	-100	-0,9	13 848	-79	-0,6	14 889	-640	-4,1	118 619	-1 080	-0,9	349 213	-9 921	-2,8
Suomenkieliset ¹	2014	29 909	661	2,3	16 940	27	0,2	12 927	-331	-2,5	8 121	59	0,7	12 550	176	1,4	15 988	-71	-0,4	96 434	521	0,5	327 955	-2 381	-0,7
	2015	30 033	125	0,4	16 715	-224	-1,3	12 716	-212	-1,6	8 168	46	0,6	12 474	-76	-0,6	15 764	-224	-1,4	95 869	-565	-0,6	323 626	-4 329	-1,3
	2016	30 120	87	0,3	16 521	-195	-1,2	12 455	-261	-2,1	8 157	-11	-0,1	12 494	21	0,2	15 317	-447	-2,8	95 063	-806	-0,8	316 520	-7 106	-2,2
	2017	29 820	-300	-1,0	16 040	-481	-2,9	12 016	-439	-3,5	8 014	-143	-1,8	12 370	-125	-1,0	14 837	-480	-3,1	93 096	-1 967	-2,1	306 465	-10 055	-3,2
	2018	29 305	-515	-1,7	15 535	-506	-3,2	11 679	-338	-2,8	7 835	-179	-2,2	12 180	-189	-1,5	14 164	-673	-4,5	90 697	-2 399	-2,6	295 139	-11 326	-3,7
Ruotsinkieliset	2014	2 688	39	1,5	1 963	-28	-1,4	406	18	4,7	699	-1	-0,1	113	-7	-5,6	53	2	3,6	5 922	24	0,4	21 617	-54	-0,2
	2015	2 749	61	2,3	1 926	-37	-1,9	392	-14	-3,4	680	-19	-2,7	135	22	19,2	46	-7	-12,6	5 928	6	0,1	21 441	-176	-0,8
	2016	2 782	33	1,2	1 863	-63	-3,3	386	-7	-1,7	673	-7	-1,0	138	3	2,2	41	-6	-12,3	5 881	-47	-0,8	21 111	-330	-1,5
	2017	2 805	23	0,8	1 790	-73	-3,9	383	-3	-0,7	691	18	2,7	126	-12	-8,7	39	-2	-4,5	5 832	-49	-0,8	20 778	-333	-1,6
	2018	2 815	10	0,4	1 745	-45	-2,5	380	-3	-0,8	658	-32	-4,7	132	6	5,0	35	-4	-9,5	5 764	-68	-1,2	20 491	-287	-1,4
Saamenkieliset ¹	2014	4	-1		1	1		2	1		2	0		1	0		10	-3		20	-2		207	3	1,5
	2015	6	2		0	-1		2	0		1	-1		2	1		16	6		27	7		212	5	2,4
	2016	7	1		0	0		0	-2		2	1		2	0		14	-2		26	-1		203	-9	-4,2
	2017	8	1		1	1		1	1		6	4		1	-1		17	2		34	8		184	-19	-9,4
	2018	7	-1		2	1		1	0		0	-6		0	-1		7	-10		17	-17		..	..	..
Muun kieliset	2014	6 262	361	6,1	3 710	459	14,1	3 155	312	11,0	1 518	94	6,6	1 235	66	5,7	532	4	0,7	16 412	1 295	8,6	25 441	1 927	8,2
	2015	6 817	554	8,8	4 069	358	9,7	3 461	306	9,7	1 658	140	9,2	1 259	24	1,9	538	6	1,1	17 800	1 388	8,5	27 339	1 898	7,5
	2016	7 274	457	6,7	4 410	342	8,4	3 779	318	9,2	1 741	84	5,0	1 336	77	6,1	575	38	7,0	19 114	1 314	7,4	29 433	2 094	7,7
	2017	7 943	670	9,2	4 797	387	8,8	4 042	264	7,0	1 885	144	8,3	1 431	95	7,1	638	62	10,8	20 737	1 622	8,5	31 708	2 275	7,7
	2018	8 425	481	6,1	5 131	333	6,9	4 365	323	8,0	1 999	114	6,0	1 536	105	7,3	673	35	5,5	22 128	1 391	6,7	33 411	1 703	5,4

¹ Vuoden 2018 osalta koko Suomen suomenkielisten varhaiskasvatusikäisten lukumäärä sisältää myös saamenkieliset varhaiskasvatusikäiset.

1B/1 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Helsingissä 31.12.2018

	Kunnallinen päiväkotitoiminta		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki yhteensä		Väestö 31.12. 2018	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	6	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	0	10	1,0	1 050	1 032
1v	1 268	33	56	0	83	0	24	0	0	0	288	0	1 752	27,2	6 451	4 218
2v	3 480	101	104	0	161	1	55	1	0	0	572	397	4 872	73,7	6 611	1 696
3v	4 478	208	103	0	147	0	74	1	0	0	773	269	6 053	90,6	6 682	419
4v	4 835	190	54	0	82	0	73	4	0	0	758	169	6 165	93,3	6 610	244
5v	5 124	201	33	0	37	0	90	6	0	0	778	66	6 335	94,8	6 680	123
6v	5 244	387	0	1	0	0	29	286	0	0	490	0	6 437	99,5	6 468	80
0 - 6v	24 435	1 120	351	1	510	1	345	298	0	0	3 662	901	31 624	78,0	40 552	7 812
7v	56	3	0	1	0	0	2	4	0	0	4	0	70	1,1	6 315	0
Kaikki yht.	24 491	1 123	351	2	510	1	347	302	0	0	3 666	901	31 694	60,8	52 114	7 812

Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus

Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö
0 - 2v	4 754	134	161	0	244	1	79	1	0	0	863	6 634	47,0	14 112
3 - 6v	19 681	986	190	1	266	0	266	297	0	0	2 799	24 990	94,5	26 440
7 vuotta täyttäneet	56	3	0	1	0	0	2	4	0	0	4	70	1,1	6 315

Erityistä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilt- ja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset

	Kunnallinen päiväkotitoiminta	Kunnallinen perhepäivähoito	Kunnallinen varhaiskasvatus yht.	Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.
	Lapset	Lapset	% varhaiskasvatuk- sessa olevista Lapset yhteensä	Lapset	Lapset	% varhaiskasvatuk- sessa olevista Lapset yhteensä
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 610	9	2619 9,9	0	0	2 619 9,7
Ymp.vrk ja ilt-lauantai-varhaiskasvatus	624	0	624 2,4	0	0	624 2,3

Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2012 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2018

	Lapset	% 6-vuotiaiden ikäluokasta	% esiopetukseen osallistuneista
Esiopetukseen osallistuvat yht.	5 827	90,1	
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	5 200	80,4	89,2

¹Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1B/2 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Espoossa 31.12.2018

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2018	Lasten koti-hoidon tuki	
Lapsen ikä	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset	
(10-11kk)	4	0	0	0	0	0	1	0	0	0	8	0	13	2,5	518	491	
1v	672	8	15	0	52	0	67	0	0	0	195	0	1 009	30,6	3 294	2 027	
2v	1 550	22	20	0	131	3	185	1	0	0	442	160	2 514	71,5	3 517	880	
3v	2 033	29	28	0	110	1	246	4	0	0	522	151	3 124	88,3	3 539	265	
4v	2 385	17	30	0	121	1	278	3	0	0	564	111	3 510	92,1	3 813	203	
5v	2 550	18	15	0	110	0	293	0	0	0	553	61	3 600	92,4	3 896	116	
6v	2 716	392	0	0	0	0	128	25	0	0	366	0	3 627	94,6	3 835	107	
0 - 6v	11 910	486	108	0	524	5	1 198	33	0	0	2 650	483	17 397	77,6	22 412	4 089	
7v	10	1	0	0	0	0	4	1	0	0	3	0	19	0,5	3 896	0	
Kaikki yht.	11 920	487	108	0	524	5	1 202	34	0	0	2 653	483	17 416	60,3	28 895	4 089	
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin																	
Lapsen ikä	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	KP-varhais- kasvatus	OP-varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö			
0 - 2v	2 226	30	35	0	183	3	253	1	0	0	645	3 536	48,2	7 329			
3 - 6v	9 684	456	73	0	341	2	945	32	0	0	2 005	13 861	91,9	15 083			
7 vuotta täyttäneet	10	1	0	0	0	0	4	1	0	0	3	19	0,5	3 896			
Erityistä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilta- ja lauantaivarhaiskasvatuksessa olevat lapset																	
	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhepäivähoito		Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.							
Erityistä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja ilta-lauantaivarhaiskasvatus	Lapset	Lapset		Lapset yhteensä		% varhaiskasvatuk- sesssa olevista		Lapset		Lapset		Lapset yhteensä		% varhaiskasvatuk- sesssa olevista			
	1 147	14		1161		8,9		36		0		1 197		8,4			
	317	0		317		2,4		30		0		347		2,4			
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2012 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2018																	
Esiopetukseen osallistuvat yht. Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta		% esiopetukseen osallistuneista										
			3 604		94,0												
			3 397		88,6		94,3										

¹Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1B/3 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Vantaalla 31.12.2018

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2018	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	5	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	0	12	2,7	429	461
1v	486	38	27	3	17	1	3	0	142	12	41	0	770	29,5	2 613	1 692
2v	1 209	129	46	4	39	3	7	0	258	22	71	111	1 899	72,4	2 622	691
3v	1 504	151	41	6	38	1	6	0	288	41	83	191	2 350	90,6	2 593	235
4v	1 912	154	21	0	35	1	8	0	259	22	78	127	2 617	94,2	2 779	162
5v	2 013	142	8	2	9	1	8	0	203	33	60	87	2 566	94,3	2 722	89
6v	2 097	285	0	0	0	0	1	0	17	118	39	0	2 557	95,9	2 666	81
0 - 6v	9 226	900	144	15	139	7	35	0	1 168	249	373	516	12 772	77,8	16 424	3 411
7v	21	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	23	0,8	2 719	17
Kaikki yht.	9 247	901	144	16	139	7	35	0	1 168	249	373	516	12 795	60,1	21 290	3 428
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja koti-hoidon tuella ikäryhmittäin																
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö		
0 - 2v	1 700	168	74	7	57	4	11	0	401	35	113	2 681	47,3	5 664		
3 - 6v	7 526	732	70	8	82	3	24	0	767	214	260	10 091	93,8	10 760		
7 vuotta täyttäneet	21	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	23	0,8	2 719		
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilta- ja lauantaivarhaiskasvatuksessa olevat lapset																
	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhepäivähoito		Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.						
Erityistä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja ilta-lauantaivarhaiskasvatus	Lapset	Lapset		Lapset yhteensä % varhaiskasvatuk-sessa olevista		Lapset		Lapset		Lapset yhteensä % varhaiskasvatuk-sessa olevista						
	1 140	0		1140 10,9		0		0		1 140 9,6						
	432	0		432 4,1		0		0		432 3,6						
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2012 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2018																
Esiopetukseen osallistuvat yht. Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta		% esiopetukseen osallistuneista									
			2 580		96,8											
			2 347		88,0		91,0									

¹Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

	Kunnallinen päiväkotitoiminta		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki		Kerho-toiminta ¹		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2018	Lasten kotihoidon tuki									
Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset											
(10-11kk)	2	1	0	0	0	0	0	0	7	0	3	0	13	4,6			281	209									
1v	276	22	41	0	0	0	1	0	224	13	66	0	643	38,6			1 664	874									
2v	609	23	67	0	0	0	1	0	407	28	85	11	1 231	72,5			1 698	379									
3v	851	47	42	0	0	0	1	1	522	23	56	51	1 594	89,8			1 775	95									
4v	942	48	23	0	0	0	4	1	533	30	58	39	1 678	95,6			1 755	63									
5v	1 017	42	7	0	0	0	8	1	458	19	27	27	1 606	96,3			1 667	39									
6v	1 295	109	0	0	0	0	11	0	195	16	20	0	1 646	99,5			1 655	39									
0 - 6v	4 992	292	180	0	0	0	26	3	2 346	129	315	128	8 411	80,1			10 495	1 698									
7v	14	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	18	1,1			1 630	0									
Kaikki yht.	5 006	292	180	0	0	0	27	4	2 348	129	315	128	8 429	62,3			13 529	1 698									
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin																											
Lapsen ikä	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	KP-varhaiskasvatus	OP-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatukseen ikäinen väestö													
0 - 2v	887	46	108	0	0	0	2	0	638	41	154	1 887	51,8	3 643													
3 - 6v	4 105	246	72	0	0	0	24	3	1 708	88	161	6 524	95,2	6 852													
7 vuotta täyttäneet	14	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	18	1,1	1 630													
Erityistä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisissa ja iltaja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset																											
	Kunnallinen päiväkotitoiminta	Kunnallinen perhepäivähoito	Kunnallinen varhaiskasvatus yht.	Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.																					
	Lapset	Lapset	% varhaiskasvatuksesta olevista	Lapset	Lapset	% varhaiskasvatuksesta olevista																					
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	412	3	3	0,1	6	4	425	5,3																			
Ymp.vrk ja iltaja lauantai-varhaiskasvatus	529	3	3	0,1	47	0	579	7,3																			
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2012 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2018																											
			Lapset	% 6-vuotiaiden ikäluokasta	% esiopetukseen osallistuneista																						
Esiopetukseen osallistuvat yht.			1 542	93,2																							

¹Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1B/5 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Tampereella 31.12.2018

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhe-päivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2018	Lasten koti-hoidon tuki	
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset	
(10-11kk)	11	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	13	3,6	362	329	
1v	513	21	14	0	0	0	17	0	134	4	80	0	783	36,5	2 144	1 190	
2v	1 101	52	22	0	0	0	30	1	247	10	145	178	1 786	79,9	2 234	494	
3v	1 437	52	18	0	0	0	57	1	274	10	111	127	2 087	92,4	2 258	154	
4v	1 568	41	13	0	0	0	59	2	240	7	99	90	2 119	94,6	2 240	112	
5v	1 681	48	6	0	0	0	63	0	183	7	81	66	2 135	95,5	2 236	64	
6v	1 923	197	0	1	0	0	26	78	35	0	90	0	2 350	99,0	2 374	83	
0 - 6v	8 234	412	73	1	0	0	252	82	1 114	38	606	461	11 273	81,4	13 848	2 426	
7v	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	22	1,0	2 150	0	
Kaikki yht.	8 255	412	73	1	0	0	252	82	1 114	38	607	461	11 295	63,4	17 807	2 426	
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja koti-hoidon tuella ikäryhmittäin														Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus			
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö			
0 - 2v	1 625	74	36	0	0	0	47	1	382	14	225	2 582	54,5	4 740			
3 - 6v	6 609	338	37	1	0	0	205	81	732	24	381	8 691	95,4	9 108			
7 vuotta täyttäneet	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	22	1,0	2 150			
Erityistä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja iltaja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset																	
	Kunnallinen päiväkoti		Kunnallinen perhe-päivähoito		Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.						
Erityistä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja iltaja lauantai-varhaiskasvatus	Lapset		Lapset		Lapset yhteensä % varhaiskasvatuksessa olevista		Lapset		Lapset		Lapset yhteensä % varhaiskasvatuksessa olevista						
	643		1		644 7,4		7		9		660 6,5						
	305		0		305 3,5		0		0		305 3,0						
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2012 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2018																	
Esiopetukseen osallistuvat yht. Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta		% esiopetukseen osallistuneista										
			2 224		93,7												
			1 984		83,6												
						89,2											

¹Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1B/6 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Oulussa 31.12.2018

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kerho-toiminta ¹	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2018	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	20	0	2	0	2	0	0	0	10	0	2	0	36	10,4	346	359
1v	472	10	28	0	9	0	1	0	338	4	24	119	1 005	46,8	2 148	1 080
2v	859	34	51	0	8	0	5	0	506	4	28	375	1 870	81,1	2 305	533
3v	1 081	55	33	0	10	0	6	0	646	9	23	284	2 147	89,9	2 388	238
4v	1 275	96	21	0	9	1	10	0	604	21	26	251	2 314	93,0	2 489	247
5v	1 297	430	11	4	13	4	9	0	595	47	19	110	2 539	99,8	2 544	152
6v	1 368	626	4	0	6	0	6	0	496	27	12	0	2 545	95,4	2 669	195
0 - 6v	6 372	1 251	150	4	57	5	37	0	3 195	112	134	1 139	12 456	83,7	14 889	2 804
7v	44	7	1	0	0	0	3	0	3	0	0	0	58	2,2	2 638	0
Kaikki yht.	6 416	1 258	151	4	57	5	40	0	3 198	112	134	1 139	12 514	65,0	19 258	2 804
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja koti-hoidon tuella ikäryhmittäin																
Lapsen ikä	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	KP-varhais-kasvatus	OP-varhais-kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö		
0 - 2v	1 351	44	81	0	19	0	6	0	854	8	54	2 911	60,7	4 799		
3 - 6v	5 021	1 207	69	4	38	5	31	0	2 341	104	80	9 545	94,6	10 090		
7 vuotta täyttäneet	44	7	1	0	0	0	3	0	3	0	0	58	2,2	2 638		
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilta- ja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset																
	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhepäivähoito		Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.						
Erityistä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja ilta-lauantai-varhaiskasvatus	Lapset	Lapset		Lapset yhteensä % varhaiskasvatuk-sessa olevista		Lapset		Lapset		Lapset yhteensä % varhaiskasvatuk-sessa olevista						
	796	5		801 10,2		0		85		886 7,9						
	609	22		631 8,0		0		0		631 5,6						
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2012 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2018																
Esiopetukseen osallistuvat yht. Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta		% esiopetukseen osallistuneista									
			2 634		98,7											
			2 084		78,1		79,1									

¹Kerhotoiminnan lapset ovat olleet mukana vuodesta 2017 alkaen.

1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2014–2018²

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
10kk-6-vuotiaat	2014	27 361	1 123	4,3	15 930	383	2,5	11 587	31	0,3	7 427	142	1,9	9 661	507	5,5	10 901	56	0,5	82 867	2 242	2,8
	2015	28 028	667	2,4	16 329	399	2,5	11 763	176	1,5	7 713	286	3,9	9 784	123	1,3	11 116	215	2,0	84 733	1 866	2,3
	2016	29 155	1 127	4,0	16 541	212	1,3	11 837	74	0,6	7 772	59	0,8	10 078	294	3,0	10 791	-325	-2,9	86 174	1 441	1,7
	2017	31 180	2 025	6,9	17 235	694	4,2	12 516	679	5,7	8 213	441	5,7	10 900	822	8,2	12 363	1 572	14,6	92 407	6 233	7,2
	2018	31 624	444	1,4	17 397	162	0,9	12 772	256	2,0	8 411	198	2,4	11 273	373	3,4	12 456	93	0,8	93 933	1 526	1,7
% 10kk-6-vuotiaista	2014	70,4			70,4			70,3			71,8			69,5			65,7			69,8		
	2015	70,8			71,9			71,0			73,4			70,5			67,9			70,8		
	2016	72,6			72,6			71,2			73,5			72,1			67,7			71,8		
	2017	76,8			76,2			76,1			77,5			78,3			79,6			77,2		
	2018	78,0			77,6			77,8			80,1			81,4			83,7			79,2		
10kk-2-vuotiaat	2014	5 662	308	5,8	3 315	-45	-1,3	2 206	-73	-3,2	1 719	41	2,4	2 249	210	10,3	2 560	-12	-0,5	17 711	429	2,5
	2015	5 847	185	3,3	3 375	60	1,8	2 380	174	7,9	1 789	70	4,1	2 200	-49	-2,2	2 518	-42	-1,6	18 109	398	2,2
	2016	6 046	199	3,4	3 172	-203	-6,0	2 401	21	0,9	1 913	124	6,9	2 240	40	1,8	2 454	-64	-2,5	18 226	117	0,6
	2017	6 815	769	12,7	3 383	211	6,7	2 493	92	3,8	1 972	59	3,1	2 493	253	11,3	2 955	501	20,4	20 111	1 885	10,3
	2018	6 634	-181	-2,7	3 536	153	4,5	2 681	188	7,5	1 887	-85	-4,3	2 582	89	3,6	2 911	-44	-1,5	20 231	120	0,6
% 10kk-2-vuotiaista	2014	39,5			41,7			38,8			45,4			43,0			43,6			41,3		
	2015	40,2			43,1			40,7			45,8			43,8			44,6			42,3		
	2016	41,7			41,4			41,5			48,1			44,8			45,6			43,1		
	2017	47,0			45,5			44,3			51,0			51,1			58,0			48,6		
	2018	47,0			48,2			47,3			51,8			54,5			60,7			50,2		
3-6-vuotiaat	2014	21 699	815	3,9	12 615	428	3,5	9 381	104	1,1	5 708	101	1,8	7 412	297	4,2	8 341	68	0,8	65 156	1 813	2,9
	2015	22 181	482	2,2	12 954	339	2,7	9 383	2	0,0	5 924	216	3,8	7 584	172	2,3	8 598	257	3,1	66 624	1 468	2,3
	2016	23 109	928	4,2	13 369	415	3,2	9 436	53	0,6	5 859	-65	-1,1	7 838	254	3,3	8 337	-261	-3,0	67 948	1 324	2,0
	2017	24 365	1 256	5,4	13 852	483	3,6	10 023	587	6,2	6 241	382	6,5	8 407	569	7,3	9 408	1 071	12,8	72 296	4 348	6,4
	2018	24 990	625	2,6	13 861	9	0,1	10 091	68	0,7	6 524	283	4,5	8 691	284	3,4	9 545	137	1,5	73 702	1 406	1,9
% 3-6-vuotiaista	2014	88,5			86,1			86,8			87,1			85,5			77,9			85,8		
	2015	88,5			87,1			87,4			89,7			85,7			80,2			86,7		
	2016	90,0			88,3			87,1			88,8			87,4			78,9			87,4		
	2017	93,4			91,2			92,7			92,8			92,9			90,1			92,3		
	2018	94,5			91,9			93,8			95,2			95,4			94,6			94,1		

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

² Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

JATKUU: 1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2014–2018²

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
7-vuotiaat	2014	66	-9		38	22		15	-5		5	3		38	12		16	6		178	29	19,5
	2015	66	0		28	-10		14	-1		7	2		21	-17		21	5		157	-21	-11,8
	2016	68	2		15	-13		19	5		7	0		30	9		25	4		164	7	4,5
	2017	41	-27		11	-4		6	-13		5	-2		1	-29		56	31		120	-44	-26,8
	2018	70	29		19	8		23	17		18	13		22	21		58	2		210	90	75,0
% 7-vuotiaista	2014	1,2			1,1			0,6			0,3			1,9			0,6			1,0		
	2015	1,1			0,8			0,5			0,4			1,0			0,8			0,8		
	2016	1,1			0,4			0,7			0,4			1,4			0,9			0,9		
	2017	0,6			0,3			0,2			0,3			0,0			2,1			0,6		
	2018	1,1			0,5			0,8			1,1			1,0			2,2			1,1		
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa yhteensä	2014	27 427	1 114	4,2	15 968	405	2,6	11 602	26	0,2	7 432	145	2,0	9 699	519	5,7	10 917	62	0,6	83 045	2 271	2,8
	2015	28 094	667	2,4	16 357	389	2,4	11 777	175	1,5	7 720	288	3,9	9 805	106	1,1	11 137	220	2,0	84 890	1 845	2,2
	2016	29 223	1 129	4,0	16 556	199	1,2	11 856	79	0,7	7 779	59	0,8	10 108	303	3,1	10 816	-321	-2,9	86 338	1 448	1,7
	2017	31 221	1 998	6,8	17 246	690	4,2	12 522	666	5,6	8 218	439	5,6	10 901	793	7,8	12 419	1 603	14,8	92 527	6 189	7,2
	2018	31 694	473	1,5	17 416	170	1,0	12 795	273	2,2	8 429	211	2,6	11 295	394	3,6	12 514	95	0,8	94 143	1 616	1,7
% varhaiskasvatusikäisistä	2014	70,6			70,6			70,4			71,9			69,8			65,8			69,9		
	2015	70,9			72,0			71,1			73,5			70,7			68,1			71,0		
	2016	72,7			72,6			71,3			73,6			72,4			67,8			71,9		
	2017	76,9			76,2			76,2			77,6			78,3			80,0			77,3		
	2018	78,2			77,7			77,9			80,3			81,6			84,0			79,4		
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa sekä kotioidon tuella yhteensä	2014	36 352	1 426	4,1	21 290	684	3,3	15 609	104	0,7	9 562	146	1,6	12 968	170	1,3	14 852	-132	-0,9	110 633	2 398	2,2
	2015	36 870	518	1,4	21 194	-96	-0,5	15 606	-3	0,0	9 834	272	2,8	12 820	-148	-1,1	14 783	-69	-0,5	111 107	474	0,4
	2016	37 776	906	2,5	21 197	3	0,0	15 649	43	0,3	9 760	-74	-0,8	13 045	225	1,8	14 048	-735	-5,0	111 475	368	0,3
	2017	39 180	1 404	3,7	21 655	458	2,2	16 213	564	3,6	10 056	296	3,0	13 438	393	3,0	15 497	1 449	10,3	116 039	4 564	4,1
	2018	39 506	326	0,8	21 505	-150	-0,7	16 223	10	0,1	10 127	71	0,7	13 721	283	2,1	15 318	-179	-1,2	116 400	361	0,3
% kaikista 10kk-7-vuotiaista	2014	81,9			81,3			81,7			80,8			81,6			77,5			81,0		
	2015	80,9			80,4			81,1			81,4			80,3			77,7			80,4		
	2016	81,8			80,2			80,9			80,0			81,2			75,5			80,3		
	2017	83,5			81,8			84,4			81,9			83,3			85,4			83,4		
	2018	84,3			81,7			84,7			83,5			85,8			87,4			84,4		

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

² Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämissuodoittain vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.)²

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)	
KUNNALLINEN PÄIVÄKOTI																						
Lapset yhteensä	2014	22 910	1 008	4,6	10 775	420	4,1	9 963	14	0,1	5 254	3	0,1	8 147	472	6,1	7 520	-168	-2,2	64 569	1 749	2,8
	2015	23 373	463	2,0	11 137	362	3,4	9 952	-11	-0,1	5 296	42	0,8	8 205	58	0,7	7 356	-164	-2,2	65 319	750	1,2
	2016	24 379	1 006	4,3	11 775	638	5,7	9 976	24	0,2	5 162	-134	-2,5	8 500	295	3,6	7 137	-219	-3,0	66 929	1 610	2,5
	2017	25 080	701	2,9	12 120	345	2,9	9 909	-67	-0,7	5 246	84	1,6	8 576	76	0,9	7 153	16	0,2	68 084	1 155	1,7
	2018	25 614	534	2,1	12 407	287	2,4	10 148	239	2,4	5 298	52	1,0	8 667	91	1,1	7 674	521	7,3	69 808	1 724	2,5
Kunnallisessa päiväkodissa olevien 10kk-7-vuotiaiden osuus (%) kaikista 10kk-7-vuotiaista	2014	51,6			41,1			52,1			44,4			51,3			39,2			47,3		
	2015	51,3			42,2			51,7			43,9			51,4			38,6			47,2		
	2016	52,8			44,6			51,6			42,3			52,9			38,4			48,2		
	2017	53,5			45,8			51,6			42,7			53,2			39,4			48,9		
	2018	54,7			47,2			53,0			43,7			54,2			43,8			50,6		
Laskennallisten lasten lukumäärä	2014	27 006	1 122	4,3	13 108	458	3,6	11 855	81	0,7	6 368	-23	-0,4	9 844	654	7,1	8 762	-383	-4,2	76 943	1 909	2,5
	2015	27 993	987	3,7	13 615	507	3,9	11 902	47	0,4	6 271	-98	-1,5	9 885	41	0,4	8 604	-158	-1,8	78 270	1 327	1,7
	2016	29 308	1 315	4,7	14 107	492	3,6	11 708	-194	-1,6	6 164	-107	-1,7	10 078	193	2,0	8 826	222	2,6	80 191	1 921	2,5
	2017	30 349	1 041	3,6	14 447	339	2,4	11 682	-27	-0,2	6 321	157	2,5	10 301	223	2,2	8 700	-126	-1,4	81 799	1 608	2,0
	2018	31 435	1 086	3,6	15 036	589	4,1	12 352	670	5,7	6 297	-24	-0,4	10 429	128	1,2	9 404	703	8,1	84 952	3 153	3,9
Kunnallisessa päiväkodissa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	83,5			67,5			85,9			70,7			84,0			68,9			77,8		
	2015	83,2			68,1			84,5			68,6			83,7			66,1			76,9		
	2016	83,4			71,1			84,1			66,4			84,1			66,0			77,5		
	2017	80,3			70,3			79,1			63,8			78,7			57,6			73,6		
	2018	80,8			71,2			79,3			62,9			76,7			61,3			74,2		
0 - 2-vuotiaat	2014	4 408	230	5,5	2 146	18	0,8	1 693	-101	-5,6	968	-20	-2,0	1 734	203	13,3	1 526	-92	-5,7	12 475	238	1,9
	2015	4 529	121	2,7	2 235	89	4,1	1 744	51	3,0	938	-30	-3,1	1 674	-60	-3,5	1 405	-121	-7,9	12 525	50	0,4
	2016	4 732	203	4,5	2 195	-40	-1,8	1 789	45	2,6	973	35	3,7	1 689	15	0,9	1 419	14	1,0	12 797	272	2,2
	2017	4 897	165	3,5	2 138	-57	-2,6	1 708	-81	-4,5	1 005	32	3,3	1 682	-7	-0,4	1 377	-42	-3,0	12 807	10	0,1
	2018	4 888	-9	-0,2	2 256	118	5,5	1 868	160	9,4	933	-72	-7,2	1 699	17	1,0	1 395	18	1,3	13 039	232	1,8
0-2-vuotiaiden osuus (%) kunnallisten päiväkotien lapsista	2014	19,2			19,9			17,0			18,4			21,3			20,3			19,3		
	2015	19,4			20,1			17,5			17,7			20,4			19,1			19,2		
	2016	19,4			18,6			17,9			18,8			19,9			19,9			19,1		
	2017	19,5			17,6			17,2			19,2			19,6			19,3			18,8		
	2018	19,1			18,2			18,4			17,6			19,6			18,2			18,7		
3 - 7-vuotiaat	2014	18 502	778	4,4	8 629	402	4,9	8 270	115	1,4	4 286	23	0,5	6 413	269	4,4	5 994	-76	-1,3	52 094	1 511	3,0
	2015	18 844	342	1,8	8 902	273	3,2	8 208	-62	-0,7	4 358	72	1,7	6 531	118	1,8	5 951	-43	-0,7	52 794	700	1,3
	2016	19 647	803	4,3	9 580	678	7,6	8 187	-21	-0,3	4 189	-169	-3,9	6 811	280	4,3	5 718	-233	-3,9	54 132	1 338	2,5
	2017	20 183	536	2,7	9 982	402	4,2	8 201	14	0,2	4 241	52	1,2	6 894	83	1,2	5 776	58	1,0	55 277	1 145	2,1
	2018	20 726	543	2,7	10 151	169	1,7	8 280	79	1,0	4 365	124	2,9	6 968	74	1,1	6 279	503	8,7	56 769	1 492	2,7
Läsnäolopäivät kunnallisessa päiväkodissa	2014	3 737 967	48 138	1,3	1 798 566	34 272	1,9	1 692 037	8 995	0,5	842 927	-221	0,0	1 329 370	85 438	6,9	1 185 791	-25 621	-2,1	10 586 657	151 000	1,4
	2015	3 960 498	222 531	6,0	1 898 299	99 733	5,5	1 677 165	-14 872	-0,9	856 888	13 961	1,7	1 408 966	79 596	6,0	1 153 719	-32 071	-2,7	10 955 535	368 878	3,5
	2016	4 154 821	194 323	4,9	1 993 463	95 164	5,0	1 681 208	4 043	0,2	851 301	-5 587	-0,7	1 430 670	21 703	1,5	1 133 556	-20 163	-1,7	11 245 019	289 484	2,6
	2017	4 322 352	167 530	4,0	2 101 310	107 847	5,4	1 670 547	-10 661	-0,6	883 087	31 786	3,7	1 198 515	-232 155	-16,2	1 110 251	-23 305	-2,1	11 286 061	41 042	0,4
	2018	4 450 109	127 757	3,0	2 182 736	81 427	3,9	1 740 104	69 557	4,2	1 129 164	246 076	27,9	1 439 569	241 054	20,1	1 182 275	72 024	6,5	12 123 956	837 895	7,4

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

² Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

JATKU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.)²

		HELSINKI			Muutos (lkm) Muutos (%)			ESPOO			Muutos (lkm) Muutos (%)			VANTAA			Muutos (lkm) Muutos (%)			TURKU			Muutos (lkm) Muutos (%)			TAMPERE			Muutos (lkm) Muutos (%)			OULU¹			Muutos (lkm) Muutos (%)			KUUSIKKO			Muutos (lkm) Muutos (%)		
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO																																											
Lapset yhteensä	2014	1 180	-38	-3,1	980	-80	-7,5	492	-58	-10,5	286	-44	-13,3	216	-29	-11,8	453	-96	-17,5	3 607	-345	-8,7																					
	2015	1 137	-43	-3,6	937	-43	-4,4	458	-34	-6,9	240	-46	-16,1	192	-24	-11,1	359	-94	-20,8	3 323	-284	-7,9																					
	2016	1 078	-59	-5,2	800	-137	-14,6	355	-103	-22,5	190	-50	-20,8	97	-95	-49,5	349	-10	-2,8	2 869	-454	-13,7																					
	2017	971	-107	-9,9	732	-68	-8,5	320	-35	-9,9	200	10	5,3	103	6	6,2	242	-107	-30,7	2 568	-301	-10,5																					
	2018	864	-107	-11,0	637	-95	-13,0	306	-14	-4,4	180	-20	-10,0	74	-29	-28,2	217	-25	-10,3	2 278	-290	-11,3																					
Perhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	4,3			6,1			4,2			3,8			2,2			4,1			4,3																							
	2015	4,0			5,7			3,9			3,1			2,0			3,2			3,9																							
	2016	3,7			4,8			3,0			2,4			1,0			3,2			3,3																							
	2017	3,1			4,2			2,6			2,4			0,9			1,9			2,8																							
	2018	2,7			3,7			2,4			2,1			0,7			1,7			2,4																							
Hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa olevat lapset	2014	586	-37	-5,9	249	-17	-6,4	259	-31	-10,7	286	-44	-13,3	159	-24	-13,1	308	-82	-21,0	1 847	-235	-11,3																					
	2015	555	-31	-5,3	227	-22	-8,8	226	-33	-12,7	240	-46	-16,1	133	-26	-16,4	268	-40	-13,0	1 649	-198	-10,7																					
	2016	529	-26	-4,7	171	-56	-24,7	163	-63	-27,9	190	-50	-20,8	89	-44	-33,1	289	21	7,8	1 431	-218	-13,2																					
	2017	467	-62	-11,7	151	-20	-11,7	158	-5	-3,1	200	10	5,3	103	14	15,7	174	-115	-39,8	1 253	-178	-12,4																					
	2018	353	-114	-24,4	108	-43	-28,5	160	2	1,3	180	-20	-10,0	74	-29	-28,2	155	-19	-10,9	1 030	-223	-17,8																					
Hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	2,1			1,6			2,2			3,8			1,6			2,8			2,2																							
	2015	2,0			1,4			1,9			3,1			1,4			2,4			1,9																							
	2016	1,8			1,0			1,4			2,4			0,9			2,7			1,7																							
	2017	1,5			0,9			1,3			2,4			0,9			1,4			1,4																							
	2018	1,1			0,6			1,3			2,1			0,7			1,2			1,1																							
Ryhmäperhepäivähoidossa olevat lapset³	2014	594	-1	-0,2	731	-63	-7,9	233	-27	-10,4	.	.	.	57	-5	-8,1	145	-14	-8,8	1 760	-110	-5,9																					
	2015	582	-12	-2,0	710	-21	-2,9	232	-1	-0,4	.	.	.	59	2	3,5	91	-54	-37,2	1 674	-86	-4,9																					
	2016	549	-33	-5,7	629	-81	-11,4	192	-40	-17,2	.	.	.	8	-51	-86,4	60	-31	-34,1	1 438	-236	-14,1																					
	2017	504	-45	-8,2	581	-48	-7,6	162	-30	-15,6	.	.	.	.	.	.	68	8	13,3	1 315	-123	-8,6																					
	2018	511	7	1,4	529	-52	-9,0	146	-16	-9,9	.	.	.	.	.	.	62	-6	-8,8	1 248	-67	-5,1																					
Ryhmäperhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	2,2			4,6			2,0			0,0			0,6			1,3			2,1																							
	2015	2,1			4,3			2,0			0,0			0,6			0,8			2,0																							
	2016	1,9			3,8			1,6			0,0			0,1			0,6			1,7																							
	2017	1,6			3,4			1,3			0,0			0,0			0,5			1,4																							
	2018	1,6			3,0			1,1			0,0			0,0			0,5			1,3																							

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

² Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

³ Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

JATKU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.)²

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU ⁴		TAMPERE		OULU ¹		KUUSIKKO	
		Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)	Muutos (lk)	Muutos (%)
KUNNALLINEN KERHOTOIMINTA															
Kerhotoiminnassa olevat lapset ²	2013	1 133		291		593		538		540		1 727		4 822	4 821
	2014	1 226	93 8,2	265	-26 -8,9	800	207 34,9	537	-1 -0,2	648	108 20,0	1 781	54 3,1	5 257	435 9,0
	2015	1 300	74 6,0	409	144 54,3	715	-85 -10,6	531	-6 -1,1	636	-12 -1,9	1 768	-13 -0,7	5 359	102 1,9
	2016	1 236	-64 -4,9	577	168 41,1	794	79 11,0	489	-42 -7,9	637	1 0,2	1 828	60 3,4	5 561	202 3,8
	2017	1 176	-60 -4,9	518	-59 -10,2	741	-53 -6,7	133	-356 -72,8	552	-85 -13,3	1 539	-289 -15,8	4 659	-902 -16,2
	2018	901	-275 -23,4	483	-35 -6,8	516	-225 -30,4	128	-5 -3,8	461	-91 -16,5	1 139	-400 -26,0	3 628	-1 031 -22,1
Kerhotoiminnassa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	4,5		1,7		6,9		7,2		6,7		16,3		6,3	
	2015	4,6		2,5		6,1		6,9		6,5		15,9		6,3	
	2016	4,2		3,5		6,7		6,3		6,3		16,9		6,4	
	2017	3,8		3,0		5,9		1,6		5,1		12,4		5,0	
	2018	2,8		2,8		4,0		1,5		4,1		9,1		3,9	
KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ															
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä ²	2014	24 090	970 4,2	11 755	340 3,0	10 455	-44 -0,4	5 525	-56 -1,0	8 363	443 5,6	7 973	-264 -3,2	68 161	1 389 2,1
	2015	24 510	420 1,7	12 074	319 2,7	10 410	-45 -0,4	5 536	11 0,2	8 397	34 0,4	7 715	-258 -3,2	68 642	481 0,7
	2016	25 457	947 3,9	12 575	501 4,1	10 331	-79 -0,8	5 352	-184 -3,3	8 597	200 2,4	7 486	-229 -3,0	69 798	1 156 1,7
	2017	27 227	1 770 7,0	13 370	795 6,3	10 970	639 6,2	5 579	227 4,2	9 231	634 7,4	8 934	1 448 19,3	75 311	5 513 7,9
	2018	27 379	152 0,6	13 527	157 1,2	10 970	0 0,0	5 606	27 0,5	9 202	-29 -0,3	9 030	96 1,1	75 714	403 0,5
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	87,8		73,6		90,1		74,3		86,2		73,0		82,1	
	2015	87,2		73,8		88,4		71,7		85,6		69,3		80,9	
	2016	87,1		76,0		87,1		68,8		85,1		69,2		80,8	
	2017	87,2		77,5		87,6		67,9		84,7		71,9		81,4	
	2018	86,4		77,7		85,7		66,5		81,5		72,2		80,4	

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

² Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

⁴ Vuoden 2017 ja 2018 kerholasten lukumääriin eivät sisälly ohjattuun leikkipuistotoimintaan osallistuneet lapset.

JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.)²

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA ⁵			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
			Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)		Muutos (lk)	Muutos (%)
Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä ⁵	2014	451	-76	-14,4	2 154	-48	-2,2	294	-49	-14,3	23	-19	-45,2	315	-16	-4,8	21	17	425,0	3 258	-191	-5,5
	2015	491	40	8,9	2 092	-62	-2,9	262	-32	-10,9	31	8	34,8	298	-17	-5,4	23	2	9,5	3 197	-61	-1,9
	2016	520	29	5,9	1 698	-394	-18,8	157	-105	-40,1	38	7	22,6	282	-16	-5,4	26	3	13,0	2 721	-476	-14,9
	2017	543	23	4,4	1 341	-357	-21,0	54	-103	-65,6	28	-10	-26,3	248	-34	-12,1	28	2	7,7	2 242	-479	-17,6
	2018	649	106	19,5	1 236	-105	-7,8	35	-19	-35,1	31	3	10,7	334	86	34,7	40	12	42,9	2 325	83	3,7
Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	1,6			13,5			2,5			0,3			3,2			0,2			3,9		
	2015	1,7			12,8			2,2			0,4			3,0			0,2			3,8		
	2016	1,8			10,3			1,3			0,5			2,8			0,2			3,2		
	2017	1,7			7,8			0,4			0,3			2,3			0,2			2,4		
	2018	2,0			7,1			0,3			0,4			3,0			0,3			2,5		
Yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2014	2 886	220	8,3	2 059	113	5,8	627	-107	-14,6	508	-18	-3,4	745	-28	-3,6	311	-23	-6,9	7 136	157	2,2
	2015	3 093	207	7,2	2 191	132	6,4	606	-21	-3,3	442	-66	-13,0	781	36	4,8	284	-27	-8,7	7 397	261	3,7
	2016	3 246	153	4,9	2 283	92	4,2	429	-177	-29,2	395	-47	-10,6	666	-115	-14,7	253	-31	-10,9	7 272	-125	-1,7
	2017	3 451	205	6,3	2 535	252	11,0	403	-26	-6,1	341	-54	-13,7	675	9	1,4	191	-62	-24,5	7 596	324	4,5
	2018	3 666	215	6,2	2 653	118	4,7	373	-30	-7,4	315	-26	-7,6	607	-68	-10,1	134	-57	-29,8	7 748	152	2,0
Yksityisen hoidon tuella tuetussa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	10,5			12,9			5,4			6,8			7,7			2,8			8,6		
	2015	11,0			13,4			5,1			5,7			8,0			2,6			8,7		
	2016	11,1			13,8			3,6			5,1			6,6			2,3			8,4		
	2017	11,1			14,7			3,2			4,1			6,2			1,5			8,2		
	2018	11,6			15,2			2,9			3,7			5,4			1,1			8,2		
Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2014	.			.			.	.	.	1 361	223	19,6	276	120	76,9	2 612	332	14,6	4 249	675	18,9
	2015	.			.			499	.	.	1 711	350	25,7	329	53	19,2	3 115	503	19,3	5 654	1 405	33,1
	2016	.			.			939	440	88,2	1 994	283	16,5	563	234	71,1	3 072	-43	-1,4	6 568	914	16,2
	2017	.			.			1 095	156	16,6	2 270	276	13,8	747	184	32,7	3 266	194	6,3	7 378	810	12,3
	2018	.			.			1 417	322	29,4	2 477	207	9,1	1 152	405	54,2	3 310	44	1,3	8 356	978	13,3
Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	.			.			.			18,3			.			23,9			5,1		
	2015	.			.			.			22,2			3,4			28,0			6,7		
	2016	.			.			7,9			25,6			5,6			28,4			7,6		
	2017	.			.			8,7			27,6			6,9			26,3			8,0		
	2018	.			.			11,1			29,4			10,2			26,5			8,9		
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ JA TUKEA VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ																						
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä ²	2014	27 427	1 114	4,2	15 968	405	2,6	11 602	26	0,2	7 432	145	2,0	9 699	519	5,7	10 917	62	0,6	83 045	2 271	2,8
	2015	28 094	667	2,4	16 357	389	2,4	11 777	175	1,5	7 720	288	3,9	9 805	106	1,1	11 137	220	2,0	84 890	1 845	2,2
	2016	29 223	1 129	4,0	16 556	199	1,2	11 856	79	0,7	7 779	59	0,8	10 108	303	3,1	10 816	-321	-2,9	86 338	1 448	1,7
	2017	31 221	1 998	6,8	17 246	690	4,2	12 522	666	5,6	8 218	439	5,6	10 901	793	7,8	12 419	1 603	14,8	92 527	6 189	7,2
	2018	31 694	473	1,5	17 416	170	1,0	12 795	273	2,2	8 429	211	2,6	11 295	394	3,6	12 514	95	0,8	94 143	1 616	1,7

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

² Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

⁵ Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016.

1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.)²

Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset (Vantaa ja Oulu vuosina 2016- 2018) on sijoitettu koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle. Osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset luetaan kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja 4 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevat 20-tuntiset lapset luetaan osapäiväisiin lapsiin.

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)	
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ KOKOPÄIVÄINEN JA OSAPÄIVÄINEN VARHAISKASVATUS																						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus	2014	23 393	698	3,1	12 911	197	1,5	10 263	31	0,3	6 478	163	2,6	8 455	484	6,1	9 763	32	0,3	71 263	1 605	2,3
	2015	23 787	394	1,7	13 195	284	2,2	10 470	207	2,0	6 854	376	5,8	8 552	97	1,1	9 977	214	2,2	72 835	1 572	2,2
	2016	24 514	727	3,1	13 364	169	1,3	9 707	-763	-7,3	6 949	95	1,4	8 738	186	2,2	9 254	-723	-7,2	72 526	-309	-0,4
	2017	25 147	633	2,6	13 596	232	1,7	9 731	24	0,2	7 224	275	4,0	9 136	398	4,6	8 803	-451	-4,9	73 637	1 111	1,5
	2018	25 699	552	2,2	13 754	158	1,2	10 733	1 002	10,3	7 557	333	4,6	9 694	558	6,1	9 862	1 059	12,0	77 299	3 662	5,0
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	95,3			92,8			93,5			93,8			94,4			92,1			93,9		
	2015	95,1			93,1			93,7			94,2			94,8			91,9			94,0		
	2016	94,4			93,6			84,9			94,1			92,5			87,4			91,7		
	2017	94,6			92,4			85,5			93,3			89,3			82,4			90,5		
	2018	91,7			93,2			86,4			93,2			90,7			79,7			89,5		
Osapäiväinen varhaiskasvatus	2014	1 148	196	20,6	998	95	10,5	712	102	16,7	431	-15	-3,4	499	63	14,4	843	53	6,7	4 631	494	11,9
	2015	1 214	66	5,7	971	-27	-2,7	701	-11	-1,5	424	-7	-1,6	472	-27	-5,4	876	33	3,9	4 658	27	0,6
	2016	1 463	249	20,5	909	-62	-6,4	1 720	1 019	145,4	435	11	2,6	704	232	49,2	1 330	454	51,8	6 561	1 903	40,9
	2017	1 447	-16	-1,1	597	-312	-34,3	1 647	-73	-4,2	520	85	19,5	538	-166	-23,6	1 886	556	41,8	6 635	74	1,1
	2018	1 428	-19	-1,3	526	-71	-11,9	1 173	-474	-28,8	426	-94	-18,1	533	-5	-0,9	1 379	-507	-26,9	5 465	-1 170	-17,6
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	4,7			7,2			6,5			6,2			5,6			7,9			6,1		
	2015	4,9			6,9			6,3			5,8			5,2			8,1			6,0		
	2016	5,6			6,4			15,1			5,9			7,5			12,6			8,3		
	2017	5,4			4,1			14,5			6,7			5,3			17,6			8,2		
	2018	5,1			3,6			9,4			5,3			5,0			11,1			6,3		
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ ILTA-, LAUANTAI- JA YMPÄRIVUOROKAUTINEN VARHAISKASVATUS																						
Lapset ilta-, lauantai- ja ympärivuorokautisessa varhaiskasvatuksessa yhteensä	2014	615	-13	-2,1	383	35	10,1	476	9	1,9	333	-41	-11,0	329	37	12,7	411	-46	-10,1	2 547	-19	-0,7
	2015	592	-23	-3,7	315	-68	-17,8	471	-5	-1,1	337	4	1,2	321	-8	-2,4	470	59	14,4	2 506	-41	-1,6
	2016	630	38	6,4	344	29	9,2	483	12	2,5	406	69	20,5	328	7	2,2	492	22	4,7	2 683	177	7,1
	2017	644	14	2,2	361	17	4,9	450	-33	-6,8	551	145	35,7	330	2	0,6	471	-21	-4,3	2 807	124	4,6
	2018	624	-20	-3,1	347	-14	-3,9	432	-18	-4,0	579	28	5,1	305	-25	-7,6	631	160	34,0	2 918	111	4,0
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	2,5			2,8			4,3			4,8			3,7			3,9			3,4		
	2015	2,4			2,2			4,2			4,6			3,6			4,3			3,2		
	2016	2,4			2,4			4,2			5,5			3,5			4,6			3,4		
	2017	2,4			2,5			4,0			7,1			3,2			4,4			3,5		
	2018	2,2			2,4			3,5			7,1			2,9			5,1			3,4		

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

² Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

JATKUU: 1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.)²

		HELSINKI			Muutos (lkm) Muutos (%)			ESPOO			Muutos (lkm) Muutos (%)			VANTAA			Muutos (lkm) Muutos (%)			TURKU			Muutos (lkm) Muutos (%)			TAMPERE			Muutos (lkm) Muutos (%)			OULU ¹			Muutos (lkm) Muutos (%)			KUUSIKKO			Muutos (lkm) Muutos (%)		
TUKEA TARVITSEVAT LAPSET KUNNALLISESSA JA KUNNAN JÄRJESTÄMÄSSÄ VARHAISKASVATUKSESSA																																											
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2014	1 227	27	2,3	936	52	5,9	885	171	23,9	559	-8	-1,4	586	33	6,0	469	-125	-21,0	4 662	150	3,3																					
	2015	1 652	425	34,6	1 006	70	7,5	893	8	0,9	421	-138	-24,7	595	9	1,5	587	118	25,2	5 154	492	10,6																					
	2016	1 920	268	16,2	997	-9	-0,9	964	71	8,0	438	17	4,0	585	-10	-1,7	630	43	7,3	5 534	380	7,4																					
	2017	2 108	188	9,8	966	-31	-3,1	1 059	95	9,9	480	42	9,6	639	54	9,2	656	26	4,1	5 908	374	6,8																					
	2018	2 619	511	24,2	1 161	195	20,2	1 140	81	7,6	415	-65	-13,5	644	5	0,8	801	145	22,1	6 780	872	14,8																					
Osuus (%) kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	5,1			8,0			8,5			10,1			7,0			5,9			6,8																							
	2015	6,7			8,3			8,6			7,6			7,1			7,6			7,5																							
	2016	7,5			7,9			9,3			8,2			6,8			8,4			7,9																							
	2017	7,7			7,2			9,7			8,6			6,9			7,3			7,8																							
	2018	9,6			8,6			10,4			7,4			7,0			8,9			9,0																							
Kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2014	1 237	24	2,0	963	31	3,3	887	170	23,7	577	5	0,9	599	32	5,6	469	-125	-21,0	4 732	137	3,0																					
	2015	1 663	426	34,4	1 043	80	8,3	897	10	1,1	427	-150	-26,0	595	-4	-0,7	611	142	30,3	5 236	504	10,7																					
	2016	1 920	257	15,5	1 029	-14	-1,3	964	67	7,5	459	32	7,5	594	-1	-0,2	661	50	8,2	5 627	391	7,5																					
	2017	2 108	188	9,8	994	-35	-3,4	1 059	95	9,9	503	44	9,6	644	50	8,4	701	40	6,1	6 009	382	6,8																					
	2018	2 619	511	24,2	1 197	203	20,4	1 140	81	7,6	425	-78	-15,5	660	16	2,5	886	185	26,4	6 927	918	15,3																					
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2014	5,0			6,9			8,1			8,4			6,7			4,4			6,2																							
	2015	6,7			7,4			8,0			5,9			6,6			5,6			6,8																							
	2016	7,4			7,2			8,4			6,2			6,3			6,2			7,1																							
	2017	7,9			6,8			9,3			6,5			6,3			6,6			7,4																							
	2018	9,3			8,1			9,2			5,2			6,2			7,2			8,0																							

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

² Kerholapset mukana vuodesta 2017 alkaen.

1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
10kk - 6-vuotiaat	2014	8 925	312	3,6	5 322	279	5,5	4 007	78	2,0	2 130	1	0,0	3 269	-349	-9,6	3 935	-194	-4,7	27 588	127	0,5
	2015	8 776	-149	-1,7	4 837	-485	-9,1	3 829	-178	-4,4	2 114	-16	-0,8	3 015	-254	-7,8	3 646	-289	-7,3	26 217	-1 371	-5,0
	2016	8 553	-223	-2,5	4 641	-196	-4,1	3 793	-36	-0,9	1 981	-133	-6,3	2 937	-78	-2,6	3 232	-414	-11,4	25 137	-1 080	-4,1
	2017	7 959	-594	-6,9	4 409	-232	-5,0	3 691	-102	-2,7	1 838	-143	-7,2	2 537	-400	-13,6	3 078	-154	-4,8	23 512	-1 625	-6,5
	2018	7 812	-147	-1,8	4 089	-320	-7,3	3 411	-280	-7,6	1 698	-140	-7,6	2 426	-111	-4,4	2 804	-274	-8,9	22 240	-1 272	-5,4
Osuus (%) kaikista 10kk - 6-vuotiaista	2014	23,0			23,5			24,3			20,6			23,5			23,7			23,2		
	2015	22,2			21,3			23,1			20,1			21,7			22,3			21,9		
	2016	21,3			20,4			22,8			18,7			21,0			20,3			20,9		
	2017	19,6			19,5			22,4			17,3			18,2			19,8			19,6		
	2018	19,3			18,2			20,8			16,2			17,5			18,8			18,7		
10kk - 1-vuotiaat	2014	5 590	223	4,2	2 930	8	0,3	2 225	8	0,4	1 278	53	4,3	1 844	-175	-8,7	2 007	-99	-4,7	15 874	18	0,1
	2015	5 569	-21	-0,4	2 791	-139	-4,7	2 203	-22	-1,0	1 280	2	0,2	1 705	-139	-7,5	1 859	-148	-7,4	15 407	-467	-2,9
	2016	5 518	-51	-0,9	2 684	-107	-3,8	2 147	-56	-2,5	1 182	-98	-7,7	1 713	8	0,5	1 648	-211	-11,4	14 892	-515	-3,3
	2017	5 228	-290	-5,3	2 684	0	0,0	2 098	-49	-2,3	1 125	-57	-4,8	1 517	-196	-11,4	1 480	-168	-10,2	14 132	-760	-5,1
	2018	5 250	22	0,4	2 518	-166	-6,2	2 153	55	2,6	1 083	-42	-3,7	1 519	2	0,1	1 439	-41	-2,8	13 962	-170	-1,2
Osuus (%) kaikista 10kk - 1-vuotiaista	2014	71,3			68,7			72,2			61,9			66,0			64,6			68,5		
	2015	70,8			67,5			70,4			58,4			62,3			61,6			66,8		
	2016	70,2			67,5			70,7			54,7			63,2			58,3			66,0		
	2017	67,1			67,7			69,4			55,5			58,3			55,2			64,0		
	2018	70,0			66,1			70,8			55,7			60,6			57,7			65,6		
2-vuotiaat	2014	2 012	8	0,4	1 179	156	15,2	874	34	4,0	459	-14	-3,0	699	-70	-9,1	826	-41	-4,7	6 049	73	1,2
	2015	1 980	-32	-1,6	1 038	-141	-12,0	814	-60	-6,9	478	19	4,1	632	-67	-9,6	766	-60	-7,3	5 708	-341	-5,6
	2016	1 915	-65	-3,3	995	-43	-4,1	831	17	2,1	464	-14	-2,9	611	-21	-3,3	679	-87	-11,4	5 495	-213	-3,7
	2017	1 773	-142	-7,4	940	-55	-5,5	791	-40	-4,8	420	-44	-9,5	553	-58	-9,5	605	-74	-10,9	5 082	-413	-7,5
	2018	1 696	-77	-4,3	880	-60	-6,4	691	-100	-12,6	379	-41	-9,8	494	-59	-10,7	533	-72	-11,9	4 673	-409	-8,0
Osuus (%) kaikista 2-vuotiaista	2014	31,0			32,0			33,5			27,6			31,4			29,9			31,1		
	2015	29,7			28,1			30,0			28,4			26,4			29,2			28,9		
	2016	28,8			27,0			30,2			27,6			26,9			26,5			28,1		
	2017	26,4			27,1			30,3			23,6			24,4			25,1			26,4		
	2018	25,7			25,0			26,4			21,4			21,9			23,1			24,5		

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

JATKUU: 1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2014–2018 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)			Muutos (lkm) Muutos (%)		
10kk - 2-vuotiaat	2014	7 602	231	3,1	4 109	164	4,2	3 099	42	1,4	1 737	39	2,3	2 543	-245	-8,8	2 833	-140	-4,7	21 923	91	0,4
	2015	7 549	-53	-0,7	3 829	-280	-6,8	3 017	-82	-2,6	1 758	21	1,2	2 337	-206	-8,1	2 625	-208	-7,3	21 115	-808	-3,7
	2016	7 433	-116	-1,5	3 679	-150	-3,9	2 978	-39	-1,3	1 646	-112	-6,4	2 324	-13	-0,6	2 327	-298	-11,4	20 387	-728	-3,4
	2017	7 001	-432	-5,8	3 624	-55	-1,5	2 889	-89	-3,0	1 545	-101	-6,1	2 070	-254	-10,9	2 085	-242	-10,4	19 214	-1 173	-5,8
	2018	6 946	-55	-0,8	3 398	-226	-6,2	2 844	-45	-1,6	1 462	-83	-5,4	2 013	-57	-2,8	1 972	-113	-5,4	18 635	-579	-3,0
Osuus (%) kaikista 10kk - 2-vuotiaista	2014	53,0			51,6			54,5			45,8			48,6			48,2			51,1		
	2015	51,9			48,9			51,6			45,0			46,5			46,5			49,4		
	2016	51,2			48,0			51,4			41,4			46,4			43,2			48,2		
	2017	48,3			48,7			51,3			39,9			42,4			40,9			46,4		
	2018	49,2			46,4			50,2			40,1			42,5			41,1			46,3		
3 - 6-vuotiaat	2014	1 323	81	6,5	1 213	115	10,5	908	36	4,1	393	-38	-8,8	726	-104	-12,5	1 102	-54	-4,7	5 665	36	0,6
	2015	1 227	-96	-7,3	1 008	-205	-16,9	812	-96	-10,6	356	-37	-9,4	678	-48	-6,6	1 021	-81	-7,4	5 102	-563	-9,9
	2016	1 120	-107	-8,7	962	-46	-4,6	815	3	0,4	335	-21	-5,9	613	-65	-9,6	905	-116	-11,4	4 750	-352	-6,9
	2017	958	-162	-14,5	785	-177	-18,4	802	-13	-1,6	293	-42	-12,5	467	-146	-23,8	993	88	9,7	4 298	-452	-9,5
	2018	866	-92	-9,6	691	-94	-12,0	567	-235	-29,3	236	-57	-19,5	413	-54	-11,6	832	-161	-16,2	3 605	-693	-16,1
Osuus (%) kaikista 3 - 6-vuotiaista	2014	5,4			8,3			8,4			6,0			8,4			10,3			7,5		
	2015	4,9			6,8			7,6			5,4			7,7			9,5			6,6		
	2016	4,4			6,4			7,5			5,1			6,8			8,6			6,1		
	2017	3,7			5,2			7,4			4,4			5,2			9,5			5,5		
	2018	3,3			4,6			5,3			3,4			4,5			8,2			4,6		
3 - 6-vuotiaiden osuus (%) kaikista kotihoidon tukea saaneista lapsista	2014	14,8			22,8			22,7			18,5			22,2			28,0			20,5		
	2015	14,0			20,8			21,2			16,8			22,5			28,0			19,5		
	2016	13,1			20,7			21,5			16,9			20,9			28,0			18,9		
	2017	12,0			17,8			21,7			15,9			18,4			32,3			18,3		
	2018	11,1			16,9			16,6			13,9			17,0			29,7			16,2		

¹ Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

2A/1 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannukset vuonna 2018

KOKONAISKUSTANNUKSET (€) VUONNA 2018	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU ²	TAMPERE ²	OULU	KUUSIKKO
Kustannukset yhteensä ilman vyörytyksiä	400 382 388	225 494 883	157 098 252	102 082 357	123 817 090	130 396 010	1 139 270 980
Tulot asiakasmaksuista yhteensä	37 963 912	23 046 975	14 954 015	5 701 841	11 394 798	8 775 956	101 837 497
KUNNAN ITSETUOTTAMA VARHAISKASVATUS							
KUNNAN ITSE TUOTTAMA VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ	317 591 886	167 424 769	125 413 152	68 555 614	96 278 254	92 288 290	867 551 965
KUNNALLISET PÄIVÄKODIT							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	304 780 429	156 962 608	121 318 248	66 345 410	95 465 857	88 934 833	833 807 385
Henkilöstökustannukset	205 201 074	98 263 899	80 483 527	48 844 819	61 356 271	58 286 308	552 435 897
Tilakustannukset	52 978 417	30 174 071	22 744 912	10 076 090	14 838 743	15 334 979	146 147 211
Tukipalveluiden kustannukset	37 546 691	21 263 391	14 648 680	5 034 055	14 184 299	9 995 583	102 672 699
Muut kustannukset	4 592 805	2 830 853	2 161 290	966 815	2 184 100	2 324 932	15 060 795
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot ¹	4 461 442	4 430 394	1 279 839	1 423 632	2 902 444	2 993 031	17 490 782
<i>Tulot asiakasmaksuista</i>	35 872 388	20 529 158	13 825 534	5 429 554	10 823 705	8 441 510	94 921 850
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	12 811 457	10 462 161	4 094 904	2 210 203	812 397	3 353 457	33 744 580
Henkilöstökustannukset	10 410 197	8 094 854	3 306 459	1 943 751	712 768	2 806 538	27 274 567
Tilakustannukset	1 063 777	931 628	273 191	48 054	0	25 196	2 341 847
Tukipalveluiden kustannukset	791 662	737 343	265 548	327	0	76 658	1 871 538
Muut kustannukset	355 179	301 787	151 250	161 975	74 062	316 669	1 360 923
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot ¹	190 641	396 549	98 456	56 097	25 567	128 396	895 706
<i>Tulot asiakasmaksuista</i>	1 532 789	1 277 820	540 845	263 914	143 952	259 926	4 019 246
HOITAJAN KOTONA TAPAHTUVA PERHEPÄIVÄHOITO							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	6 020 757	1 602 035	1 882 260	2 210 203	812 397	2 614 203	15 141 856
Henkilöstökustannukset	5 516 964	1 314 314	1 683 213	1 943 751	712 768	2 217 003	13 388 014
Tilakustannukset	81 394	1 758	0	48 054	0	0	131 206
Tukipalveluiden kustannukset	46 999	480	0	327	0	2 642	50 449
Muut kustannukset	279 935	160 796	132 604	161 975	74 062	294 769	1 104 140
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot ¹	95 465	124 686	66 443	56 097	25 567	99 789	468 047
<i>Tulot asiakasmaksuista</i>	583 574	293 995	327 641	263 914	143 952	202 015	1 815 090
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO²							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	6 790 700	8 860 126	2 212 644	0	0	739 254	18 602 724
Henkilöstökustannukset	4 893 232	6 780 539	1 623 246	0	0	589 535	13 886 553
Tilakustannukset	982 384	929 870	273 191	0	0	25 196	2 210 641
Tukipalveluiden kustannukset	744 663	736 862	265 548	0	0	74 015	1 821 089
Muut kustannukset	75 244	140 991	18 647	0	0	21 900	256 782
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot ¹	95 177	271 862	32 013	0	0	28 607	427 659
<i>Tulot asiakasmaksuista</i>	949 215	983 825	213 204	0	0	57 912	2 204 156
OSTOPALVELUNA HANKITTU VARHAISKASVATUS							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	8 278 127	14 575 315	1 796 014	545 562	3 612 540	473 254	29 280 812
<i>Tulot asiakasmaksuista</i>	558 734	1 239 997	587 636	8 372	427 141	74 520	2 896 400
PALVELUSETELIILLÄ JÄRJESTETTY VARHAISKASVATUS							
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus yhteensä	0	0	9 493 597	22 681 631	9 271 821	25 323 247	66 770 295
YKSITYISEN HOIDON TUKI							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	25 039 950	20 905 686	2 508 579	2 146 973	3 684 288	807 001	55 092 476
LASTEN KOTIHOIDON TUKI							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	49 472 425	22 589 113	17 886 910	8 152 578	10 970 188	11 504 218	120 575 432

¹ Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

² Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

2A/2 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten osuudet kokonaiskustannuksista vuonna 2018

KOKONAISKUSTANNUKSET VUONNA 2018	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta kunnalliset päiväkodit	76,1	69,6	77,2	65,0	77,1	68,2	73,2
josta kunnallinen perhepäivähoito	3,2	4,6	2,6	2,2	0,7	2,6	3,0
josta palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus	0,0	0,0	6,0	22,2	7,5	19,4	5,9
josta ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	2,1	6,5	1,1	0,5	2,9	0,4	2,6
josta yksityisen hoidon tuki	6,3	9,3	1,6	2,1	3,0	0,6	4,8
josta kotihoidon tuki	12,4	10,0	11,4	8,0	8,9	8,8	10,6
TULOT ASIAKASMAKSUISTA YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta kunnalliset päiväkodit	94,5	89,1	92,5	95,2	95,0	96,2	93,2
josta kunnallinen perhepäivähoito	4,0	5,5	3,6	4,6	1,3	3,0	3,9
josta ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	1,5	5,4	3,9	0,1	3,7	0,8	2,8
KUNNAN ITSE TUOTTAMA VARHAISKASVATUS							
KUNNALLISET PÄIVÄKODIT YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	67,3	62,6	66,3	73,6	64,3	65,5	66,3
josta tilakustannukset	17,4	19,2	18,7	15,2	15,5	17,2	17,5
josta tukipalveluiden kustannukset	12,3	13,5	12,1	7,6	14,9	11,2	12,3
josta muut kustannukset	1,5	1,8	1,8	1,5	2,3	2,6	1,8
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,5	2,8	1,1	2,1	3,0	3,4	2,1
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	11,8	13,1	11,4	8,2	11,3	9,5	11,4
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	81,3	77,4	80,7	87,9	87,7	83,7	80,8
josta tilakustannukset	8,3	8,9	6,7	2,2	0,0	0,8	6,9
josta tukipalveluiden kustannukset	6,2	7,0	6,5	0,0	0,0	2,3	5,5
josta muut kustannukset	2,8	2,9	3,7	7,3	9,1	9,4	4,0
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,5	3,8	2,4	2,5	3,1	3,8	2,7
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	12,0	12,2	13,2	11,9	17,7	7,8	11,9
HOITAJAN KOTONA TAPAHTUVA PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	91,6	82,0	89,4	87,9	87,7	84,8	88,4
josta tilakustannukset	1,4	0,1	0,0	2,2	0,0	0,0	0,9
josta tukipalveluiden kustannukset	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3
josta muut kustannukset	4,6	10,0	7,0	7,3	9,1	11,3	7,3
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,6	7,8	3,5	2,5	3,1	3,8	3,1
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	9,7	18,4	17,4	11,9	17,7	7,7	12,0
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	72,1	76,5	73,4	0,0	0,0	79,7	74,6
josta tilakustannukset	14,5	10,5	12,3	0,0	0,0	3,4	11,9
josta tukipalveluiden kustannukset	11,0	8,3	12,0	0,0	0,0	10,0	9,8
josta muut kustannukset	1,1	1,6	0,8	0,0	0,0	3,0	1,4
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,4	3,1	1,4	0,0	0,0	3,9	2,3
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	14,0	11,1	9,6	0,0	0,0	7,8	11,8
OSTOPALVELUNA HANKITTU VARHAISKASVATUS							
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	6,7	8,5	32,7	1,5	11,8	15,7	9,9

2B Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten tarkastelua vuosina 2018 ja 2017. Vuoden 2017 kustannukset on deflatoitu.¹

	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
	2017 ¹	2018	Muutos %	2017 ¹	2018	Muutos %	2017 ¹	2018	Muutos %	2017 ¹	2018	Muutos %	2017 ¹	2018	Muutos %	2017 ¹	2018	Muutos %	2017 ¹	2018	Muutos %
Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus yhteensä	338 327 609	350 909 963	3,7	197 750 263	202 905 770	2,6	130 223 977	139 211 342	6,9	90 788 283	93 929 779	3,5	110 223 101	112 846 902	2,4	114 929 828	118 891 792	3,4	982 243 060	1 018 695 548	3,7
Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yhteensä	314 608 775	325 870 013	3,6	178 485 494	182 000 084	2,0	127 511 272	136 702 763	7,2	88 350 997	91 782 806	3,9	106 374 986	109 162 614	2,6	113 808 750	118 084 791	3,8	929 140 274	963 603 072	3,7
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä	306 935 850	317 591 886	3,5	162 000 381	167 424 769	3,3	117 511 633	125 413 152	6,7	68 071 544	68 555 614	0,7	97 715 933	96 278 254	-1,5	90 025 908	92 288 290	2,5	842 261 249	867 551 965	3,0
Kunnallinen päiväkot ²	293 558 133	304 780 429	3,8	150 543 196	156 962 608	4,3	113 182 735	121 318 248	7,2	65 666 790	66 345 410	1,0	96 745 475	95 465 857	-1,3	85 980 175	88 934 833	3,4	805 676 505	833 807 385	3,5
Kunnallinen perhepäivähoito ²	13 377 717	12 811 457	-4,2	11 457 185	10 462 161	-8,7	4 328 897	4 094 904	-5,4	2 404 754	2 210 203	-8,1	970 457	812 397	-16,3	4 045 733	3 353 457	-17,1	36 584 744	33 744 580	-7,8
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	7 672 925	8 278 127	7,9	16 485 112	14 575 315	-11,6	1 614 571	1 796 014	11,2	488 644	545 562	11,6	3 232 080	3 612 540	11,8	442 377	473 254	7,0	29 935 709	29 280 812	-2,2
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus ³	0	0	0,0	0	0	0,0	8 385 068	9 493 597	13,2	19 790 810	22 681 631	14,6	5 426 974	9 271 821	70,8	23 340 465	25 323 247	8,5	56 943 316	66 770 295	17,3
Kunnan tukema varhaiskasvatus	23 718 834	25 039 950	5,6	19 264 769	20 905 686	8,5	2 712 705	2 508 579	-7,5	2 437 286	2 146 973	-11,9	3 848 115	3 684 288	-4,3	1 121 078	807 001	-28,0	53 102 786	55 092 476	3,7
Yksityisen hoidon tuki	23 718 834	25 039 950	5,6	19 264 769	20 905 686	8,5	2 712 705	2 508 579	-7,5	2 437 286	2 146 973	-11,9	3 848 115	3 684 288	-4,3	1 121 078	807 001	-28,0	53 102 786	55 092 476	3,7
Kotihoidon tuki	53 051 737	49 472 425	-6,7	24 821 517	22 589 113	-9,0	19 105 724	17 886 910	-6,4	8 815 641	8 152 578	-7,5	10 746 101	10 970 188	2,1	12 515 706	11 504 218	-8,1	129 056 427	120 575 432	-6,6
Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus sekä kotihoidon tuki	391 379 346	400 382 388	2,3	222 571 780	225 494 883	1,3	149 329 701	157 098 252	5,2	99 603 924	102 082 357	2,5	120 969 201	123 817 090	2,4	127 445 534	130 396 010	2,3	1 111 299 487	1 139 270 980	2,5
Muu varhaiskasvatustoiminta	11 996 801	11 719 893	-2,3	4 207 546	4 411 889	4,9	3 483 608	3 262 770	-6,3	1 327 105	1 186 779	-10,6	1 542 775	1 463 108	-5,2	3 293 329	2 794 787	-15,1	25 851 163	24 839 224	-3,9
Avustukset	69 387	65 300	-5,9	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	69 387	65 300	-5,9
Starttirahat	162 973	132 875	-18,5	1 667 180	150 000	-91,0	218 677	373 000	70,6	101 225	0	-100,0	15 690	5 000	-68,1	0	0	0,0	2 165 745	660 875	-69,5

¹ Vuoden 2017 kustannukset on muutettu vuoden 2018 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle kertomella (1,0123). (Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2019)

² Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

³ Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2014–2018

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset yhteensä ¹ (ilman muuta varhaiskasvatustoimintaa)	2014	362 365 170	3,5	213 230 049	2,0	142 599 053	0,0	93 765 020	3,4	111 464 213	-1,3	125 749 220	0,6	1 049 172 724	1,8
	2015	373 165 464	3,0	217 162 603	1,8	147 704 225	3,6	95 200 883	1,5	111 042 936	-0,4	127 673 385	1,5	1 071 949 496	2,2
	2016	387 845 166	3,9	218 931 859	0,8	148 211 796	0,3	98 885 435	3,9	117 696 267	6,0	127 093 336	-0,5	1 098 663 859	2,5
	2017	386 641 980	-0,3	219 877 708	0,4	147 522 172	-0,5	98 398 290	-0,5	119 504 956	1,5	125 902 897	-0,9	1 097 848 003	-0,1
	2018	400 382 388	3,6	225 494 883	2,6	157 098 252	6,5	102 082 357	3,7	123 817 090	3,6	130 396 010	3,6	1 139 270 980	3,8
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä ¹	2014	283 263 716	3,3	150 275 072	0,9	116 562 319	0,7	70 027 544	0,8	89 076 448	0,8	91 444 129	-2,5	800 649 227	1,3
	2015	291 771 697	3,0	154 640 633	2,9	117 060 549	0,4	69 325 224	-1,0	90 576 433	1,7	90 201 733	-1,4	813 576 268	1,6
	2016	304 833 059	4,5	158 234 361	2,3	116 850 753	-0,2	69 660 818	0,5	97 135 398	7,2	89 377 198	-0,9	836 091 587	2,8
	2017	303 220 612	-0,5	160 039 483	1,1	116 089 239	-0,7	67 247 587	-3,5	96 533 151	-0,6	88 936 209	-0,5	832 066 280	-0,5
	2018	317 591 886	4,7	167 424 769	4,6	125 413 152	8,0	68 555 614	1,9	96 278 254	-0,3	92 288 290	3,8	867 551 965	4,3
Kunnallinen päiväkot ¹	2014	267 166 460	3,8	135 307 549	1,2	110 367 547	1,0	66 431 261	1,8	86 783 309	1,2	85 373 592	-0,3	751 429 718	2,0
	2015	276 191 934	3,4	140 588 574	3,9	111 427 373	1,0	66 259 390	-0,3	88 597 435	2,1	84 895 840	-0,6	767 960 546	2,2
	2016	289 660 520	4,9	145 335 158	3,4	112 002 855	0,5	67 033 145	1,2	95 665 243	8,0	84 497 393	-0,5	794 194 314	3,4
	2017	290 004 822	0,1	148 720 979	2,3	111 812 739	-0,2	64 871 941	-3,2	95 574 441	-0,1	84 939 447	0,5	795 924 368	0,2
	2018	304 780 429	5,1	156 962 608	5,5	121 318 248	8,5	66 345 410	2,3	95 465 857	-0,1	88 934 833	4,7	833 807 385	4,8
Kunnallinen perhepäivähoito ¹	2014	16 097 255	-5,0	14 967 523	-2,1	6 194 772	-5,3	3 596 283	-15,2	2 293 139	-9,7	6 070 536	-25,8	49 219 509	-8,4
	2015	15 579 762	-3,2	14 052 059	-6,1	5 633 176	-9,1	3 065 833	-14,7	1 978 999	-13,7	5 305 893	-12,6	45 615 722	-7,3
	2016	15 172 539	-2,6	12 899 203	-8,2	4 847 898	-13,9	2 627 673	-14,3	1 470 155	-25,7	4 879 805	-8,0	41 897 273	-8,2
	2017	13 215 790	-12,9	11 318 504	-12,3	4 276 499	-11,8	2 375 646	-9,6	958 711	-34,8	3 996 762	-18,1	36 141 912	-13,7
	2018	12 811 457	-3,1	10 462 161	-7,6	4 094 904	-4,2	2 210 203	-7,0	812 397	-15,3	3 353 457	-16,1	33 744 580	-6,6
Hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito	2014	8 427 506	-4,7	3 059 635	-9,7	3 098 261	-6,2	3 596 283	-15,2	1 720 443	-12,2	4 551 365	-20,8	24 453 492	-11,0
	2015	7 895 632	-6,3	2 855 089	-6,7	2 648 894	-14,5	3 065 833	-14,7	1 399 741	-18,6	3 991 967	-12,3	21 857 156	-10,6
	2016	7 790 287	-1,3	2 466 641	-13,6	2 110 540	-20,3	2 627 673	-14,3	1 112 891	-20,5	3 883 339	-2,7	19 991 371	-8,5
	2017	6 608 105	-15,2	2 021 348	-18,1	1 886 370	-10,6	2 375 646	-9,6	913 876	-17,9	3 107 266	-20,0	16 912 612	-15,4
	2018	6 020 757	-8,9	1 602 035	-20,7	1 882 260	-0,2	2 210 203	-7,0	812 397	-11,1	2 614 203	-15,9	15 141 856	-10,5
Ryhmäperhepäivähoito ²	2014	7 669 750	-5,3	11 907 888	0,0	3 096 511	-4,4	.	.	572 697	-1,3	1 519 171	-37,6	24 766 016	-5,7
	2015	7 684 130	0,2	11 196 970	-6,0	2 984 282	-3,6	.	.	579 258	1,1	1 313 926	-13,5	23 758 566	-4,1
	2016	7 382 252	-3,9	10 432 562	-6,8	2 737 359	-8,3	.	.	357 264	-38,3	996 466	-24,2	21 905 902	-7,8
	2017	6 607 684	-10,5	9 297 156	-10,9	2 390 129	-12,7	.	.	44 834	-87,5	889 496	-10,7	19 229 299	-12,2
	2018	6 790 700	2,8	8 860 126	-4,7	2 212 644	-7,4	.	.	.	.	739 254	-16,9	18 602 724	-3,3

¹ Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

² Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2014–2018

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	2014	6 702 198	-4,3	21 119 323	1,6	3 635 503	-10,5	442 705	0,0	3 762 920	-6,9	437 079	12,9	36 099 728	-0,5
	2015	6 327 950	-5,6	20 730 860	-1,8	3 924 256	7,9	377 527	-14,7	3 422 887	-9,0	440 241	0,7	35 223 722	-2,4
	2016	7 054 892	11,5	19 590 068	-5,5	3 025 019	-22,9	512 330	35,7	3 255 512	-4,9	515 677	17,1	33 953 498	-3,6
	2017	7 580 050	7,4	16 285 572	-16,9	1 595 028	-47,3	482 729	-5,8	3 192 958	-1,9	437 023	-15,3	29 573 359	-12,9
	2018	8 278 127	9,2	14 575 315	-10,5	1 796 014	12,6	545 562	13,0	3 612 540	13,1	473 254	8,3	29 280 812	-1,0
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus ³	2014	.	.	.	.	.	.	10 960 864	23,6	1 451 694	.	17 086 177	27,8	29 498 735	29,7
	2015	.	.	.	.	3 672 704	.	12 836 075	17,1	1 820 375	25,4	21 103 059	23,5	39 432 213	33,7
	2016	.	.	.	.	5 811 054	58,2	16 719 142	30,3	3 313 608	82,0	22 412 895	6,2	48 256 699	22,4
	2017	.	.	.	.	8 283 573	42,5	19 551 256	16,9	5 361 284	61,8	23 057 945	2,9	56 254 058	16,6
	2018	.	.	.	.	9 493 597	14,6	22 681 631	16,0	9 271 821	72,9	25 323 247	9,8	66 770 295	18,7
Yksityisen hoidon tuki	2014	18 963 014	15,0	14 036 929	9,9	4 006 262	-5,0	3 182 432	-11,9	3 880 465	-4,9	1 541 001	-27,5	45 610 103	5,3
	2015	21 007 600	10,8	14 915 600	6,3	3 953 182	-1,3	3 029 396	-4,8	4 206 415	8,4	1 354 455	-12,1	48 466 647	6,3
	2016	22 266 557	6,0	15 574 139	4,4	3 425 437	-13,3	2 653 136	-12,4	3 919 698	-6,8	1 157 057	-14,6	48 996 024	1,1
	2017	23 431 734	5,2	19 031 583	22,2	2 679 869	-21,8	2 407 784	-9,2	3 801 536	-3,0	1 107 508	-4,3	52 460 015	7,1
	2018	25 039 950	6,9	20 905 686	9,8	2 508 579	-6,4	2 146 973	-10,8	3 684 288	-3,1	807 001	-27,1	55 092 476	5,0
Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	2014	12 320 110	27,8	9 307 761	10,7	2 532 736	-6,1	2 075 009	-13,2	2 410 375	-1,7	881 802	-19,9	29 527 793	10,7
	2015	13 924 023	13,0	10 201 253	9,6	2 462 004	-2,8	1 935 065	-6,7	2 526 343	4,8	796 035	-9,7	31 844 723	7,8
	2016	15 021 921	7,9	10 752 187	5,4	2 167 223	-12,0	1 717 855	-11,2	2 410 822	-4,6	708 290	-11,0	32 778 298	2,9
	2017	15 995 231	6,5	13 829 920	28,6	1 766 755	-18,5	1 575 439	-8,3	2 424 253	0,6	696 076	-1,7	36 287 674	10,7
	2018	17 041 803	6,5	15 381 627	11,2	1 664 420	-5,8	1 393 877	-11,5	2 314 602	-4,5	522 098	-25,0	38 318 427	5,6
Lasten kotihoidon tuki	2014	53 436 242	1,7	27 798 726	4,6	18 394 969	-0,9	9 151 475	4,4	13 292 687	-16,6	15 240 834	-0,1	137 314 933	-0,2
	2015	54 058 217	1,2	26 875 510	-3,3	19 093 534	3,8	9 632 660	5,3	11 016 826	-17,1	14 573 897	-4,4	135 250 645	-1,5
	2016	53 690 658	-0,7	25 533 291	-5,0	19 099 533	0,0	9 340 009	-3,0	10 072 051	-8,6	13 630 509	-6,5	131 366 051	-2,9
	2017	52 409 584	-2,4	24 521 070	-4,0	18 874 463	-1,2	8 708 934	-6,8	10 616 027	5,4	12 364 213	-9,3	127 494 291	-2,9
	2018	49 472 425	-5,6	22 589 113	-7,9	17 886 910	-5,2	8 152 578	-6,4	10 970 188	3,3	11 504 218	-7,0	120 575 432	-5,4
Lasten kotihoidon tuen kuntalisä	2014	18 543 333	-0,8	8 079 374	1,8	3 381 290	-5,9	.	.	12 925	-99,6	1 472 129	-10,9	31 489 051	-10,2
	2015	18 642 426	0,5	7 723 608	-4,4	3 278 849	-3,0	.	.	33 997	163,0	1 389 401	-5,6	31 068 282	-1,3
	2016	18 668 810	0,1	6 973 799	-9,7	3 390 011	3,4	.	.	18 760	-44,8	1 012 734	-27,1	30 064 114	-3,2
	2017	18 367 087	-1,6	6 540 898	-6,2	3 361 548	-0,8	.	.	34 754	85,3	881 328	-13,0	29 185 615	-2,9
	2018	17 389 436	-5,3	5 814 431	-11,1	3 113 490	-7,4	.	.	24 300	-30,1	797 693	-9,5	27 139 350	-7,0

³ Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2014–2018

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kustannukset suhteutettuna väestöön ja läsnäolopäiviin															
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset kunnan asukasta kohden</i>	2014	584	2,1	803	0,1	676	-1,3	510	2,4	500	-2,4	641	-0,6	617	1,8
	2015	594	1,8	805	0,2	688	1,7	512	0,4	493	-1,3	643	0,4	622	0,9
	2016	611	2,8	797	-0,9	676	-1,8	527	2,9	516	4,5	634	-1,4	629	1,1
	2017	601	-1,6	788	-1,2	661	-2,1	519	-1,6	515	0,0	624	-1,6	621	-1,4
	2018	618	2,8	795	0,9	689	4,1	534	2,8	526	2,1	641	2,7	636	2,5
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset 10kk - 6-vuotiaasta kunnan asukasta kohden</i>	2014	9 324	0,6	9 429	-0,1	8 647	0,0	9 067	1,8	8 020	-2,9	7 583	1,1	8 832	1,8
	2015	9 422	1,1	9 562	1,4	8 913	3,1	9 062	-0,1	8 007	-0,2	7 802	2,9	8 961	1,5
	2016	9 652	2,4	9 605	0,4	8 918	0,1	9 353	3,2	8 425	5,2	7 970	2,1	9 149	2,1
	2017	9 529	-1,3	9 717	1,2	8 972	0,6	9 287	-0,7	8 581	1,8	8 107	1,7	9 172	0,2
	2018	9 873	3,6	10 062	3,5	9 565	6,6	9 727	4,7	8 941	4,2	8 758	8,0	9 604	4,7
<i>Kunnallisten päiväkotien kustannukset läsnäolopäivää kohden</i>	2014	71	2,5	75	-0,7	65	0,5	79	1,9	65	-5,3	72	1,9	71	0,0
	2015	70	-2,4	74	-1,6	66	1,9	77	-1,9	63	-3,7	74	2,2	70	-1,2
	2016	70	0,0	73	-1,6	67	0,3	79	1,8	67	6,3	75	1,3	71	0,8
	2017	67	-3,8	71	-2,9	67	0,5	73	-6,7	80	19,3	77	2,6	71	-0,1
	2018	68	2,1	72	1,6	70	4,2	59	-20,0	66	-16,8	75	-1,7	69	-2,5
<i>Kuntalisän osuus (€) yksityisen hoidon tuesta / lapsi (kahden vuoden keskiarvo)</i>	2014	4 438	6,3	4 648	10,8	3 722	-8,9	4 014	7,5	3 176	-2,4	2 835	11,2	4 191	6,8
	2015	4 658	4,9	4 801	3,3	3 994	7,3	4 074	1,5	3 311	4,3	2 676	-5,6	4 382	4,6
	2016	4 740	1,8	4 807	0,1	4 188	4,9	4 105	0,8	3 332	0,6	2 638	-1,4	4 469	2,0
	2017	4 777	0,8	5 741	19,4	4 247	1,4	4 281	4,3	3 616	8,5	3 135	18,9	4 881	9,2
	2018	4 789	0,3	5 930	3,3	4 290	1,0	4 250	-0,7	3 611	-0,1	3 213	2,5	4 995	2,3
<i>Kuntalisän osuus (€) kotihoidon tuesta / lapsi (kahden vuoden keskiarvo)</i>	2014	2 115	-2,5	1 559	3,2	852	-0,7	.	.	4	-99,6	374	-38,4	1 148	-13,7
	2015	2 106	-0,4	1 521	-2,5	837	-1,8	.	.	11	188,3	367	-2,0	1 155	0,6
	2016	2 155	2,3	1 472	-3,2	890	6,3	.	.	6	-41,7	294	-19,7	1 171	1,4
	2017	2 225	3,3	1 446	-1,8	898	1,0	.	.	13	101,4	279	-5,1	1 200	2,5
	2018	2 205	-0,9	1 368	-5,3	877	-2,4	.	.	10	-22,9	271	-2,9	1 186	-1,1

2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2014–2018

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ¹	2013-2014	12 000	-3,8	12 972	-4,8	11 126	-0,9	12 611	-0,1	10 941	-4,4	11 469	-24,6	11 891	-5,8
	2014-2015	12 007	0,1	12 979	0,1	11 221	0,9	12 535	-0,6	10 809	-1,2	11 499	0,3	11 894	0,0
	2015-2016	12 201	1,6	12 839	-1,1	11 268	0,4	12 796	2,1	11 432	5,8	11 759	2,3	12 079	1,6
	2016-2017	11 511	-5,7	12 337	-3,9	10 900	-3,3	12 304	-3,8	10 829	-5,3	10 833	-7,9	11 468	-5,1
	2017-2018	11 632	1,1	12 449	0,9	11 432	4,9	12 258	-0,4	10 446	-3,5	10 275	-5,1	11 489	0,2
Kunnallisten päiväkotien kustannukset lasta kohden ¹	2013-2014	11 924	-0,4	12 807	-2,7	11 086	0,3	12 666	0,6	10 970	-2,8	11 606	-8,7	11 845	-1,8
	2014-2015	11 935	0,1	12 832	0,2	11 190	0,9	12 561	-0,8	10 836	-1,2	11 414	-1,7	11 825	-0,2
	2015-2016	12 132	1,7	12 686	-1,1	11 241	0,5	12 819	2,1	11 453	5,7	11 660	2,2	12 011	1,6
	2016-2017	11 727	-3,3	12 448	-1,9	11 246	0,0	12 466	-2,8	11 194	-2,3	11 888	2,0	11 790	-1,8
	2017-2018	12 024	2,5	12 799	2,8	12 097	7,6	12 584	1,0	11 073	-1,1	11 996	0,9	12 094	2,6
Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden ^{1,2}	2013-2014	10 103	-3,7	10 506	-6,8	9 342	-0,6	10 413	-1,9	9 119	0,0	9 744	-20,7	9 914	-17,8
	2014-2015	10 044	-0,6	10 522	0,1	9 381	0,4	10 485	0,7	8 982	-1,5	9 777	0,3	9 896	-0,2
	2015-2016	10 110	0,7	10 485	-0,3	9 488	1,1	10 782	2,8	9 585	6,7	9 696	-0,8	10 024	1,3
	2016-2017	9 722	-3,8	10 417	-0,6	9 561	0,8	10 393	-3,6	9 380	-2,1	9 693	0,0	9 827	-2,0
	2017-2018	9 866	1,5	10 648	2,2	10 096	5,6	10 517	1,2	9 211	-1,8	9 825	1,4	10 001	1,8
Kunnallisen perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ¹	2013-2014	13 426	-77,1	14 674	11,9	11 890	9,3	11 676	14,3	9 949	13,4	13 401	-38,9	13 190	-23,1
	2014-2015	13 448	0,2	14 660	-0,1	11 859	-0,3	11 657	-0,2	9 701	-2,5	13 069	-2,5	13 165	-0,2
	2015-2016	13 700	1,9	14 852	1,3	11 926	0,6	12 222	4,8	10 174	4,9	13 785	5,5	13 533	2,8
	2016-2017	12 900	-5,8	14 776	-0,5	12 671	6,2	12 183	-0,3	9 587	-5,8	13 525	-1,9	13 295	-1,8
	2017-2018	13 963	8,2	15 284	3,4	13 083	3,2	11 633	-4,5	9 180	-4,3	14 612	8,0	13 927	4,8
Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2013-2014	13 941	15,2	11 882	11,7	11 287	16,1	11 676	14,3	10 061	15,3	14 777	-30,6	12 713	6,3
	2014-2015	13 840	-0,7	11 996	1,0	10 923	-3,2	11 657	-0,2	9 587	-4,7	13 861	-6,2	12 504	-1,6
	2015-2016	14 373	3,9	12 395	3,3	10 851	-0,7	12 222	4,8	10 026	4,6	13 944	0,6	12 981	3,8
	2016-2017	13 269	-7,7	12 555	1,3	11 753	8,3	12 183	-0,3	9 520	-5,1	13 422	-3,7	12 603	-2,9
	2017-2018	14 685	10,7	12 371	-1,5	11 838	0,7	11 633	-4,5	9 180	-3,6	15 892	18,4	13 265	5,3
Ryhmäperhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ³	2013-2014	12 901	-6,1	15 617	11,2	12 562	1,4	.	.	9 625	7,8	10 477	-55,7	13 698	-2,6
	2014-2015	13 068	1,3	15 541	-0,5	12 836	2,2	.	.	9 987	3,8	11 135	6,3	13 837	1,0
	2015-2016	13 054	-0,1	15 583	0,3	12 912	0,6	.	.	10 665	6,8	13 198	18,5	14 078	1,7
	2016-2017	12 550	-3,9	15 367	-1,4	13 504	4,6	.	.	5 604	-47,4	13 898	5,3	13 929	-1,1
	2017-2018	13 381	6,6	15 964	3,9	14 368	6,4	.	.	.	.	11 373	-18,2	14 516	4,2

JATKUU: 2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2014–2018

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA ²	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO
Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ⁴	2013-2014	13 706	59,0	9 697	6,2	11 414	-7,7	13 622	0,0	11 650	2,2	.	.	10 738
	2014-2015	13 435	-2,0	9 765	0,7	14 116	23,7	13 982	2,6	11 168	-4,1	.	.	10 914
	2015-2016	13 956	3,9	10 338	5,9	.	.	14 850	6,2	11 226	0,5	.	.	11 475
	2016-2017	14 262	2,2	10 718	3,7	.	.	14 628	-1,5	12 049	7,3	.	.	11 918
	2017-2018	13 889	-2,6	11 312	5,5	.	.	18 494	26,4	12 414	3,0	.	.	12 823
Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ⁵	2014	.	.	.	.	.	.	8 054	3,3	5 260	.	6 541	11,5	6 943
	2015	.	.	.	.	7 360	.	7 502	-6,8	5 533	5,2	6 775	3,6	6 974
	2016	.	.	.	.	6 189	-15,9	8 385	11,8	5 886	6,4	7 296	7,7	7 347
	2017	.	.	.	.	7 565	22,2	8 613	2,7	7 177	21,9	7 060	-3,2	7 625
	2018	.	.	.	.	6 700	-11,4	9 157	6,3	8 048	12,1	7 651	8,4	7 991
Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden	2013-2014	6 831	-4,3	7 010	9,9	5 887	-7,9	6 156	9,1	5 113	-5,7	4 955	0,5	6 473
	2014-2015	7 027	2,9	7 019	0,1	6 412	8,9	6 378	3,6	5 513	7,8	4 553	-8,1	6 670
	2015-2016	7 025	0,0	6 962	-0,8	6 619	3,2	6 340	-0,6	5 418	-1,7	4 309	-5,3	6 680
	2016-2017	6 998	-0,4	7 900	13,5	6 442	-2,7	6 543	3,2	5 670	4,7	4 989	15,8	7 057
	2017-2018	7 037	0,6	8 059	2,0	6 465	0,4	6 546	0,0	5 748	1,4	4 966	-0,5	7 181
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	2013-2014	6 094	0,0	5 364	6,1	4 636	4,6	4 297	10,5	3 860	-19,3	3 873	-30,9	5 006
	2014-2015	6 108	0,2	5 291	-1,4	4 873	5,1	4 539	5,6	3 506	-9,2	3 845	-0,7	5 027
	2015-2016	6 197	1,5	5 388	1,8	5 012	2,8	4 562	0,5	3 384	-3,5	3 964	3,1	5 116
	2016-2017	6 348	2,4	5 419	0,6	5 044	0,6	4 561	0,0	3 879	14,6	3 919	-1,1	5 241
	2017-2018	6 274	-1,2	5 316	-1,9	5 037	-0,1	4 611	1,1	4 421	14,0	3 912	-0,2	5 271
Kustannukset varhaiskasvatusjärjestelmässä ollutta lasta kohden	2013-2014	10 168	-2,1	10 179	-0,4	9 166	-0,5	9 881	1,7	8 652	-6,8	8 467	-30,2	9 593
	2014-2015	10 193	0,2	10 223	0,4	9 464	3,2	9 817	-0,7	8 612	-0,5	8 616	1,8	9 669
	2015-2016	10 392	2,0	10 329	1,0	9 484	0,2	10 093	2,8	9 101	5,7	8 816	2,3	9 872
	2016-2017	10 048	-3,3	10 262	-0,6	9 260	-2,4	9 931	-1,6	9 025	-0,8	8 523	-3,3	9 651
	2017-2018	10 177	1,3	10 449	1,8	9 692	4,7	10 116	1,9	9 118	1,0	8 463	-0,7	9 803

¹ Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

² Oulun luvut noudattavat henkilöstömitoitusta 1:8 vuosien 2017 ja 2018 osalta ja muut kaupungit 1:7.

³ Turussa ja Tampereella ei ole kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

⁴ Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016, joten kustannuksia ei voi suhteuttaa lapsimäärään vuosien 2016-2018 osalta.

⁵ Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2014–2018

Vuosien 2014–2018 kustannukset on muutettu vuoden 2018 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2019.

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset yhteensä ¹ (ilman muuta varhaiskasvatustoimintaa)	2014	359 353 825	2,4	211 458 054	0,9	141 414 019	-1,0	92 985 809	1,4	110 537 918	-2,3	124 704 212	-0,4	1 040 453 837	0,7
	2015	368 702 583	2,6	214 565 442	1,5	145 937 753	3,2	94 062 326	1,2	109 714 916	-0,7	126 146 472	1,2	1 059 129 492	1,8
	2016	386 764 817	4,9	218 322 021	1,8	147 798 950	1,3	98 609 988	4,8	117 368 423	7,0	126 739 316	0,5	1 095 603 514	3,4
	2017	391 379 346	1,2	222 571 780	1,9	149 329 701	1,0	99 603 924	1,0	120 969 201	3,1	127 445 534	0,6	1 111 299 487	1,4
	2018	400 382 388	2,3	225 494 883	1,3	157 098 252	5,2	102 082 357	2,5	123 817 090	2,4	130 396 010	2,3	1 139 270 980	2,5
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä ¹	2014	280 909 724	2,2	149 026 248	-0,2	115 593 657	-0,3	69 445 597	-0,2	88 336 200	-0,2	90 684 205	-3,5	793 995 632	0,2
	2015	288 282 247	2,6	152 791 205	2,5	115 660 561	0,1	68 496 127	-1,4	89 493 183	1,3	89 122 964	-1,7	803 846 285	1,2
	2016	303 983 942	5,4	157 793 597	3,3	116 525 264	0,7	69 466 776	1,4	96 864 826	8,2	89 128 236	0,0	833 762 641	3,7
	2017	306 935 850	1,0	162 000 381	2,7	117 511 633	0,8	68 071 544	-2,0	97 715 933	0,9	90 025 908	1,0	842 261 249	1,0
	2018	317 591 886	3,5	167 424 769	3,3	125 413 152	6,7	68 555 614	0,7	96 278 254	-1,5	92 288 290	2,5	867 551 965	3,0
Kunnallinen päivähoito ¹	2014	264 946 241	2,8	134 183 109	0,2	109 450 365	0,0	65 879 201	0,8	86 062 118	0,1	84 664 117	-1,3	745 185 150	0,9
	2015	272 888 811	3,0	138 907 202	3,5	110 094 755	0,6	65 466 960	-0,6	87 537 852	1,7	83 880 526	-0,9	758 776 106	1,8
	2016	288 853 666	5,9	144 930 324	4,3	111 690 869	1,4	66 846 423	2,1	95 398 766	9,0	84 262 024	0,5	791 982 073	4,4
	2017	293 558 133	1,6	150 543 196	3,9	113 182 735	1,3	65 666 790	-1,8	96 745 475	1,4	85 980 175	2,0	805 676 505	1,7
	2018	304 780 429	3,8	156 962 608	4,3	121 318 248	7,2	66 345 410	1,0	95 465 857	-1,3	88 934 833	3,4	833 807 385	3,5
Kunnallinen perhepäivähoito ¹	2014	15 963 483	-6,0	14 843 139	-3,1	6 143 292	-6,3	3 566 397	-16,0	2 274 083	-10,6	6 020 089	-26,5	48 810 482	-9,3
	2015	15 393 436	-3,6	13 884 003	-6,5	5 565 806	-9,4	3 029 167	-15,1	1 955 331	-14,0	5 242 437	-12,9	45 070 180	-7,7
	2016	15 130 276	-1,7	12 863 272	-7,4	4 834 394	-13,1	2 620 354	-13,5	1 466 060	-25,0	4 866 212	-7,2	41 780 568	-7,3
	2017	13 377 717	-11,6	11 457 185	-10,9	4 328 897	-10,5	2 404 754	-8,2	970 457	-33,8	4 045 733	-16,9	36 584 744	-12,4
	2018	12 811 457	-4,2	10 462 161	-8,7	4 094 904	-5,4	2 210 203	-8,1	812 397	-16,3	3 353 457	-17,1	33 744 580	-7,8
Hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito	2014	8 357 471	-5,7	3 034 209	-10,6	3 072 514	-7,2	3 566 397	-16,0	1 706 145	-13,1	4 513 542	-21,6	24 250 278	-11,9
	2015	7 801 204	-6,7	2 820 944	-7,0	2 617 214	-14,8	3 029 167	-15,1	1 383 000	-18,9	3 944 225	-12,6	21 595 754	-10,9
	2016	7 768 587	-0,4	2 459 771	-12,8	2 104 661	-19,6	2 620 354	-13,5	1 109 791	-19,8	3 872 522	-1,8	19 935 685	-7,7
	2017	6 689 072	-13,9	2 046 115	-16,8	1 909 483	-9,3	2 404 754	-8,2	925 074	-16,6	3 145 339	-18,8	17 119 836	-14,1
	2018	6 020 757	-10,0	1 602 035	-21,7	1 882 260	-1,4	2 210 203	-8,1	812 397	-12,2	2 614 203	-16,9	15 141 856	-11,6
Ryhmäperhepäivähoito ²	2014	7 606 012	-6,3	11 808 930	-1,0	3 070 778	-5,4	.	.	567 938	-2,3	1 506 546	-38,2	24 560 205	-6,6
	2015	7 592 231	-0,2	11 063 059	-6,3	2 948 592	-4,0	.	.	572 330	0,8	1 298 212	-13,8	23 474 425	-4,4
	2016	7 361 689	-3,0	10 403 502	-6,0	2 729 734	-7,4	.	.	356 269	-37,8	993 690	-23,5	21 844 883	-6,9
	2017	6 688 646	-9,1	9 411 070	-9,5	2 419 414	-11,4	.	.	45 384	-87,3	900 394	-9,4	19 464 908	-10,9
	2018	6 790 700	1,5	8 860 126	-5,9	2 212 644	-8,5	.	.	.	.	739 254	-17,9	18 602 724	-4,4

¹ Sisältää ICT-kustannukset Helsingin, Espoon, Turun, Tampereen ja Oulun osalta. Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin tietohallintoon, eivätkä ne tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

² Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2014–2018

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	2014	6 646 501	-5,3	20 943 816	0,6	3 605 291	-11,4	439 026	-48,2	3 731 649	-7,9	433 447	11,7	35 799 730	-3,7
	2015	6 252 271	-5,9	20 482 929	-2,2	3 877 324	7,5	373 012	-15,0	3 381 951	-9,4	434 976	0,4	34 802 463	-2,8
	2016	7 035 240	12,5	19 535 500	-4,6	3 016 593	-22,2	510 903	37,0	3 246 444	-4,0	514 241	18,2	33 858 920	-2,7
	2017	7 672 925	9,1	16 485 112	-15,6	1 614 571	-46,5	488 644	-4,4	3 232 080	-0,4	442 377	-14,0	29 935 709	-11,6
	2018	8 278 127	7,9	14 575 315	-11,6	1 796 014	11,2	545 562	11,6	3 612 540	11,8	473 254	7,0	29 280 812	-2,2
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus ³	2014	.	.	.	.	.	.	10 869 776	22,3	1 439 630	.	16 944 187	26,5	29 253 593	28,4
	2015	.	.	.	.	3 628 780	.	12 682 562	16,7	1 798 604	24,9	20 850 677	23,1	38 960 623	33,2
	2016	.	.	.	.	5 794 867	59,7	16 672 571	31,5	3 304 378	83,7	22 350 464	7,2	48 122 279	23,5
	2017	.	.	.	.	8 385 068	44,7	19 790 810	18,7	5 426 974	64,2	23 340 465	4,4	56 943 316	18,3
	2018	.	.	.	.	9 493 597	13,2	22 681 631	14,6	9 271 821	70,8	25 323 247	8,5	66 770 295	17,3
Yksityisen hoidon tuki	2014	18 805 426	13,9	13 920 279	8,8	3 972 969	-6,0	3 155 985	-12,8	3 848 217	-5,9	1 528 195	-28,3	45 231 071	4,3
	2015	20 756 359	10,4	14 737 216	5,9	3 905 904	-1,7	2 993 166	-5,2	4 156 108	8,0	1 338 256	-12,4	47 887 009	5,9
	2016	22 204 533	7,0	15 530 757	5,4	3 415 895	-12,5	2 645 745	-11,6	3 908 780	-6,0	1 153 834	-13,8	48 859 545	2,0
	2017	23 718 834	6,8	19 264 769	24,0	2 712 705	-20,6	2 437 286	-7,9	3 848 115	-1,6	1 121 078	-2,8	53 102 786	8,7
	2018	25 039 950	5,6	20 905 686	8,5	2 508 579	-7,5	2 146 973	-11,9	3 684 288	-4,3	807 001	-28,0	55 092 476	3,7
Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	2014	12 217 727	26,5	9 230 411	9,6	2 511 688	-7,1	2 057 765	-14,1	2 390 344	-2,7	874 474	-20,7	29 282 409	9,5
	2015	13 757 498	12,6	10 079 251	9,2	2 432 560	-3,2	1 911 923	-7,1	2 496 129	4,4	786 515	-10,1	31 463 876	7,4
	2016	14 980 077	8,9	10 722 237	6,4	2 161 186	-11,2	1 713 070	-10,4	2 404 106	-3,7	706 317	-10,2	32 686 994	3,9
	2017	16 191 214	8,1	13 999 372	30,6	1 788 402	-17,2	1 594 742	-6,9	2 453 956	2,1	704 605	-0,2	36 732 292	12,4
	2018	17 041 803	5,3	15 381 627	9,9	1 664 420	-6,9	1 393 877	-12,6	2 314 602	-5,7	522 098	-25,9	38 318 427	4,3
Lasten kotihoidon tuki	2014	52 992 173	0,6	27 567 712	3,6	18 242 102	-1,9	9 075 424	3,3	13 182 221	-17,5	15 114 179	-1,1	136 173 811	-1,3
	2015	53 411 707	0,8	26 554 092	-3,7	18 865 184	3,4	9 517 458	4,9	10 885 070	-17,4	14 399 600	-4,7	133 633 112	-1,9
	2016	53 541 101	0,2	25 462 168	-4,1	19 046 331	1,0	9 313 993	-2,1	10 043 995	-7,7	13 592 541	-5,6	131 000 129	-2,0
	2017	53 051 737	-0,9	24 821 517	-2,5	19 105 724	0,3	8 815 641	-5,4	10 746 101	7,0	12 515 706	-7,9	129 056 427	-1,5
	2018	49 472 425	-6,7	22 589 113	-9,0	17 886 910	-6,4	8 152 578	-7,5	10 970 188	2,1	11 504 218	-8,1	120 575 432	-6,6
Lasten kotihoidon tuen kuntalisä	2014	18 389 233	-1,8	8 012 233	0,7	3 353 191	-6,8	.	.	12 817	-99,6	1 459 895	-11,9	31 227 369	-11,1
	2015	18 419 472	0,2	7 631 237	-4,8	3 239 636	-3,4	.	.	33 591	162,1	1 372 785	-6,0	30 696 720	-1,7
	2016	18 616 808	1,1	6 954 373	-8,9	3 380 568	4,4	.	.	18 708	-44,3	1 009 913	-26,4	29 980 370	-2,3
	2017	18 592 131	-0,1	6 621 041	-4,8	3 402 736	0,7	.	.	35 180	88,0	892 126	-11,7	29 543 214	-1,5
	2018	17 389 436	-6,5	5 814 431	-12,2	3 113 490	-8,5	.	.	24 300	-30,9	797 693	-10,6	27 139 350	-8,1

³ Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2014–2018

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	Tampere	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kustannukset suhteutettuna väestöön ja läsnäolopäiviin															
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset kunnan asukasta kohden</i>	2014	579	1,1	796	-0,9	671	-2,3	506	0,4	496	-3,4	635	-1,6	612	-0,6
	2015	587	1,4	795	-0,1	680	1,4	506	0,0	487	-1,7	635	0,0	615	0,5
	2016	609	3,7	795	0,0	674	-0,9	526	3,9	514	5,5	632	-0,5	628	2,1
	2017	608	-0,1	798	0,3	670	-0,6	525	-0,1	522	1,5	632	-0,1	628	0,1
	2018	618	1,5	795	-0,3	689	2,8	534	1,6	526	0,9	641	1,4	636	1,3
<i>Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset 10kk - 6-vuotiaista kunnan asukasta kohden</i>	2014	9 247	-0,4	9 351	-1,1	8 576	-1,0	8 992	-0,1	7 953	-3,9	7 520	0,0	8 759	-0,9
	2015	9 310	0,7	9 448	1,0	8 807	2,7	8 954	-0,4	7 911	-0,5	7 709	2,5	8 854	1,1
	2016	9 625	3,4	9 578	1,4	8 893	1,0	9 327	4,2	8 402	6,2	7 947	3,1	9 124	3,0
	2017	9 646	0,2	9 836	2,7	9 082	2,1	9 401	0,8	8 686	3,4	8 207	3,3	9 284	1,8
	2018	9 873	2,4	10 062	2,3	9 565	5,3	9 727	3,5	8 941	2,9	8 758	6,7	9 604	3,5
<i>Kunnallisten päiväkotien kustannukset läsnäolopäivää kohden</i>	2014	71	1,5	75	-1,7	65	-0,5	78	0,8	65	-6,3	71	0,8	70	-0,5
	2015	69	-2,8	73	-1,9	66	1,5	76	-2,2	62	-4,0	73	1,8	69	-1,6
	2016	70	0,9	73	-0,6	66	1,2	79	2,8	67	7,3	74	2,2	70	1,7
	2017	68	-2,3	72	-1,5	68	2,0	74	-5,3	81	21,1	77	4,2	71	1,4
	2018	68	0,8	72	0,4	70	2,9	59	-21,0	66	-17,8	75	-2,9	69	-3,7
Kuntalisän osuus (€) yksityisen hoidon tuesta/lapsi (kahden vuoden keskiarvo)	2014	4 401		4 609		3 691		3 980		3 149		2 812		4 156	
	2015	4 602		4 743		3 946		4 025		3 271		2 644		4 330	
	2016	4 726		4 793		4 176		4 093		3 323		2 631		4 457	
	2017	4 835		5 811		4 299		4 334		3 660		3 174		4 941	
	2018	4 789		5 930		4 290		4 250		3 611		3 213		4 995	
Kuntalisän osuus (€) kotihoidon tuesta/lapsi (kahden vuoden keskiarvo)	2014	2 097		1 546		845		.		4		371		1 139	
	2015	2 081		1 502		827		.		11		362		1 141	
	2016	2 149		1 467		887		.		6		294		1 168	
	2017	2 252		1 463		909		.		13		283		1 215	
	2018	2 205		1 368		877		.		10		271		1 186	

2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2014–2018

Vuosien 2014–2016 kustannukset on muutettu vuoden 2018 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 13.2.2019.

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ¹	2013-2014	11 900	-4,8	12 864	-5,8	11 033	-1,9	12 506	-1,1	10 850	-5,4	11 374	-25,4	11 792	-6,8
	2014-2015	11 863	-0,3	12 824	-0,3	11 087	0,5	12 385	-1,0	10 679	-1,6	11 362	-0,1	11 752	-0,3
	2015-2016	12 167	2,6	12 803	-0,2	11 236	1,3	12 760	3,0	11 400	6,7	11 727	3,2	12 045	2,5
	2016-2017	11 652	-4,2	12 488	-2,5	11 033	-1,8	12 455	-2,4	10 962	-3,8	10 965	-6,5	11 609	-3,6
	2017-2018	11 632	-0,2	12 449	-0,3	11 432	3,6	12 258	-1,6	10 446	-4,7	10 275	-6,3	11 489	-1,0
Kunnallisten päiväkotien kustannukset lasta kohden ¹	2013-2014	11 825	-1,4	12 701	-3,7	10 993	-0,7	12 560	-0,4	10 879	-3,8	11 510	-9,6	11 746	-2,8
	2014-2015	11 792	-0,3	12 679	-0,2	11 056	0,6	12 411	-1,2	10 707	-1,6	11 277	-2,0	11 684	-0,5
	2015-2016	12 098	2,6	12 651	-0,2	11 209	1,4	12 784	3,0	11 422	6,7	11 628	3,1	11 977	2,5
	2016-2017	11 871	-1,9	12 600	-0,4	11 384	1,6	12 619	-1,3	11 331	-0,8	12 034	3,5	11 935	-0,4
	2017-2018	12 024	1,3	12 799	1,6	12 097	6,3	12 584	-0,3	11 073	-2,3	11 996	-0,3	12 094	1,3
Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden ¹	2013-2014	10 019	-4,6	10 418	-7,7	9 264	-1,6	10 327	-2,9	9 043	0,0	9 663	-21,6	9 831	-18,6
	2014-2015	9 923	-1,0	10 396	-0,2	9 268	0,0	10 360	0,3	8 874	-1,9	9 660	0,0	9 777	-0,6
	2015-2016	10 082	1,6	10 456	0,6	9 461	2,1	10 752	3,8	9 558	7,7	9 669	0,1	9 996	2,2
	2016-2017	9 842	-2,4	10 544	0,8	9 678	2,3	10 520	-2,2	9 495	-0,7	9 812	1,5	9 947	-0,5
	2017-2018	9 866	0,2	10 648	1,0	10 096	4,3	10 517	0,0	9 211	-3,0	9 825	0,1	10 001	0,5
Kunnallisen perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ¹	2013-2014	13 314	-77,3	14 552	10,8	11 791	8,2	11 579	13,1	9 866	12,2	13 289	-39,5	13 081	-23,8
	2014-2015	13 287	-0,2	14 485	-0,5	11 717	-0,6	11 518	-0,5	9 585	-2,8	12 912	-2,8	13 007	-0,6
	2015-2016	13 662	2,8	14 811	2,2	11 893	1,5	12 188	5,8	10 146	5,9	13 746	6,5	13 495	3,7
	2016-2017	13 058	-4,4	14 957	1,0	12 826	7,9	12 332	1,2	9 705	-4,3	13 691	-0,4	13 458	-0,3
	2017-2018	13 963	6,9	15 284	2,2	13 083	2,0	11 633	-5,7	9 180	-5,4	14 612	6,7	13 927	3,5
Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2013-2014	13 825	14,1	11 783	10,5	11 193	15,0	11 579	13,1	9 977	14,1	14 654	-31,3	12 607	5,3
	2014-2015	13 674	-1,1	11 853	0,6	10 793	-3,6	11 518	-0,5	9 473	-5,1	13 695	-6,5	12 355	-2,0
	2015-2016	14 333	4,8	12 361	4,3	10 821	0,3	12 188	5,8	9 998	5,5	13 905	1,5	12 945	4,8
	2016-2017	13 432	-6,3	12 709	2,8	11 897	9,9	12 332	1,2	9 636	-3,6	13 587	-2,3	12 757	-1,5
	2017-2018	14 685	9,3	12 371	-2,7	11 838	-0,5	11 633	-5,7	9 180	-4,7	15 892	17,0	13 265	4,0
Ryhmäperhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ²	2013-2014	12 794	-7,0	15 487	10,1	12 458	0,4	.	.	9 545	6,7	10 390	-56,1	13 584	-3,6
	2014-2015	12 912	0,9	15 355	-0,9	12 682	1,8	.	.	9 868	3,4	11 002	5,9	13 672	0,6
	2015-2016	13 018	0,8	15 539	1,2	12 876	1,5	.	.	10 635	7,8	13 161	19,6	14 039	2,7
	2016-2017	12 704	-2,4	15 555	0,1	13 669	6,2	.	.	5 673	-46,7	14 069	6,9	14 100	0,4
	2017-2018	13 381	5,3	15 964	2,6	14 368	5,1	.	.	.	.	11 373	-19,2	14 516	3,0

JATKUU: 2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon 2014–2018

Kustannukset, euroa		HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA ¹ Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU Muutos (%)	KUUSIKKO Muutos (%)
Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ³	2013-2014	13 592 57,4	9 616 5,1	11 320 -8,6	13 508 118,2	11 553 1,1	.	10 648 12,5
	2014-2015	13 274 -2,3	9 648 0,3	13 947 23,2	13 815 2,3	11 034 -4,5	.	10 783 1,3
	2015-2016	13 917 4,8	10 309 6,8	14 399 3,2	14 809 7,2	11 195 1,5	.	11 443 6,1
	2016-2017	14 436 3,7	10 849 5,2	.	14 807 0,0	12 197 8,9	.	12 064 5,4
	2017-2018	13 889 -3,8	11 312 4,3	.	18 494 24,9	12 414 1,8	.	12 823 6,3
Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ⁴	2014	.	.	.	7 987 2,3	5 216 .	6 487 10,4	6 885 8,0
	2015	.	.	7 272 .	7 412 -7,2	5 467 4,8	6 694 3,2	6 891 0,1
	2016	.	.	6 171 -15,1	8 361 12,8	5 869 7,4	7 276 8,7	7 327 6,3
	2017	.	.	7 658 24,1	8 718 4,3	7 265 23,8	7 146 -1,8	7 718 5,3
	2018	.	.	6 700 -12,5	9 157 5,0	8 048 10,8	7 651 7,1	7 991 3,5
Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden	2013-2014	6 774 -5,3	6 951 8,8	5 838 -8,8	6 104 8,0	5 070 -6,6	4 914 -0,5	6 419 0,6
	2014-2015	6 943 2,5	6 935 -0,2	6 336 8,5	6 301 3,2	5 447 7,4	4 498 -8,5	6 590 2,7
	2015-2016	7 006 0,9	6 943 0,1	6 601 4,2	6 322 0,3	5 403 -0,8	4 297 -4,5	6 662 1,1
	2016-2017	7 083 1,1	7 997 15,2	6 521 -1,2	6 623 4,8	5 739 6,2	5 050 17,5	7 143 7,2
	2017-2018	7 037 -0,7	8 059 0,8	6 465 -0,9	6 546 -1,2	5 748 0,1	4 966 -1,7	7 181 0,5
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	2013-2014	6 043 -1,0	5 319 5,0	4 597 3,5	4 262 9,4	3 828 -20,1	3 841 -31,6	4 965 -5,0
	2014-2015	6 035 -0,1	5 228 -1,7	4 815 4,7	4 485 5,2	3 464 -9,5	3 799 -1,1	4 967 0,0
	2015-2016	6 179 2,4	5 373 2,8	4 998 3,8	4 549 1,4	3 375 -2,6	3 952 4,0	5 102 2,7
	2016-2017	6 426 4,0	5 485 2,1	5 106 2,2	4 617 1,5	3 926 16,3	3 967 0,4	5 306 4,0
	2017-2018	6 274 -2,4	5 316 -3,1	5 037 -1,3	4 611 -0,1	4 421 12,6	3 912 -1,4	5 271 -0,7
Kustannukset varhaiskasvatusjärjestelmässä ollutta lasta kohden	2013-2014	10 083 -3,1	10 094 -1,4	9 090 -1,5	9 799 -0,2	8 580 -7,8	8 396 -30,9	9 513 -6,6
	2014-2015	10 071 -0,1	10 101 0,1	9 350 2,9	9 699 -1,0	8 509 -0,8	8 513 1,4	9 553 0,4
	2015-2016	10 363 2,9	10 300 2,0	9 458 1,1	10 065 3,8	9 075 6,7	8 792 3,3	9 844 3,1
	2016-2017	10 172 -1,8	10 388 0,8	9 374 -0,9	10 053 -0,1	9 136 0,7	8 627 -1,9	9 769 -0,8
	2017-2018	10 177 0,1	10 449 0,6	9 692 3,4	10 116 0,6	9 118 -0,2	8 463 -1,9	9 803 0,4

¹ Sisältää ICT-kustannukset.

² Turussa ja Tampereella ei järjestetä kunnallista ryhmäperhepäivähoitoa.

³ Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016, joten kustannuksia ei voi suhteuttaa lapsimäärään vuosien 2017 ja 2018 osalta.

⁴ Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

2E Laskennalliset lapset

31.12. varhaiskasvatuksessa olevat lapset Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Turussa ja Tampereella on muutettu laskennallisesti yli 3-vuotiaiksi kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviksi lapsiksi seuraavilla kertoimilla:

- 1) **Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $7/4=1,75$
- 2) **Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $7/4=1,75$
- 3) **3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: **1**
- 4) **3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $7/13=0,54$
- 5) **Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä lisätään summaan** sen lisäksi, että he ovat luvuissa omilla ikä- ja varhaiskasvatusaikakertoimillaan. On arvioitu, että kunnissa varataan heitä varten asetuksen mukaisen henkilöstöresurssin lisäksi keskimäärin 3 vuotta täyttäneen lapsen kokopäiväisen varhaiskasvatuspaikan edellyttämä henkilöstöresurssi.

31.12. varhaiskasvatuksessa olevat lapset Oulussa on muutettu laskennallisesti yli 3-vuotiaiksi kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviksi lapsiksi seuraavilla kertoimilla:

- 1) **Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $8/4=2$
- 2) **Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $8/4=2$
- 3) **3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: **1**
- 4) **3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus:** kerroin: $8/13=0,62$
- 5) **Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä lisätään summaan** sen lisäksi, että he ovat luvuissa omilla ikä- ja varhaiskasvatusaikakertoimillaan. On arvioitu, että kunnissa varataan heitä varten asetuksen mukaisen henkilöstöresurssin lisäksi keskimäärin 3 vuotta täyttäneen lapsen kokopäiväisen varhaiskasvatuspaikan edellyttämä henkilöstöresurssi.

Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset (Oulu) on sijoitettu koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle. Osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset luetaan kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja 4 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevat 20-tuntiset lapset luetaan osapäiväisiin lapsiin.

Kertoimet johdettu päivähoitoasetuksen 1973/239 6 § mukaisista lasten ja hoito- ja kasvatushenkilöstön välisistä suhdeluvuista.

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset 31.12.2018							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	4 754	2 226	1 700	887	1 625	1 351	12 543
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	134	30	168	46	74	44	496
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	19 737	9 694	7 547	4 119	6 630	5 065	52 792
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	989	457	733	246	338	1 214	3 977
YHTEENSÄ	25 614	12 407	10 148	5 298	8 667	7 674	69 808
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 610	1 147	1 140	412	643	796	6 748
Laskennalliset lapset 31.12.2018							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	8 320	3 896	2 975	1 552	2 844	2 702	22 288
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	235	53	294	81	130	88	879
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	19 737	9 694	7 547	4 119	6 630	5 065	52 792
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	534	247	396	133	183	753	2 245
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 610	1 147	1 140	412	643	796	6 748
YHTEENSÄ	31 435	15 036	12 352	6 297	10 429	9 404	84 952
Kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset 31.12.2017							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	4 744	2 118	1 553	941	1 592	1 155	12 103
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	153	20	155	64	90	222	704
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	19 094	9 480	6 970	3 895	6 514	4 511	50 464
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	1 089	502	1 231	346	380	1 265	4 813
YHTEENSÄ	25 080	12 120	9 909	5 246	8 576	7 153	68 084
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 097	954	1 058	480	638	651	5 878
Laskennalliset lapset 31.12.2017							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	8 302	3 707	2 718	1 647	2 786	2 310	21 469
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	268	35	271	112	158	444	1 288
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	19 094	9 480	6 970	3 895	6 514	4 511	50 464
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	588	271	665	187	205	784	2 700
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	2 097	954	1 058	480	638	651	5 878
YHTEENSÄ	30 349	14 447	11 682	6 321	10 301	8 700	81 799
Laskennalliset lapset/Kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset							
31.12.2018	1,23	1,21	1,22	1,19	1,20	1,23	1,22
31.12.2017	1,21	1,19	1,18	1,20	1,20	1,22	1,20
Laskennalliset lapset, kahden edellisen vuoden keskiarvo							
Vuosien 2017 ja 2018 keskiarvo	30 892	14 741	12 017	6 309	10 365	9 052	83 375

3A Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö 31.12.2018

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna.	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN HENKILÖSTÖ ERI TEHTÄVISSÄ														
Päiväkodeissa työskentelevä henkilöstö yht.	4 685,0	78,0	2 374,5	149,8	1 915,3	1,6	1 262,0	45,0	1 603,9	40,0	1 467,7	0,0	13 245,5	314,4
Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö yht.	4 145,0	78,0	2 125,5	149,8	1 641,2	0,6	1 078,0	45,0	1 465,6	40,0	1 263,9	0,0	11 719,1	313,4
Lapsiryhmässä työskentelevä päiväkodin johtaja	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0
Erityislasterhanopettaja	93,0	0,0	33,0	0,0	39,8	0,0	22,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	187,8	0,0
Lastentarhanopettaja	1 619,0	9,0	856,0	0,0	705,6	0,0	447,0	0,0	587,4	0,0	572,0	0,0	4 787,0	9,0
Lastenhoitaja	2 432,0	69,0	1 236,5	149,8	895,8	0,6	581,0	38,0	878,2	40,0	690,2	0,0	6 713,6	297,4
Muu kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,0	7,0	0,0	0,0	1,7	0,0	29,7	7,0
Muu henkilöstö yht.	540,0	0,0	249,0	0,0	274,1	1,0	184,0	0,0	138,3	0,0	203,9	0,0	1 589,3	1,0
Lapsiryhmää avustava henkilöstö	199,0	0,0	160,0	0,0	180,2	1,0	57,0	0,0	115,1	0,0	122,9	0,0	834,2	1,0
Avustajat, joilla erityispäivähoidon peruste (oma henkilöstö)	187,0	0,0	95,0	0,0	45,0	1,0	57,0	0,0	98,5	0,0	122,9	0,0	605,3	1,0
Avustajat, joilla erityispäivähoidon peruste (vuokrattu henkilöstö)	12,0	0,0	65,0	0,0	135,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	212,2	0,0
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,6	0,0	0,0	0,0	16,6	0,0
Muut työntekijät	129,0	0,0	33,0	0,0	45,0	0,0	0,0	0,0	21,9	0,0	38,0	0,0	266,9	0,0
Oppisopimuskoulutuksessa olevat	43,0	0,0	22,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15,5	0,0	83,5	0,0
Muut työntekijät	86,0	0,0	11,0	0,0	42,0	0,0	0,0	0,0	21,9	0,0	22,5	0,0	183,4	0,0
Taidepedagogit	0,0	0,0	0,0	0,0	15,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,0	0,0	27,4	0,0
Kasvun ja oppimisen tuen lastenhoitajat	0,0	0,0	0,0	0,0	33,5	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	35,5	0,0
Laitos- ja vaatehuollon henkilöstö	212,0	0,0	56,0	0,0	0,0	0,0	125,0	0,0	1,3	0,0	31,0	0,0	425,3	0,0
PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ ERI TEHTÄVISSÄ														
Perhepäivähoidon henkilöstö yht.	249,0	0,0	174,0	2,8	85,1	0,0	46,0	6,0	22,0	0,0	77,0	16,0	653,1	24,8
Kotona tapahtuva perhepäivähoito yht.	101,0	0,0	40,0	0,0	48,0	0,0	46,0	6,0	22,0	0,0	59,0	16,0	316,0	22,0
Perhepäivähoitaja	94,0	0,0	40,0	0,0	48,0	0,0	43,0	5,0	22,0	0,0	53,0	16,0	300,0	21,0
Kolmiperhepäivähoitaja	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	1,0	0,0	0,0	6,0	0,0	16,0	1,0
Ryhmäperhepäivähoito yht.	148,0	0,0	134,0	2,8	37,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,0	0,0	337,1	2,8
Ryhmäperhepäivähoitaja	128,0	0,0	36,0	1,0	22,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0	193,6	1,0
Lastentarhanopettaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lastenhoitaja	20,0	0,0	98,0	1,8	14,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	11,0	0,0	143,0	1,8
Avustaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0
VARHAISKASVATUKSEN JOHTAMISEN JA TUKEMISEN HENKILÖSTÖ														
Johtamisen ja tukemisen henkilöstö yht.	415,0	0,0	303,0	0,0	162,8	0,0	105,0	0,0	136,1	0,0	130,5	0,0	1 252,4	0,0
Hallinnollinen varhaiskasvatustyksikön johtaja	180,0	0,0	114,0	0,0	88,0	0,0	51,0	0,0	42,0	0,0	55,5	0,0	530,5	0,0
Perhepäivähoidon ohjaaja	8,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,0	0,0
Erityislasterhanopettajat lasten tukemisen lisäresurssina yhteensä	97,0		75,0		35,9		25,0		46,7		32,0		311,6	
Kiertävät erityislasterhanopettajat	16,0	0,0	11,0	0,0	17,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	44,5	0,0
Resurssi- ymv. erityislasterhanopettajat	81,0	0,0	0,0	0,0	18,4	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	101,4	0,0
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat lisäresurssina	0,0	0,0	64,0	0,0	0,0	0,0	23,0	0,0	46,7	0,0	32,0	0,0	165,7	0,0
Suomi toisena kielenä opettajat	16,0	0,0	37,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	55,0	0,0
Oman äidinkielen opettajat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	3,0	0,0
Muu erityishenkilöstö	17,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	8,0	0,0	28,7	0,0

3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2014–2018 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö)¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO ²	Muutos (%)
Hallinnolliset päiväkodin johtajat	2014	165		109		88		51		58		54		525	
	2015	172		112		86		47		56		53		526	
	2016	173		113		86		50		57		54		533	
	2017	173		113		86		50		43		52		517	
	2018	180		114		88		51		42		56		531	
Hallinnollisten päiväkodin johtajien osuus (%) päiväkodin johtajista	2014	95,9		100,0		100,0		100,0		100,0		96,4		98,3	
	2015	97,2		100,0		100,0		100,0		88,9		96,4		97,4	
	2016	98,3		100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		99,4	
	2017	100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		96,3		99,6	
	2018	99,4		100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		99,8	
PÄIVÄKOTIEN KASVATUS-, OPETUS- JA HOITOHENKILÖSTÖ															
Lapsiryhmässä työskentelevät päiväkodin johtajat	2014	7		0		0		0		0		2		9	
	2015	5		0		0		0		7		2		14	
	2016	3		0		0		0		0		0		3	
	2017	0		0		0		0		0		2		2	
	2018	1		0		0		0		0		0		1	
Erityislasterhanopettajat ²	2014	148		65		40		23		0		0		276	
	2015	151		63		40		23		0		0		277	
	2016	170		59		40		24		6		0		299	
	2017	172		54		40		24		4		0		294	
	2018	93		33		40		22		0		0		188	
Lastentarhanopettajat	2014	1 316	3,9	710	1,8	666	0,7	412	9,0	495	-4,3	549	-5,8	4 148	1,1
	2015	1 356	3,0	753	6,1	658	-1,3	425	3,2	536	8,3	545	-0,7	4 273	3,0
	2016	1 537	13,3	794	5,4	683	3,9	395	-7,1	561	4,7	536	-1,6	4 506	5,5
	2017	1 632	6,2	819	3,2	699	2,3	411	4,1	565	0,7	602	12,2	4 727	4,9
	2018	1 619	-0,8	856	4,6	706	0,9	447	8,8	587	4,0	572	-4,9	4 787	1,3
Lastentarhanopettajien osuus (%) kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä	2014	41,7		41,3		43,0		43,5		37,9		45,4		42,0	
	2015	41,0		42,0		42,8		43,2		37,1		45,4		41,6	
	2016	40,7		41,3		43,2		42,4		38,2		45,5		41,5	
	2017	41,5		42,2		44,1		43,1		38,3		46,5		42,3	
	2018	41,3		41,8		45,4		43,5		40,1		45,3		42,5	

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuoden 2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

² Vuosien 2014–2017 luvut sisältävät Helsingin osalta myös resurssierityislasterhanopettajat. Vuoden 2018 lukumäärä on pienempi, koska resurssierityislasterhanopettajien lukumäärä on siirretty liitetaulukon 3A kohtaan resurssi- ymv. erityislasterhanopettajat.

JATKUU: 3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2014–2018 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja kasvatus-, opetus- ja hoito-henkilöstö)¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU ¹	Muutos (%)	KUUSIKKO ²	Muutos (%)
Lastenhoitajat ¹	2014	2 057	2,3	1 101	1,7	936	-0,3	563	-4,1	801	-2,1	663	-6,1	6 121	-0,4
	2015	2 171	5,5	1 127	2,3	926	-1,0	557	-1,1	903	12,7	659	-0,6	6 343	3,6
	2016	2 492	14,8	1 213	7,6	944	2,0	538	-3,4	896	-0,8	638	-3,2	6 721	6,0
	2017	2 542	2,0	1 194	-1,6	937	-0,8	545	1,3	881	-1,7	691	8,3	6 790	1,0
	2018	2 432	-4,3	1 237	3,6	896	-4,3	581	6,6	878	-0,3	690	-0,2	6 714	-1,1
Muu kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstö	2014	2		0		0		1		9		0		12	
	2015	3		0		6		31		16		0		56	
	2016	3		0		6		31		22		3		65	
	2017	0		0		0		30		36		2		68	
	2018	0		0		0		28		0		2		30	
KASVATUS-, OPETUS- JA HOITOHENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2014	3 530	..	1 876	..	1 642	..	999	..	1 305	..	1 214	..	10 566	..
	2015	3 686	4,4	1 943	3,6	1 629	-0,8	1 036	3,7	1 462	12,0	1 206	-0,7	10 962	3,8
	2016	4 205	14,1	2 066	6,3	1 674	2,7	988	-4,6	1 485	1,6	1 177	-2,4	11 594	5,8
	2017	4 346	3,4	2 067	0,0	1 676	0,1	1 010	2,2	1 486	0,1	1 297	10,2	11 881	2,5
	2018	4 145	-4,6	2 126	2,9	1 641	-2,0	1 078	6,7	1 466	-1,4	1 264	-2,5	11 719	-1,4
Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön varahenkilöitä yhteensä	2014	57		142		6		47		29		0		281	..
	2015	69		138		2		45		28		82		363	29,4
	2016	84		135		2		42		28		82		373	2,7
	2017	88		145		1		45		37		0		316	-15,3
	2018	78		150		1		45		40		0		313	-0,8
Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön osuus (%) päiväkodin henkilöstöstä	2014	87,0		91,8		86,0		83,4		92,2		83,8		87,5	
	2015	87,7		92,3		85,7		84,6		94,4		88,2		88,8	
	2016	88,4		90,6		89,1		84,4		92,7		89,0		89,1	
	2017	88,5		89,2		86,2		85,7		93,4		88,0		88,6	
	2018	88,5		89,5		85,7		85,4		91,4		86,1		88,1	
Laskennallisia lapsia kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöä kohden	2014	7,7		7,0		7,2		6,4		7,5		7,2		7,3	
	2015	7,6		7,0		7,3		6,1		6,8		7,1		7,1	
	2016	7,0		6,8		7,0		6,2		6,8		7,5		6,9	
	2017	7,0		7,0		7,0		6,3		6,9		6,7		6,9	
	2018	7,6		7,1		7,5		5,8		7,1		7,4		7,2	

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuoden 2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2014–2018¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	ESPOO	VANTAA ²	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO ²
Avustajat (erityispäivähoidon peruste)	2014	152	117	162	53	78	87	649
	2015	188	133	170	52	78	89	709
	2016	180	148	106	54	81	87	656
	2017	193	161	171	47	78	108	757
	2018	199	160	180	57	99	123	818
Erityistä tukea tarvitsevia lapsia erityis- tmv. avustajaa kohden	2014	8,0	7,9	5,5	10,5	7,5	5,3	7,1
	2015	8,8	7,5	5,3	8,1	7,6	6,6	7,2
	2016	10,6	6,7	9,0	8,1	7,2	7,2	8,4
	2017	10,9	5,9	6,2	10,2	8,2	6,1	7,8
	2018	13,1	7,2	6,3	7,2	6,5	6,5	8,3
Muut lapsiryhmän avustajat	2014	0	25	9	0	0	9	43
	2015	1	0	10	0	0	12	23
	2016	1	0	10	0	0	0	11
	2017	0	0	0	0	7	0	7
	2018	0	0	0	0	17	0	17
Puhtauspalvelujen (siivous- ja tekstiilihuolto) henkilöstö	2014	222	0	0	138	20	34	414
	2015	212	29	0	137	22	31	431
	2016	231	43	0	129	4	31	437
	2017	222	59	0	121	2	34	437
	2018	212	56	0	125	1	31	425
Avustaminen ja puhtauspalvelut yhteensä	2014	374	142	171	191	98	130	1 106
	2015	401	161	179	189	100	132	1 163
	2016	412	191	116	183	85	117	1 104
	2017	415	220	171	168	87	141	1 201
	2018	411	216	180	182	116	154	1 259
Muut työntekijät ²	2014	154	26	119	8	12	105	424
	2015	114	0	93	0	15	30	251
	2016	141	23	90	0	32	28	313
	2017	148	31	98	0	19	36	332
	2018	129	33	94	2	22	50	330
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN MUU HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2014	528	168	290	199	110	235	1 530
	2015	515	161	272	189	115	162	1 414
	2016	553	214	206	183	117	145	1 417
	2017	563	251	268	168	106	177	1 533
	2018	540	249	274	184	138	204	1 589

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuoden 2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

² Sisältää myös taidepedagogit sekä oppimisen ja kasvun tuen lastenhoitajat.

JATKUU: 3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2014–2018

		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO ²	Muutos (%)
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN KOKO HENKILÖSTÖ															
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN KOKO HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2014	4 058	-5,6	2 044	-1,3	1 910	-1,1	1 198	-0,8	1 415	-5,0	1 449	-7,2	12 073	-3,9
	2015	4 201	3,5	2 104	3,0	1 901	-0,4	1 225	2,3	1 549	9,5	1 368	-5,6	12 348	2,3
	2016	4 758	13,3	2 279	8,3	1 879	-1,2	1 171	-4,4	1 602	3,4	1 322	-3,3	13 011	5,4
	2017	4 909	3,2	2 317	1,7	1 944	3,4	1 178	0,6	1 592	-0,7	1 474	11,5	13 413	3,1
	2018	4 685	-4,6	2 375	2,5	1 915	-1,5	1 262	7,1	1 604	0,8	1 468	-0,4	13 308	-0,8

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuoden 2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

² Sisältää myös taidepedagogit sekä oppimisen ja kasvun tuen lastenhoitajat.

		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO ²	Muutos (%)
Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.															
VARHAISKASVATUKSEN TUKEMISEN ERITYISHENKILÖSTÖ															
Erityislastentarhanopettajat lasten tukemisen lisäresurssina	2018	97		75		36		25		47		32		312	
<i>Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset ³ /lisäresurssielto</i>	2018	273,0		173,9		291,2		219,1		187,2		246,6		231,3	

³ Kerholapset eivät ole mukana.

3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2014–2018

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI Muutos (%)	ESPOO Muutos (%)	VANTAA Muutos (%)	TURKU Muutos (%)	TAMPERE Muutos (%)	OULU Muutos (%)	KUUSIKKO ¹ Muutos (%)
Perhepäivähoitajat	2014	149 -9,4	76 -5,0	75 -5,1	79 -12,2	45 -11,8	69 -15,9	493 -9,8
	2015	147 -1,3	69 -9,2	70 -6,7	57 -27,8	39 -13,3	75 8,7	457 -7,3
	2016	142 -3,4	56 -18,8	53 -24,3	46 -19,3	28 -28,2	76 1,3	401 -12,3
	2017	123 -13,4	48 -14,3	50 -5,7	48 4,3	26 -7,1	41 -46,1	336 -16,2
	2018	94 -23,6	40 -16,7	48 -4,0	43 -10,4	22 -15,4	53 29,3	300 -10,7
Kolmiperhepäivähoitajat	2014	11	1	0	8	0	14	34
	2015	12	0	0	8	0	13	33
	2016	11	2	0	4	0	12	29
	2017	5	0	0	3	0	8	16
	2018	7	0	0	3	0	6	16
KOTONA TAPAHTUVAN PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2014	160 -10,4	77 -4,9	75 -5,1	87 -13,9	45 -11,8	83 -10,8	527 -9,7
	2015	159 -0,6	69 -10,4	70 -6,7	65 -25,3	39 -13,3	88 6,0	490 -7,0
	2016	153 -3,8	58 -15,9	53 -24,3	50 -23,1	28 -28,2	88 0,0	430 -12,2
	2017	128 -16,3	48 -17,2	50 -5,7	51 2,0	26 -7,1	49 -44,3	352 -18,1
	2018	101 -21,1	40 -16,7	48 -4,0	46 -9,8	22 -15,4	59 20,4	316 -10,2
Lapsia kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa hoitajaa kohden	2014	3,7	3,2	3,5	3,3	3,5	3,7	3,5
	2015	3,5	3,3	3,2	3,7	3,4	3,0	3,4
	2016	3,5	2,9	3,1	3,8	3,2	3,3	3,3
	2017	3,6	3,1	3,2	3,9	4,0	3,6	3,6
	2018	3,5	2,7	3,3	3,9	3,4	2,6	3,3

JATKUU: 3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2014–2018

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Ryhmäperhepäivähoitajat	2014	112		100		19		0		9		23		263	
	2015	140		83		43		0		10		15		291	
	2016	141		70		31		0		1		9		252	
	2017	130		47		28		0		0		8		213	
	2018	128		36		23		0		0		7		194	
Muu ryhmäperhepäivähoidon kasvatushenkilöstö	2014	30		97		29		0		4		9		169	
	2015	30		102		15		0		4		8		159	
	2016	29		64		17		0		1		9		119	
	2017	23		96		15		0		0		8		142	
	2018	20		98		15		0		0		11		144	
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2014	142		197		48		0		13		32		432	
	2015	170		185		58		0		14		23		450	
	2016	170		134		48		0		2		18		371	
	2017	153		142		43		0		0		16		354	
	2018	148		134		37		0		0		18		337	
Lapsia ryhmäperhepäivähoidossa hoitajaa kohden	2014	4,2		3,7		4,9		.		4,4		4,5		4,1	
	2015	3,4		3,8		4,0		.		4,2		4,0		3,7	
	2016	3,2		4,7		4,0		.		4,0		3,4		3,9	
	2017	3,3		4,1		3,8		.		.		4,1		3,7	
	2018	3,5		3,9		3,9		.		.		3,4		3,7	
VARHAISKASVATUKSEN TUKEMISEN ERITYISHENKILÖSTÖ															
PERHEPÄIVÄHOIDON OHJAAJAT (Henkilöt, joiden vastuulla on vain perhepäivä- hoitoa. Johtajat, joiden vastuulla on perhepäivä- hoitoa ja muita hoitomuotoja, sisältyvät hallinnollisten päiväkodin johtajien määrään)	2014	15		4		0		3		0		0		22	
	2015	13		4		0		2		0		0		19	
	2016	11		5		0		2		0		0		18	
	2017	9		3		0		2		0		0		14	
	2018	8		2		0		2		0		0		12	
KUNNALLISEN PERHEPÄIVÄHOIDON KOKO HENKILÖSTÖ															
KUNNALLISEN PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2014	317	-9,0	278	-3,6	123	-10,4	90	-15,1	58	-12,1	115	-10,5	981	-8,7
	2015	342	7,9	258	-7,2	128	3,7	67	-25,6	53	-8,6	111	-3,5	958	-2,3
	2016	334	-2,3	196	-23,9	101	-20,8	52	-22,4	30	-43,4	106	-4,6	819	-14,5
	2017	290	-13,2	193	-1,5	93	-7,9	53	1,9	26	-13,3	65	-38,2	720	-12,0
	2018	257	-11,4	176	-8,8	85	-8,5	48	-9,4	22	-15,4	77	17,7	665	-7,7

3B/4 Kunnallisen varhaiskasvatuksen koko henkilöstö vuosina 2014–2018¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU ¹	Muutos (%)	KUUSIKKO ²	Muutos (%)
KUNNALLISEN VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ															
KUNNALLISEN VARHAISKASVATUKSEN KOKO HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2014	4 375	-5,9	2 321	-1,6	2 033	-1,7	1 288	-2,0	1 473	-5,3	115	-93,2	11 605	-14,9
	2015	4 543	3,8	2 362	1,7	2 029	-0,2	1 292	0,3	1 602	8,8	1 479	1 185,7	13 306	14,7
	2016	5 092	12,1	2 475	4,8	1 980	-2,4	1 223	-5,3	1 632	1,9	1 428	-3,4	13 830	3,9
	2017	5 199	2,1	2 510	1,4	2 037	2,9	1 231	0,7	1 618	-0,9	1 540	7,8	14 134	2,2
	2018	4 942	-4,9	2 551	1,6	2 000	-1,8	1 310	6,4	1 626	0,5	1 545	0,3	13 973	-1,1
Kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtajat (hallinnolliset ja lapsiryhmässä työskentelevät sekä perhepäivähoidon ohjaajat yhteensä)	2014	187		113		88		54		58		56		555	
	2015	190		116		86		49		63		55		559	
	2016	187		118		86		52		57		54		554	
	2017	182		116		86		52		43		54		533	
	2018	189		116		88		53		42		56		544	
<i>Lapsia²</i> <i>/kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtaja</i>	2014	<i>128,8</i>		<i>104,5</i>		<i>118,8</i>		<i>102,3</i>		<i>144,2</i>		<i>143,7</i>		<i>122,8</i>	
	2015	<i>129,0</i>		<i>104,5</i>		<i>121,0</i>		<i>113,0</i>		<i>133,3</i>		<i>140,3</i>		<i>122,9</i>	
	2016	<i>136,1</i>		<i>107,0</i>		<i>120,1</i>		<i>102,9</i>		<i>150,8</i>		<i>138,0</i>		<i>126,0</i>	
	2017	<i>143,1</i>		<i>110,8</i>		<i>118,9</i>		<i>104,7</i>		<i>201,8</i>		<i>136,5</i>		<i>132,5</i>	
	2018	<i>140,1</i>		<i>112,4</i>		<i>118,8</i>		<i>103,4</i>		<i>208,1</i>		<i>142,2</i>		<i>132,6</i>	
<i>Henkilökuntaa</i> <i>/kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtaja</i>	2014	<i>23,4</i>		<i>20,6</i>		<i>23,1</i>		<i>23,9</i>		<i>25,4</i>		<i>2,1</i>		<i>20,9</i>	
	2015	<i>23,9</i>		<i>20,4</i>		<i>23,6</i>		<i>26,4</i>		<i>25,4</i>		<i>26,9</i>		<i>23,8</i>	
	2016	<i>27,2</i>		<i>21,1</i>		<i>23,0</i>		<i>23,5</i>		<i>28,6</i>		<i>26,3</i>		<i>25,0</i>	
	2017	<i>28,6</i>		<i>21,6</i>		<i>23,7</i>		<i>23,7</i>		<i>37,6</i>		<i>28,4</i>		<i>26,5</i>	
	2018	<i>26,1</i>		<i>22,0</i>		<i>22,7</i>		<i>24,7</i>		<i>38,7</i>		<i>27,8</i>		<i>25,7</i>	

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumääriä. Oulun osalta vuoden 2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumääriä) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

² Kerholapset eivät ole mukana.

Liite 4 Varhaiskasvatuksen asiantuntijatyöryhmän jäsenet

Työryhmän puheenjohtaja

Satu Järvenkallas

Varhaiskasvatusjohtaja
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Varhaiskasvatus ja esiopetus
satu.jarvenkallas@hel.fi

Helsinki

Carola Harju

Erityissuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
carola.harju@hel.fi

Pia Hasari

Laskenta-asiantuntija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
pia.hasari@hel.fi

Paula Jalo

Suunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Henkilöstö ja lakipalvelut
paula.jalo@hel.fi

Anne Mäkiprosi

Controller
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
anne.makiprosi@hel.fi

Elina Niemelä

Suunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Varhaiskasvatus ja esiopetus
elina.paula.niemela@hel.fi

Petteri Räisänen

Johtava tietosuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
petteri.j.raisanen@hel.fi

Heidi Tapojärvi

Suunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
heidi.tapojarvi@hel.fi

Camilla Zakowski

Erityissuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Ruotsinkieliset palvelut
camilla.zakowski@hel.fi

Espoo

Virpi Mattila

Varhaiskasvatuksen johtaja
Espoon sivistystoimi
Suomenkielinen varhaiskasvatus
virpi.mattila@espoo.fi

Anne Peltonen

Erityissuunnittelija
Espoon sivistystoimi
Suomenkielinen varhaiskasvatus
anne.peltonen@espoo.fi

Jaana Turunen

Talousasiantuntija
Espoon sivistystoimi
Esikunta
jaana.m.turunen@espoo.fi

Vantaa

Sole Askola-Vehviläinen

Varhaiskasvatuksen johtaja
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
sole.askola-vehvilainen@vantaa.fi

Helena Bastman

Taloussuunnittelija
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
helena.bastman@vantaa.fi

Sari Ekholm

Controller-asiantuntija
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
sari.ekholm@vantaa.fi

Turku

Kirsi Kanninen

Laskentasuunnittelija
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
kirsi.kanninen@turku.fi

Maija-Liisa Rantanen

Palvelualuejohtaja
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
maija-liisa.rantanen@turku.fi

Anne Siipola

Palvelupäällikkö
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
anne.siipola@turku.fi

Katja Suomela

Järjestelmäasiantuntija
Turun sivistystoimiala
Yleishallinto- ja henkilöstöpalvelut
katja.suomela@turku.fi

Tampere

Henrik Hiekkataipale

Suunnittelija
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
henrik.hiekkataipale@tampere.fi

Kirsi Lahtinen

Palvelupäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
kirsi.lahtinen@tampere.fi

Katri Mantere

Asiakaspalvelupäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
katri.mantere@tampere.fi

Ulla Siltanen

Palvelupäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
ulla.siltanen@tampere.fi

Oulu

Ulla Rissanen

Varhaiskasvatusjohtaja
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
ulla.rissanen@ouka.fi

Anne Jokiniemi

Sovelluskoordinaattori
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
anne.jokiniemi@ouka.fi

Jonne Karinkanta

Controller
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
jonne.karinkanta@ouka.fi

Taina Koistinen

Taloussihteeri

Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

taina.koistinen@ouka.fi

Sari Nyberg

Varhaiskasvatuksen asiantuntija

Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut

sari.nyberg@ouka.fi

Työryhmän sihteeri**Marianne Forsell**

Projektitutkija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia

Kaupunkitutkimus ja -tilastot

marianne.forsell@hel.fi

